

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-4-085 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 20-06/61-33
Karar Tarihi : 23.01.2020

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Esin AYGÜN, Bahar ERSOY ZENGİN, Hatice CESUR,
Damla YAZ, Elif Sıdıka SARI

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Sigorta Denetleme Kurulu
Emek Mahallesi, İsmet İnönü Bulvarı Çankaya Ankara

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Aksigorta A.Ş.
Temsilcileri: Av. Dr. M. Fevzi TOKSOY, Av. Bahadır BALKI,
Av. Ertuğrul Can CANBOLAT, Av. Ayberk KURT
Çamlıca Köşkü Francalacı Sok. No: 28 Arnavutköy Beşiktaş
İstanbul

- Allianz Sigorta A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. K. Korhan
YILDIRIM, Av. Betül BAŞ ÇÖMLEKÇİ, Av. Hilal GÜLDESTE,
Av. Ceren DURAK, Av. Aslı KURAL
Yıldız Mah. Çitlenbik Sok. No: 12 Beşiktaş İstanbul

- Axa Sigorta A.Ş.
Temsilcileri: Av. Osman ÖZ, Av. Semra TÜRKÖZMEN GÖKÇE
Tunus Cad. Tunus Apt. No: 19/3-4 Kavaklıdere Ankara

- Dubai Starr Sigorta A.Ş.
Temsilcisi: Av. Dr. Oğuzkan GÜZEL
Mustafa Kemal Mah. 2110. Sok. No: 17 Çankaya Ankara

- Ergo Sigorta A.Ş.
Temsilcisi: Av. Halil Emre ÖNAL
River Plaza Kat: 17 Büyükdere Cad. Bahar Sok. No: 13 Levent
İstanbul

- Eureko Sigorta A.Ş.
Altunizade Mah. Ord. Prof. Fahrettin Kerim Gökay Cad. No: 20
Üsküdar İstanbul

- Sompo Sigorta A.Ş.
Temsilcisi: Av. M. Haluk ARI
Atatürk Mh. Ataşehir Blv. 42 Ada Gardenya 7/1 K: 11 D: 68
Ataşehir İstanbul

- Zurich Sigorta A.Ş.
Temsilcileri: Av. Togan TURAN, Av. İlayda GÜNEŞ
Orjin Maslak Eski Büyükdere Cad. No:27 K:11 Maslak İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Risk kapasitesi büyük işler (proje finansmanı dahil olmak üzere) ihtiyari sigorta pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarında anlaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası.

(1) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Sigorta Denetleme Kurulu (SDK) tarafından yapılan başvuruda özetle,

- Eureka Sigorta A.Ş. (EUREKO) personelinin etik olmayan yaklaşımlarla brokerlere bilgi aktardığı ve brokerler arasında seçim yaparken yanlı hareket ettiği,
- EUREKO personelinin yaptıkları iş ve işlemlerle serbest rekabeti bozacak şekilde piyasa hâkimiyeti kurma çabası içine girdiği

ifade edilmiş ve anılan unsurların 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u (4054 sayılı Kanun) ihlal ettiği düşünüldüğünden söz konusu incelemeye esas şikâyet ve inceleme sonucunda SDK tarafından hazırlanan 14.03.2017 tarih ve 1 sayılı Denetim Raporu'nun gönderildiği belirtilmiş olup, anılan Kanun kapsamında yapılacak işlemlerin sonuçları hakkında SDK'nın da bilgilendirilmesi talep edilmiştir.

(2) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 25.12.2017 tarih ve 9430 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 26.02.2018 tarih, 2017-4-085/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 08.03.2018 tarihli ve 18-07 sayılı toplantısında görüşülmüş ve 18-07/126-M sayı ile iddialar hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 18.04.2018 tarih ve 2017-4-085/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurulun 03.05.2018 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 18-13/240-M sayı ile Aksigorta A.Ş. (AK), Allianz Sigorta A.Ş. (ALLIANZ), Axa Sigorta A.Ş. (AXA), Dubai Starr Sigorta A.Ş. (DUBAI), Ergo Sigorta A.Ş. (ERGO), EUREKO, Sompo Sigorta A.Ş. (SOMPO), Zurich Sigorta A.Ş. (ZURICH) hakkında risk kapasitesi büyük işler (proje finansmanı dahil olmak üzere) ihtiyari sigorta pazarında aralarında anlaşmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin araştırılması için soruşturma açılmasına karar verilmiştir. Soruşturma Bildirimi 14.05.2018 tarihinde ALLIANZ, DUBAI, ERGO, EUREKO ve SOMPO tarafından, 16.05.2018 tarihinde AXA tarafından ve 17.05.2018 tarihinde AK ve ZURICH tarafından tebellüğ edilmiş, teşebbüslerin birinci yazılı savunmaları sırasıyla 13.06.2018 tarih ve 4573 sayı, 13.06.2018 tarih ve 4570 sayı, 18.06.2018 tarih ve 4623 sayı, 19.06.2018 tarih ve 4636 sayı, 13.06.2018 tarih ve 4564 sayı, 18.06.2018 tarih ve 4632 sayı, 20.06.2018 tarih ve 4681 sayı, 18.06.2018 tarih ve 4619 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

(3) Soruşturma süresinin uzatılmasına ilişkin olarak hazırlanan Bilgi Notu Kurulun 04.10.2018 tarihli toplantısında görüşülmüş ve soruşturmanın 03.11.2018 tarihinde sona eren ilk altı aylık süresi 18-37/594-M sayılı karar ile 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde altı ay uzatılmıştır.

(4) Önaraştırma safhasında, 20.03.2018, 21.03.2018 ve 22.03.2018 tarihlerinde AK, ALLIANZ, AXA, DUBAI, EUREKO ve ZURICH'te yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Önaraştırma safhasında, Rönasans Reasürans ve Sigorta Brokerlik A.Ş. (RÖNESANS) Genel Müdürü (.....) ile 20.03.2018 tarihinde görüşme yapılmış, 20.03.2018, 21.03.2018 ve 22.03.2018 tarihlerinde AK, ALLIANZ, AXA, DUBAI, EUREKO, Howden Sigorta Brokerliği A.Ş. ve GRC Howden Reasürans Brokerliği A.Ş. (HOWDEN), KM Dastur Sigorta ve Reasürans Brokerliği Ltd. Şti. (KM DASTUR), Marsh Sigorta ve Reasürans Brokerliği A.Ş. (MARSH), SBN Sigorta A.Ş. (SBN), Willis Towers Watson Sigorta ve Reasürans Brokerlik A.Ş. (WILLIS/GRAS SAVOYE)

ve ZÜRİCH'te yerinde incelemeler ve görüşmeler yapılmıştır. Yapılan yerinde incelemelerde önaraştırma kapsamındaki iddialara ilişkin çeşitli bilgi ve belgeler alınmıştır.

- (5) Ayrıca Ray Sigorta A.Ş. (RAY), SOMPO, Orient Sigorta A.Ş. (ORIENT) ve ERGO'dan 27.03.2018 tarih ve 4004 sayı ile ve Aon Sigorta ve Reasürans Brokerliği A.Ş. (AON), İntegra Sigorta ve Reasürans Brokerliği A.Ş. (İNTEGRA) ve JLT Sigorta ve Reasürans Brokerliği A.Ş.'den (JLT) 30.03.2018 tarih ve 4152 sayı ile bilgi talep edilmiştir. RAY'ın cevabi yazısı 04.04.2018 tarih ve 2777 sayı ile, SOMPO'nun cevabi yazısı 10.04.2018 tarih ve 2930 sayı ile, ERGO'nun cevabi yazısı 05.04.2018 tarih ve 2804 sayı ile, AON'un cevabi yazısı 09.04.2018 tarih ve 2899 sayı ile, İNTEGRA'nın cevabi yazısı 09.04.2018 tarih ve 2919 sayı ile, ORIENT'in cevabi yazısı 09.04.2018 tarih ve 2929 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Ek olarak T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğünden (HAZİNE) 03.04.2018 tarih, 4321 sayılı yazı ile bilgi ve belge talep edilmiştir. HAZİNE'den gelen bilgiler 20.04.2018 tarih ve 3235 sayı ile kayıt altına alınmıştır.
- (6) Soruşturma kapsamında 16.05.2018 tarihinde DUBAI ve EUREKO'da; 17.05.2018 tarihinde ALLIANZ, ERGO ve SOMPO'da yerinde inceleme yapılmıştır. Soruşturma döneminde 19.12.2018 tarih ve 15483 sayılı yazı ile EUREKO'dan, 19.12.2018 tarih ve 15484 sayılı yazı ile ERGO'dan, 19.12.2018 tarih ve 15481 sayılı yazı ile SOMPO'dan, 19.12.2018 tarih ve 15487 sayılı yazı ile ALLIANZ'dan, 19.12.2018 tarih ve 15491 sayılı yazı ile AXA'dan, 19.12.2018 tarih ve 15489 sayılı yazı ile DUBAI'den bilgi talebinde bulunulmuş, tarafların cevabi yazıları sırasıyla 01.02.2019 tarih ve 707 sayı, 21.01.2019 tarih ve 372 sayı, 22.01.2019 tarih ve 392 sayı, 21.01.2019 tarih ve 367 sayı, 21.01.2019 tarih ve 379 sayı, 16.01.2019 tarih ve 296 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (7) Sigortalama sürecinin değerlendirilmesi açısından yazışmalara konu müşteriler (sigortalılar) Tezcan Galvanizli Yapı Elemanları Sanayi Ticaret A.Ş.'den (TEZCAN), Borusan ENBW Enerji Yatırımları ve Üretim A.Ş.'den (BORUSAN), Demirer Enerji Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.'den (DEMİRER), Aydınli Hazır Giyim San. A.Ş.'den (AYDINLI), Doruk Enerji Elektrik Üretim A.Ş.'den (DORUK ENERJİ), Hayat Kimya San. A.Ş.'den (HAYAT KİMYA), Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'den (KARDEMİR), Kütahya Porselen San. A.Ş.'den (KÜTAHYA PORSELEN), Polat Enerji San. ve Tic. A.Ş.'den (POLAT ENERJİ), Süzer Holding A.Ş.'den (SÜZER), THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.'den (THY OPET), Historia Fatih Alışveriş ve Yaşam Merkezi'nden (FATİH AVM), Mutlu Akü ve Malzemeleri San. A.Ş.'den (MUTLU AKÜ) ve Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.'den (KAYSERİ ŞEKER) bilgi ve belgeler talep edilmiş, cevaplar çeşitli tarih ve sayılar ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Bunun yanı sıra MARSH'tan istenen bilgiler 26.04.2019 tarih ve 2881 sayı ile Kurum kayıtlarına girmiştir. Soruşturma kapsamında sigorta sektörüne dair işleyişin ve sürecin anlaşılabilirliği açısından 29.11.2019 tarihinde SDK ile; 20.03.2019 ve 21.03.2019 tarihlerinde Anadolu Sigorta A.Ş. (ANADOLU), Mapfre Sigorta A.Ş. (MAPFRE), Milli Reasürans T.A.Ş. (MİLLİ REASÜRANS), POLAT ENERJİ ve Sigorta ve Reasürans Brokerleri Derneği (Brokerler Derneği) ile; 09.04.2019 tarihinde Güriş İnşaat ve Mühendislik A.Ş. (GÜRİŞ) ve 10.04.2019 tarihinde Zorlu Sigorta & Reasürans Brokerliği A.Ş. ile görüşmeler yapılmıştır.
- (8) Soruşturma süreci sonunda hazırlanan 30.04.2019 tarihli, 2017-4-085/SR-1 sayılı Soruşturma Raporu Kurul üyeleri ile soruşturma taraflarına tebliğ edilmiş ve soruşturma tarafının ikinci yazılı savunması talep edilmiştir. ALLIANZ, AXA, DUBAI,

ERGO, EUREKO ve ZURICH tarafından ikinci yazılı savunmaların sunumu için 30 gün ilave süre talebinde bulunulmuş olup, söz konusu talepler Kurulun 23.05.2019 ve 13.06.2019 tarihli toplantılarında ele alınmış, 19-19/274-M,19-21/315-M ve 19-21/316-M sayılı kararları ile taraflara ikinci yazılı savunmalarını sunmaları için 30 gün ilave süre tanınmıştır. AK'ın savunması 31.05.2019 tarih ve 3763 sayı ile, ALLIANZ'ın savunması 01.07.2019 tarih ve 4303 sayı ile, AXA'nın savunması 01.07.2019 tarih ve 4321 sayı ile, DUBAI'nin savunması 02.07.2019 tarih ve 4329 sayı ile, ERGO'nun savunması 04.07.2019 tarih ve 4415 sayı ile, EUREKO'nun savunması¹ 03.07.2019 tarih ve 4366 sayı ile, SOMPO'nun savunması 31.05.2019 tarih ve 3735 sayı ile, ZURICH'in savunması 25.06.2019 tarih ve 4110 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (9) Hazırlanan 19.07.2019 tarihli, 2017-4-085/EG-1 sayılı Ek Görüş, Kurul üyeleri ve teşebbüslere tebliğ edilmiştir. ALLIANZ, DUBAI, ERGO ve EUREKO tarafından üçüncü yazılı savunmaların sunumu için 30 gün ilave süre talebinde bulunulmuş olup söz konusu talepler Kurulun 07.08.2019 ve 22.08.2019 tarihli toplantılarında ele alınmış; 19-28/430-M,19-21/315-M ve 19-29/444-M sayılı kararları ile taraflara üçüncü yazılı savunmalarını sunmaları için 30 gün ilave süre tanınmıştır. AK'ın üçüncü yazılı savunması 23.08.2019 tarih ve 5531 sayı ile, ALLIANZ'ın üçüncü yazılı savunması 23.09.2019 tarih ve 6368 sayı ile, AXA'nın üçüncü yazılı savunması 22.08.2019 tarih ve 5471 sayı ile, DUBAI'nin üçüncü yazılı savunması 13.09.2019 tarih ve 6105 sayı ile, ERGO'nun üçüncü yazılı savunması 17.09.2019 tarih ve 6199 sayı ile, EUREKO'nun üçüncü yazılı savunması 23.09.2019 tarih ve 6382 sayı ile, SOMPO'nun üçüncü yazılı savunması 23.08.2019 tarih ve 5482 sayı ile ve son olarak ZURICH'in üçüncü yazılı savunması 22.08.2019 tarih ve 5448 sayı ile Kurum kayıtlarına yasal süresi içerisinde intikal etmiştir.
- (10) Hazırlanan 25.09.2019 tarihli, 2017-4-085/BN-10 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 07.11.2019 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 19-38/600-M sayı ile 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesi uyarınca sözlü savunma toplantısının 14.01.2020 tarihinde yapılmasına karar verilmiştir.
- (11) Kurul; yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Soruşturma Raporu'na, Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre 23.01.2020 tarih ve 20-06/61-33 sayı ile işbu nihai kararı tesis etmiştir.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili rapor ve ek görüş sonucunda EUREKO ve ALLIANZ; EUREKO ve DUBAI; EUREKO ve ERGO ile EUREKO ve SOMPO arasında gerçekleştiği tespit edilen rekabeti kısıtlama amacı taşıyan anlaşma ve/veya uyumlu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği, bu nedenle adı geçen teşebbüsler hakkında her bir anlaşma/uyumlu eylem için ayrı hesaplanmak suretiyle idari para cezası uygulanması gerektiği; AK, AXA ve ZURICH'in 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğine dair herhangi bir bulguya ulaşılamadığı ve ALLIANZ, DUBAI ve EUREKO'ya 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş gönderilmesinin, SDK'nın talebi uyarınca Kurul kararının kendilerine gönderilmesi suretiyle başvurularının sonucu hakkında bilgilendirilmelerinin uygun olacağı belirtilmiştir.

¹ EUREKO'nun ikinci yazılı savunması elektronik ortamda 02.07.2019 tarihinde yasal süresi içerisinde iletilmiş olup, 03.07.2019 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında İnceleme Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. Aksigorta A.Ş. (AK)

- (12) 1960 yılında kurulan AK; Türkiye’de başlıca yangın, kaza, ferdi kaza, mühendislik, tarım ve hastalık/sağlık branşlarında sigortacılık faaliyeti yürütmektedir. Ana hissedarları %36 oranla H.Ö. Sabancı Holding ve %36 oranla Ageas Insurance International N.V. olan AK’ın hisseleri Borsa İstanbul’da işlem görmektedir.

I.1.2. Allianz Sigorta A.Ş. (ALLIANZ)

- (13) 1923 yılında İstanbul’da kurulmuş olan ALLIANZ’ın ürün gamında araç, özel sağlık, ev, iş yeri, seyahat sağlık, kurumsal, sorumluluk, nakliyat ve havacılık, tarım, hayat ve emeklilik sigortaları bulunmaktadır. ALLIANZ’ın hisselerinin %96,21’ine Allianz SE, %3,78’ine ise Tokio Marine and Nichido Fire Insurance Co. Ltd. sahiptir.

I.1.3. Axa Sigorta A.Ş. (AXA)

- (14) AXA; sigortacılığın kara araçları, konut, sağlık, hayat ve emeklilik, tarım, yangın, nakliyat, mühendislik, kaza, ferdi kaza, hukuksal koruma ve genel sorumluluk dallarında faaliyet göstermektedir. AXA’nın hisselerinin %92,61’ine Axa Holding A.Ş. ve %7,31’ine T.C. Ziraat Bankası A.Ş. sahiptir.

I.1.4. Dubai Starr Sigorta A.Ş. (DUBAI)

- (15) Sigortacılığın kaza, hastalık/sağlık, kara araçları, raylı araçlar, hava araçları, su araçları, nakliyat, yangın ve doğal afetler, genel zararlar, kara araçları sorumluluk, hava araçları sorumluluk, su araçları sorumluluk, genel sorumluluk, kredi, emniyeti suiistimal, finansal kayıplar, hukuksal koruma ve destek branşlarının tümünde faaliyet göstermek üzere 2008 yılında kurulmuştur. DUBAI’nin hisselerinin %51’ine Oman Insurance Company (P.S.C.), %49’una Starr Insurance & Reinsurance Limited sahiptir.

I.1.5. Ergo Sigorta A.Ş. (ERGO)²

- (16) ERGO başta araç, nakliyat, sorumluluk, ferdi kaza, konut, sağlık, yangın, tarım ve mühendislik olmak üzere sigortacılık faaliyetleri yürütmektedir. ERGO’nun %100 hissesine ERGO International AG sahip olup nihai ortağı Munich Re’dir.

I.1.6. Eureka Sigorta A.Ş. (EUREKO)

- (17) Başta yangın, kaza, nakliyat, mühendislik, tarım, sorumluluk, hukuki koruma, işletme, kredi olmak üzere hayat dışının tüm branşlarında faaliyet gösteren EUREKO, 1989’da Garanti Sigorta A.Ş. olarak kurulmuş ve 2007’de bugünkü adını almıştır. EUREKO’nun %99,99’una Türkiye Garanti Bankası A.Ş. sahip iken, nihai olarak 2017’den beri EUREKO’nun %100’üne sahip olan Achmea B.V.’dir.

I.1.7. Sompo Sigorta A.Ş. (SOMPO)

- (18) 2001’de kurulan SOMPO, yangın ve doğal afetler, nakliyat, finansal kayıplar, su araçları, su araçları sorumluluk, kara araçları, kara araçları sorumluluk, kaza, raylı araçlar, hava araçları, hava araçları sorumluluk, genel zararlar, genel sorumluluk, emniyeti suiistimal, hukuksal koruma, kredi, destek ve hastalık/sağlık olmak üzere hayat dışı tüm branşlarda faaliyet göstermektedir. Tüm hisselerine Sompo International Holdings Ltd. sahiptir.

² Ergo Sigorta A.Ş. HDI Sigorta A.Ş. ile birleşmek suretiyle infisah olmuştur.

I.1.8. Zurich Sigorta A.Ş. (ZURICH)

- (19) ZURICH, 2008 yılında giriş yaptığı Türkiye pazarında; yangın, kaza, sağlık, araç, mühendislik ve nakliyat gibi alanlarda sigorta ürün ve hizmetleri sunmaktadır. ZURICH'in %99,99'lük hissesinin sahibi Zurich Insurance Company'dir.

I.2. İlgili Pazar ve Pazara İlişkin Bilgiler

I.2.1. Sektöre İlişkin Bilgiler ve İlgili Mevzuat

- (20) Sigorta, bir şeyin veya bir kimsenin herhangi bir yönden ileride karşılaşılabileceği parayla ölçülebilen zararını ödenen prim karşılığında gidermek veya ekonomik açıdan önemsiz bir duruma getirebilmek amacıyla bu işle uğraşan kuruluşla yapılan iki taraflı bağlantı sözleşmesi olarak tanımlanmaktadır. İlgili kanun veya kanunlar kapsamında kurulan sözleşmelerde, bir tarafta sigorta teminatı veren, sigortacılık faaliyetinde bulunmaya yasal olarak yetkili bulunan "sigortacı", diğer tarafta da menfaati sigortayla teminat altına alınan "sigortalı" bulunmaktadır. Sigortalı, teminat kapsamındaki tehlikelerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda, meydana gelen hasarın tazmini talebinde bulunmaya yasal olarak yetkili kişidir. Diğer yandan, sigortacı ile sigorta sözleşmesini akdeden ve prim ödeme yükümlülüğü altına giren kişi, sigorta ettiren olarak ifade edilmektedir. Genellikle uygulamada sigorta ettiren ile sigortalı aynı kişi olmakla birlikte, farklı kişiler de olabilmektedir. Sigortacının sigortalıyı koruma yükümlülüğüne karşılık, sigortalının (veya sigorta ettirenin) da sözleşme ile saptanan prim adı altındaki bir meblağı ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Prim tutarı, sigortalıya ödenecek azami tutarı belirten sigorta bedeli, teminat konusu ve süresi gibi hususlar mutlaka sigorta poliçesinde yer almaktadır.
- (21) Sigorta ile oluşan sistem, kişilerin gelecekte karşılaşılabilecekleri riskleri azalttığı gibi sigorta şirketleri açısından da sigortalılardan elde edilen primler, yatırım kaynağı olarak kullanılmaktadır. Bu vesile ile sigorta sektörü uzun vadeli fon oluşumuna, sermaye birikimine ve kredi kapasitesinin genişlemesine katkıda bulunması ve ayrıca ekonomik faaliyette bulunan aktörlere teminat vermesi ile söz konusu aktörlerin kesintisiz faaliyetlerine devam edebilmesini sağlaması açısından ülke ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Sigorta sektöründe karlılığın oluşabilmesi için riskin değerlendirilmesi, fiyatlandırılması ve alınan riskin reasürans yoluyla devredilmesi önem taşımaktadır.
- (22) Dünya genelinde ve Türkiye'de sigorta hizmetleri bakımından mevzuat kapsamında genel kabul görmüş ayırım "hayat sigortası hizmetleri" ve "hayat dışı sigorta hizmetleri" şeklindedir. Bu bağlamda "hayat sigortacılık hizmetleri", kişinin vefatı, kaza sonucu iş göremez hale gelmesi, yaşlılık ve sakatlık gibi durumlarda kişinin geçimini sağlamasına ve ekonomik kayıpların telafi edilmesine yönelik "risk ağırlıklı hayat sigortaları" olarak tanımlanabilecek sigorta ürünleri ile kişinin ödemiş olduğu primlerin belirli bir kısmı ile birikim taahhüdünde bulunması yoluyla emeklilik programlarına bir destek niteliği ve yatırım gayesi taşıyan "birikimli hayat sigortaları" olarak tanımlanabilecek ürünleri kapsamaktadır. "Hayat dışı sigorta hizmetleri" ise kaza, araçlar, sorumluluk, hukuksal koruma gibi alanlarda koruma sağlayan, diğer bir deyişle hayat ve emeklilik dışındaki sigorta türlerinden oluşmaktadır.
- (23) Ülkemizde sigortacılık sektörünü düzenleyen temel mevzuat 14.06.2007 tarih ve 26552 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'dur (Sigortacılık Kanunu). Sigortacılık Kanunu, sigorta şirketlerinin kuruluşuna ve denetimine ilişkin yenilikleri, zorunlu sigorta yapmaktan kaçınılamamasını ve kaçınılması halinde adli para cezası uygulanmasını, teminat ve

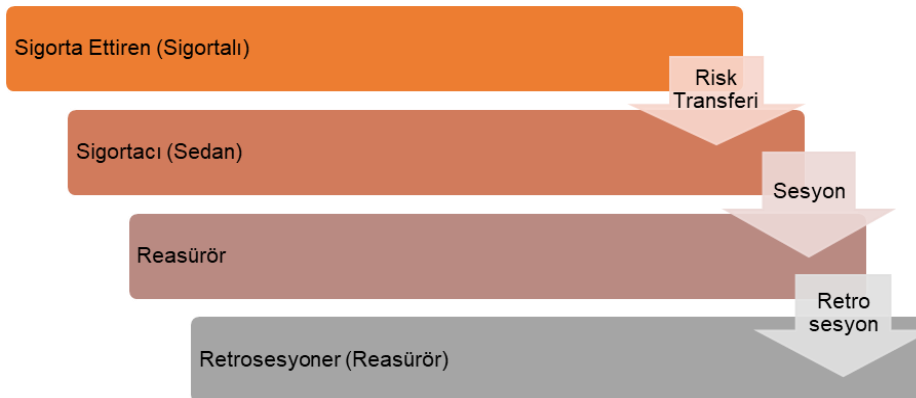
teknik karşılıkların yeniden düzenlenmiş halini, ihtilafların hızlı çözümü için tahkim müessesini, sigorta eksperleri ile sigorta acentelerine ilişkin hususların netleştirilmesini, tarifelerin ilke olarak serbest bırakılmasını, sigorta şirketlerinin aktüerle çalışmasının zorunlu olmasını, Güvence Hesabı'nın oluşturulmasını içermektedir.

- (24) Dosya konusu işlemler esas olarak risk kapasitesi büyük işlerin sigortalanması kapsamında önem teşkil eden reasürans ve koasürans işlemlerine yönelik olduğundan bu işlemlere ilişkin tanım ve açıklamalara aşağıda yer verilmektedir.

Reasürans

- (25) Reasürans (mükerrer sigorta); daha önce sigorta edilmiş bir riskin, belli bir kısmının veya tamamının yeniden sigorta edilmesidir. Sigorta şirketleri, teminat verdikleri rizikolarda büyük hasarların aynı zamana denk gelmesi ihtimaline karşı, hasar ödemelerinde zorlanmamak için reasürans yaptırmaktadır. Reasürans, sigorta şirketlerine; kendi sermayeleri, ihtiyatları, özvarlıkları bakımından tek başlarına yüklenmeleri mali yönden mümkün olmayan riskleri sigortalayabilme imkânı vermektedir. Reasürans ilişkisi kapsamında, rizikonun dağıtılması ve bölünmesi sağlanmakta, hasar beklentilerinden olası sapmalar en aza indirgenmekte ve olabildiğince homojen portföylerin oluşturulması amaçlanmaktadır.
- (26) Reasürans işlemlerinde riski bu şekilde devreden şirkete "sedan", devir alan şirkete "reasürör" adı verilmektedir. Sedan şirket, sigortalıdan toplamış olduğu primlerin ve sigortalıya ödemiş olduğu hasarların belli bir kısmını, reasürans anlaşmaları vasıtasıyla, reasürans şirketine yansıtmaktadır. Sigortacının (sedan) üstlenmiş olduğu riskin kendi üzerinde tutulduğu bölümü "konservasyon" olarak adlandırılmaktadır. Konservasyonda tutulmayan kısım ise reasürans işlemi yoluyla reasürans şirketlerine transfer edilmektedir.
- (27) Reasürörler de sigortacılar gibi verdikleri reasürans teminatlarının (üstlendikleri risklerin) tamamını kendi bünyelerinde tutmayıp devredebilirler. Bu devir işlemine "retrosesyon" denilmektedir. Reasürörün üstlendiği riski sigortalayan şirkete de "retrosesyoner" adı verilmektedir. Sedan, reasürör ve retrosesyoner arasındaki ilişki aşağıdaki şemada verilmiştir:

Şekil 1: Reasürans Süreci

- (28) Reasürans kapsamında sigortalının, sigortacı ile reasürörü arasındaki sözleşme ile doğrudan doğruya ilişkisi bulunmamaktadır. Reasürans, sigorta şirketini ilgilendiren bir iç işlem olduğundan, sigortalı reasürans anlaşmasının tarafı ya da muhatabı değildir. Reasürörün sorumluluğu sadece sigorta şirketine karşı olup, sigortalı ile yalnızca sigortacı muhatap olmaktadır.
- (29) Sigorta şirketleri tarafından, müşteri talebine istinaden teklif primi oluşturulurken, alınacak riskin reasürans maliyetinin bilinmesi gerekmektedir. Bu sebeple, reasürans desteği için reasürörlere gidilerek teklif arayışına girilmektedir. Bu süreçte reasürans desteği vermek isteyen şirketlerden gelen teklif, koşul ve muafiyetler³ sonrasında sunulacak optimum risk primi hesaplanmakta; üzerine şarjmanlar eklenerek nihai prime ulaşılmakta ve satış kanalları üzerinden müşteriye dönüş sağlanmaktadır. Dolayısıyla, büyük risk taşıyan işler bakımından reasürans maliyeti müşteriden alınacak primin temel belirleyicisidir. Bununla birlikte; bazı durumlarda, sigorta şirketi teklifine sigortalıdan onay aldıktan sonra reasürörlere iletmekte; reasürör şirketler ise kendilerine iletilen şartları kendi iş kuralları, risk iştahları, kapasiteleri, sigortalama kılavuzları (*underwriting guideline*) dahilinde değerlendirerek sedana dönüş yapmaktadırlar.
- (30) İlgili mevzuat hükümleri de incelendiğinde anlaşılmaktadır ki sigorta şirketlerinin öz kaynakları ile orantılı bir şekilde risk alabileceklerine (dolayısıyla geri kalan riskleri reasüre etmeleri gerektiğine) ve bir sigorta şirketinin hangi riskin ne kadarını üzerinde tutacağına, ne kadarını reasüröre devredebileceğine ilişkin esaslar düzenlenmiş olup bu düzenlemeler sigorta şirketlerinin teklif sürecinde/iş kabulünde belirleyici etkiye sahiptir.
- (31) Sigorta şirketlerinin rizikoyu ve olası hasarı çeşitli sigortacılar arasında dağıtması üç farklı reasürans türü ile mümkün olmaktadır. “Zorunlu reasürans” yahut “trete reasüransı” olarak da adlandırılan *otomatik reasürans* kapsamlı bir reasürans anlaşması olup, reasürör ve sedan şirket, başlangıçta yapacakları bir anlaşmayla, yıllık bazda aralarında gerçekleşecek alışverişin bütün esaslarını (işlerin niteliği, limiti, komisyonu, hesaplama şekli vb.) belirleyerek, reasürans ihtiyacı olan sedan şirketin otomatik bir teminata sahip olmasını sağlamaktadır.
- (32) *İhtiyari reasürans*, sigorta şirketi ile reasürör arasında belirli bir sigorta riskinin devrine ilişkin bir anlaşma olup sigortalının riskin bir kısmını veya tamamını reasüröre devretmesine ilişkindir. Adından da anlaşılacağı üzere, bu reasürans yönteminde ne sedan şirketin herhangi bir riziko üzerinden reasürans devri yapma ne de reasürörün devredilen işi kabul zorunluluğu vardır. Bir başka ifadeyle, her iki tarafın da seçme özgürlüğü bulunmakta olup tarafların teklif ve şartları uygun bulması halinde isteğe bağlı olarak akdedilen bir sözleşme ilişkisi mevcuttur. İhtiyari reasüransta, her risk teker teker ve birbirinden bağımsız olarak ele alınmakta ve karşılıklı ön görüşmeyle kabul edilmekte ya da reddedilmektedir.
- (33) Uygulamada, meydana gelmesi halinde büyük hasarların ortaya çıkmasına neden olabilecek afetler veya özel nitelik taşıyan sigortalar için ise *havuz anlaşmaları* yapılmaktadır. Böylece hasarın tamamı veya belirli bir miktarı aşan kısımları, havuz üyesi şirketler tarafından hisseleri oranında ortaklaşa karşılanmaktadır. Havuz anlaşmaları yoluyla bir grup şirket, anlaşma konusu işlerini bir merkezde toplar ve böylece oluşan portföyün belli bir kural çerçevesinde kendi aralarında

³ Muafiyet, hasarın sigortalı tarafından karşılanacak bölümüdür. Bir başka ifadeyle, sigorta tazminatının ödenmesi sırasında, söz konusu hasarın sigortalının üzerinde kalan ve sigorta şirketi tarafından karşılanmayan (istisna tutulan) bölümüdür.

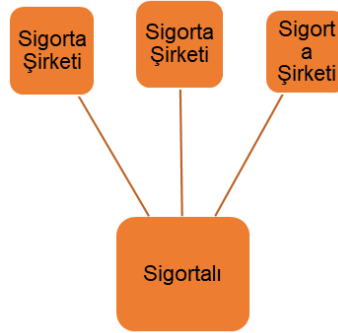

paylaştırılmasını öngörür. Böylece, üyeler tarafından yazılan işler havuzda toplanarak gerek prim gerekse hasarın üyeler arasında paylaşılması söz konusu olur. Bu reasürans türü özellikle çok tehlikeli ve büyük rizikoların reasüransında etkin bir yöntemdir. Türkiye’de sigorta havuzları çeşitli ihtiyaçlar doğrultusunda zorunlu sigortalar için kamu gözetiminde oluşturulmaktadır.

Koasürans

- (34) Riskin sigorta şirketleri arasında paylaşılması yöntemlerinden bir diğeri koasüranstır. Uygulamada koasürans açık ve kapalı koasürans olmak üzere ikiye ayrılmakla birlikte, mevzuatta yalnızca koasürans tanımının geçtiği ve bu tanımın açık koasüransa tekabül ettiği görülmektedir.
- (35) *Açık koasürans*, sigorta edilen riskin aynı tehlikelere karşı, aynı sigorta dönemi içerisinde birden fazla sigorta şirketi tarafından ortaklaşa teminat altına alınmasıdır. Daha açık bir anlatımla, açık koasüransta risk, poliçe üzerinde adı geçen sigorta şirketleri arasında paylaşılır ve her şirket kendi üstlendiği pay kadar sorumlu olmaktadır. Açık koasürans yapısı aşağıdaki gibidir:

Şekil 2: Açık Koasürans

- (36) Reasüranstan farklı olarak açık koasürans işlemlerinde, sigorta ettiren/sigortalı ile açık koasürans kapsamındaki sigorta şirketleri hukuki ilişki içinde olup; açık koasürans, riskin birincil paylaşımı niteliğindedir. Açık koasürans yapısının kurulabilmesi için en az iki şirketin varlığı gereklidir. Açık koasürans veya koasürans olarak adlandırılan bu yapıda koasürans panelindeki şirketler sigortalı tarafından da bilinmektedir.
- (37) Açık koasürans yapısında genellikle bir lider sigorta şirketi (jeran) olmaktadır. Lider sigorta şirketi sigortalı/sigorta ettiren tarafından belirlenmekte, genellikle de koasürans panelinde en yüksek paya sahip olan sigorta şirketi lider olarak belirlenmektedir. Lider sigorta şirketi (i) koasürans panelindeki tüm koasürörler ve müşterilerin aralarındaki operasyonel konuların yönetilmesini, (ii) zeyillerde⁴ ve hasar yönetiminde poliçelerin kapsam ve şartlarındaki değişikliklere ilişkin müşteri

⁴ Zeyilname, sigorta poliçesi, reasürans sözleşmesi veya sigortaya ilişkin herhangi bir sözleşmede yer alan veri ve şartlardaki değişikliği belirleyen ve tarafların imzasıyla geçerlilik kazanan belgeyi ifade etmektedir.

taleplerine yönelik aktif görev alarak koasürör şirketlerin ortak noktada hizalanmasını sağlamaktadır. Sigortalı ise, tek tek sigortacılar yerine söz konusu jeran ile iletişim kurmaktadır. Dolayısıyla herhangi bir hasarın gerçekleşmesi halinde, süreç jeran tarafından yönetilmektedir.

- (38) *Kapalı koasürans* ise ihtiyari reasürans desteğinin reasürör şirketler yerine diğer sigorta şirketlerinden alınması anlamına gelmektedir. Söz konusu uygulama Türkiye’de piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkmış olup yaygın bir uygulamadır. Dünyada ise reasürans desteğinin genel olarak reasürörlerden sağlandığı görülmektedir. Bu çerçevede kapalı koasürans yapısında, bir sigorta şirketinin sigorta sözleşmesinde üstlenmiş olduğu risklerin bir bölümünün, prim karşılığında bir veya birden fazla sigorta şirketine ayrı bir sözleşme (protokol) vasıtasıyla devredilmesi söz konusu olup kapalı koasürans niteliği itibarıyla ihtiyari reasüranstır. Sedan şirket hasar maliyeti dışında kalan maliyet kalemlerini karşılayabilmek adına kapalı koasürans desteği aldığı sigorta şirketlerinden belli bir oranda komisyon almaktadır. Kapalı koasüransta sigortalı tarafından sadece poliçeyi direkt olarak yazan şirket bilinmektedir. Bir başka ifadeyle, sigortalı, kapalı koasüransta yer alan diğer şirket veya şirketlerin kimliklerini bilmemektedir. Bu durumda sigorta sözleşmesindeki edimlere ilişkin sadece sözleşmede imzası olan sigorta şirketi sorumlu olmaktadır.

Sigorta/Reasürans Aracısı (Acente ve Brokerler)

- (39) Sigortacılık hizmetlerinde sigorta acenteleri ve brokerler aracı olarak faaliyet gösterebilmektedir. Sigortacılık hizmetlerinde aracı konumunda olan acente ve broker arasında birtakım farklılıklar bulunmaktadır. Bunlardan ilki, iki aracının temsil ettikleri tarafların farklı olması iken, ikinci fark brokerin aynı zamanda reasürans işlemlerine de aracılık edebilmesidir. Sigorta acentesi, sigorta şirketlerini temsil ederek, sigorta sözleşmelerine aracılık ederken; brokerler sigorta brokeri ve/veya reasürans brokeri olmasına bağlı olarak sigorta sözleşmelerinde sigortalıları (müşterileri); reasürans sözleşmelerinde sigorta şirketlerini temsil edebilmektedir. Sigorta acentesi, sigorta ürünü satışı gerçekleştirmekte ve poliçe tanzim etmektedir. Sigorta brokeri, temsil ettikleri kişiler için sigorta şirketlerinden karşılaştırmalı fiyatları almakta, müşterisine sunmakta ve uygun bulunması halinde sigorta sözleşmesinin kurulabilmesi için kendisine verilen yetki dâhilinde işlem yapmaktadır. Brokerin reasürans brokeri olması durumunda ise söz konusu broker sigorta şirketlerinin reasürans ihtiyaçlarına yönelik teminat bulmak amacıyla sigorta şirketleri adına reasürans şirketleriyle görüşme yapmak, reasürans şirketi adına teminata ilişkin belge hazırlamak, sedan şirketlerden reasürans primini ve reasürörlerden hasarı toplamak gibi kanunla belirlenmiş görevleri yerine getirmektedir.

I.2.2. İlgili Pazar

- (40) Dosya kapsamında tanımlanabilecek alternatif pazar tanımları çerçevesinde değerlendirmenin farklılaşmayacağı değerlendirildiğinden ilgili pazar tanımı yapılmasına gerek görülmemiştir.

I.3. Değerlendirme

I.3.1. Genel Çerçeve

- (41) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerini yasaklamaktadır.

- (42) Bu çerçevede, 4. madde kapsamında bir ihlal sonucuna ulaşabilmek için teşebbüslerin, amacı veya etkisi rekabeti engellemek, bozmak ya da kısıtlamak olan bir anlaşma ve/veya uyumlu eylemin tarafı olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Teşebbüsler arası oluşturulan koordinasyonun gücü ve ortaya çıkış şeklindeki farklılıkların bir sonucu olarak madde kapsamında “anlaşma ve uyumlu eylem” olarak iki farklı nitelendirmeye gidilmesi ile ekonomik aktörlerin piyasada alacakları kararları bağımsız bir biçimde belirlemesine yönelik sahip oldukları yükümlülüğe aykırı olabilecek tüm irade uyuşmalarının hüküm kapsamına alınması sağlanmıştır.
- (43) Rekabet hukuku uygulamasında “anlaşma” kavramı geniş olarak yorumlanmakta, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında kabul edilmesi için anlaşmanın yazılı olması, hukuki bağlayıcılığının bulunması veya bir yaptırım içermesi gerekmemektedir. İlgili madde yalnızca amacı veya etkisi rekabeti engelleme olan anlaşmaları yasaklamamakta; uyumlu eylem tanımı ile taraflar arasında bireysel karar alma mekanizmalarının yerine geçen bir koordinasyonun oluşturulması durumu da madde kapsamına alınmaktadır. Teşebbüslerin, rakiplerinin pazardaki davranışlarını etkilemeyi veya rakiplerine gelecekte pazarda alacakları ve/veya alabilecekleri kararlara ilişkin bilgi vermeyi amaçlayan doğrudan veya dolaylı iletişimleri uyumlu eylem kapsamında değerlendirilmektedir.
- (44) Buna ek olarak taraflar arasında iletişime dayalı bir uyumlu eylemin varlığının kabulü için bilginin tek taraflı veya karşılıklı paylaşım paylaşılmadığının da önemi olmadığı görülmektedir. Tek taraflı bir bilgi paylaşımında, rakibinden, aralarındaki rekabet ortamını şeffaflaştıran bir bilgi alan teşebbüs, bu bilgiyi almak istemediğini, tercihen kamuoyuna açık bir şekilde ortaya koymaz veya bu bilgiyi aldığına ilişkin rekabet otoritelerini bilgilendirmez ise uyumlu eylemin bir tarafı olarak kabul edilmektedir⁵.
- (45) Taraflar arasında tespit olunan uyumlu eylemin rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacı veya etkisi olup olmadığının belirlenmesi ise paylaşılan bilginin niteliğinin incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda rekabet hukuku kapsamında bilgi değişimleri, taraflar arasında hâlihazırda mevcut bir anlaşmanın yürütülmesine ilişkin olabileceği gibi; karşılıklı olsun veya olmasın, rekabete hassas bilgilerin değişimini içeren teşebbüsler arası irtibatların bizzat kendileri de anlaşma ve/veya uyumlu eylem olarak nitelendirilmektedir.
- (46) Normal şartlar altında teşebbüslerin, rakiplerinin mevcut ya da beklenen davranışlarına göre basiretli bir biçimde kendilerini uyarlaması ihlal olarak değerlendirilmemektedir. Ancak, rakipler arasında, pazardaki olağan koşullardan farklı rekabet koşulları yaratma amaç veya etkisine sahip olan doğrudan ya da dolaylı her türlü iletişim ihlal olarak değerlendirilmekte ve yasaklanmaktadır. Dolayısıyla, bilgi değişimi, rekabete duyarlı bilgilerin değişimi ile pazardaki belirsizliği azaltıyor ve rekabeti kısıtlayıcı işbirliğini kolaylaştırıyorsa, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil edebilmektedir.
- (47) Son olarak, teşebbüsler arası tespit edilen anlaşma/uyumlu eylemler, aynı ekonomik amaca yönelik olmaları ve teşebbüslerin bu amaca yönelik genel çerçevenin farkında olmaları durumunda, tek bir ihlal olarak kabul edilmektedir. Bu analizin gerçekleştirilmesinde, ihlalin gerçekleştiriliş şekli, coğrafi kapsamı, taraf olan teşebbüslerin benzerliği gibi unsurlar değerlendirilmeye alınmaktadır. İhlalin süresinin tespitinde ise aksi yönde objektif ve açık kanıtlar olmaması halinde, farklı tarihlerde

⁵ Örneğin, Kurulun 11.04.2007 tarihli, 07-31/325-120 sayılı ve 18.04.2011 tarihli, 11-24/464-139 sayılı kararları.

aynı ortak amaca yönelik olduğu tespit edilen anlaşma/uyumlu eylemler devam eden tek bir ihlal olarak nitelendirilmektedir.

I.3.2. Reasürans ve Koasürans İşlemleri Bakımından Rekabet Hukuku Kurallarının Uygulanması

- (48) Reasürans ve koasürans işlemlerine ilişkin olarak yapılan bilgi değişimlerinin statüsünün ortaya konulması önem taşımaktadır. Zira bu işlemlerin doğası gereği sigorta ve/veya reasürör şirketlerin “belirli bir noktadan sonra” kendi aralarında bilgi paylaşımında bulunmak durumunda kaldıkları bilinmektedir. Öncelikle belirtilmelidir ki, bu noktanın tespiti önem arz etmektedir. Nitekim bu noktadan önce yapılacak bilgi değişimlerinin rekabeti kısıtlayıcı olması durumunda gerek sigortalıların gerek pazardaki diğer sigorta şirketlerinin rekabetçi sürecin faydalarından mahrum kalmaları gündeme gelebilecektir. Dolayısıyla bu işlemler için yapılacak değerlendirmenin en önemli kısmı bilgi değişiminin yapılmasının olağan karşılanabileceği “belirli noktanın” tespitidir.
- (49) Açık koasürans sigorta işlemlerinde, müşteri ve broker/acente birden fazla sigorta şirketi ile çalışmak durumunda olduğu için koasürans paneline katılım sağlayan sigorta şirketi sayısına bağlı olarak, tüm sigorta poliçe işlemlerinin (poliçe tanzimi, prim tahsilatı, hasar tazminat ödemeleri vb.) eş zamanlı olarak birden fazla tekrar ile yürütülmesi gerekmektedir. Söz konusu işleyişte rekabetçi süreçten beklenen faydanın sağlanabilmesini teminen panele katılım sağlayan şirketlerin tekliflerini bağımsız şekilde sunmaları, müşteri tarafından doğrudan ve/veya broker aracılığı ile hazırlanan *wording*⁶ üzerindeki önerilerin de (özel şartlar, teminat koşulları, muafiyetler vb.) yine bağımsız şekilde müşteri ile paylaşılması beklenmektedir.
- (50) Aynı müşteriye birden çok sigorta şirketinin teklif verdiği ve bu sigorta şirketlerinden birinin aynı zamanda kapalı koasürans işleminde reasürans desteği verme ihtimali olduğu bir senaryoda ise,
- Teklif aşamasında söz konusu sigorta şirketleri arasında teklif sürecine yönelik olarak rekabete duyarlı herhangi bir iletişim olmaması,
  - Sigorta şirketlerinin öncelikle müşteriye kazanabilmek için rekabetçi süreci sürdürmeleri,
  - Müşteriye doğrudan teklif verme ve/veya kapalı koasürans desteği verme tercihini bağımsız olarak yapmaları, bu kapsamda diğer şirket ile teklif koşullarının paylaşılmaması

beklenmektedir.

- (51) Bu kapsamda yerinde incelemede elde edilen aşağıdaki yazışma yol gösterici olacaktır:

(.....) (EUREKO)

“.....

İlgili proje hakkında herhangi bir teklif çalışmanız mevcut mudur, çalışmanız yok ise ihtiyari destek için şartlarımızı paylaşmak isteriz.”

(.....) (ERGO)

“Bu iş ile alakalı çalışmamız bulunmamaktadır, detayları göndermeniz halinde değerlendirme yapabiliriz.”

⁶ *Wording*, sedan şirket ile reasürör arasındaki reasürans anlaşmasının belgesi niteliğinde olan ve taraflar arasındaki anlaşma hükümlerini içeren metni ifade etmek için kullanılmaktadır.

- (52) Bu yazışma ile tarafların, yatay düzeyde rakip olmadıklarını garantiledikten sonra dikey ilişki kurmak için iletişime geçtikleri, bu suretle hem riskin ilk düzeyde sigortalanması bakımından hem de ikincil paylaşımı bakımından oluşabilecek rekabetçi endişeleri ortadan kaldırdıkları görülmektedir.
- (53) Bu bağlamda rekabetçi açıdan hassas bilgi değişimi olup olmadığı noktasında önemli olan, bilgi değişiminin müşterinin bilgisi dahilinde yapılıp yapılmadığı ve rekabetçi açıdan müşteri aleyhine bir sonuç doğurup doğurmayacağıdır. Teklif aşamasında kapalı koasürans desteğinin aranmasına yönelik "Ben müşteriyi alırsam, bana destek verir misin?" gibi soruların, rekabet açısından sıkıntı doğurmayacağı gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, rekabet içerisindeki sigorta şirketlerinin birbirlerinin verecekleri yeni teklifle ilgili bilgisinin olamayacağı, dolayısıyla bu sorunun ötesinde yapılacak herhangi bir bilgi paylaşımı veya iletişimin rekabeti bozucu olabileceği açıktır.
- (54) Sonuç olarak, elde edilen bilgi ve belgeler, birden fazla sigorta şirketi tarafından yürütülen işlemler bakımından bu şirketler arasındaki iletişimlerin rekabet hukuku bakımından değerlendirilmesinde iletişimlerin zamanının, içeriğinin ve müşterinin söz konusu iletişimler hakkında bilgi sahibi olup olmadığının önem taşıdığını göstermektedir. Pazarda rekabet birden fazla düzeyde gerçekleşmektedir ve bu nedenle her bir düzeyde gerçekleştirilen iletişim o düzeyin gerekleriyle bağlantılı ve sınırlı kalmalıdır.

I.3.3. Dosya Kapsamındaki Belgelerin ve İlgili Savunmaların Değerlendirilmesi

- (55) Dosya kapsamında Hazine başvurusundan ve yerinde incelemelerden elde edilen belgeler, teşebbüslerin bu belgelere ilişkin savunmalarıyla birlikte aşağıda değerlendirilmektedir.

I.3.3.1. HAZİNE Başvurusunda Geçen Yazışmalar

Belge 1

- (56) HAZİNE tarafından gönderilen ve EUREKO çalışanları arasında geçen 05.12.2014 tarihli yazışmada şu ifadeler yer almaktadır

(.....) (EUREKO)

"Süzer marsh girip bu sabah %(.....) Aviva leadi ile (.....) USD altımıza inmişti. Ama beceremedi bu akşama kadar. İndirimsiz devam.

(.....)'in emeği çok büyük dubai, axa, allianz, ergo, zurich, ak hepsini arayıp tek tek durdurdu uygun dile ile marsha ya teklif vermediler yada (.....).bin usd seviyesinde yüksek verdiler."

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (57) AK'ın savunmasında söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- Öncelikle, yazışmanın AK'ın rakipleri ile uzlaştığını ve hatta iki teşebbüs arasında telefon görüşmesi yapıldığını ortaya koyacak somut bir delil niteliğinde olmadığı, Kurulun bu yönde çeşitli kararlarının bulunduğu belirtilmiştir.
  - 26.11.2014 tarihinde AK'a MARSH üzerinden teklif talebi geldiği, ancak AK'ın MİLLİ REASÜRANS ile anlaşması nedeniyle özellikle kar kaybı teminatlarında "(.....)" şartını aradığı ve olmazsa olmaz şartlardan olduğu, diğer yandan Süzer Plaza işinin "(.....)" kar kaybı teminatına sahip olması ve ayrıca sigorta konusunun sürekli olarak su hasarı alıyor olması, kira kar kaybının teminat altına alınması ve diğer hasar datası verileri neticesinde AK'ın kendi ticari çıkarlarına uymaması nedeniyle ve kendi bağımsız kararıyla MARSH'a teklif

verilmediği belirtilmiş ve bu yöndeki yazışmaları içerir şirket iç yazışmaları ve MARSH ile gerçekleşen yazışmalar eklenmiştir.

(58) ALLIANZ'ın savunmasında bahsi geçen yazışmaya ilişkin özetle;

- İlgili işlem konusuna ilişkin olarak ilk teklifin 28.10.2014 tarihinde Ufuk Sigorta Aracılık Hizmetleri Ltd. Sti'ne (UFUK SİGORTA) ve ikinci teklifin ise 19.11.2014 tarihinde WILLIS/GRAS SAVOYE'ye iletildiği, ALLIANZ'ın her iki aracıya aynı teklifi sunduğu, ancak işlemde onay alan brokerin MARSH olduğu ve akabinde MARSH tarafından 05.12.2014 tarihinde ALLIANZ'dan koasürans desteği talep edildiği, ancak MARSH'ın şartları incelendiğinde teknik fiyat yetersizliği ve talep edilen poliçe lafzının (*wording*) ALLIANZ'ın risk kabul kriterlerine uymaması nedeniyle onaylanmadığı belirtilmiş ve bahsi geçen durumların savunma ekinde yer verilen yazışmalardan da görülebileceği, ayrıca sözü edilen belgenin EUREKO'nun iç yazışmalarından ibaret olduğu ve bahsi geçen ifadelerden ne kast edildiğinin tam olarak anlaşılmadığı ifade edilmiştir.

(59) AXA tarafından;

- AXA'ya yöneltilen iddiaların gerçeği yansıtmayan tek bir delile dayandığı, bu işleme ilişkin olarak, AXA'ya 2014-2015 poliçe döneminde sadece NART ve UFUK SİGORTA'nın teklif talebi geldiği ve AXA'nın tamamen bağımsız ticari kararları doğrultusunda bu iki talebe de olumsuz dönüş yapmasına karşın, inceleme kapsamında yer verilen 2014-2015 poliçe dönemi teklif tablosunun ve yapılan açıklamaların eksik ve yanlış bilgiler içerdiği öne sürülmüştür. Nitekim tablodan AXA'nın NART'a teklif verdiğinin görüldüğü, NART'ın AXA tarafından teklif verilmiş gibi belge düzenlemesinin ceza hukuku kapsamında suç teşkil ettiği ifade edilmiştir.
- Şirket içi yazışmaların incelenmesi neticesinde, MARSH'ın AXA'dan teklif talep ettiğine dair herhangi bir yazışmaya rastlanmadığı, öyle ki MARSH'ın Kurum kayıtlarına intikal eden 26.04.2019 tarihli ve 2881 sayılı cevabi yazısında da MARSH'ın sadece ERGO ve AK'tan teklif talep ettiğinin anlaşıldığı belirtilmiştir. Bu bakımdan, Süzer Plaza tarafından sunulan bilgilerin MARSH tarafından sunulan bilgiler ile örtüşmediği, ihlal tespitinin salt Süzer Plaza'nın beyanına dayanılarak yapılmasının yeterli olmadığı savunması yapılmıştır.

(60) DUBAI'nin savunmasında bahsi geçen yazışmaya ilişkin özetle;

- İşlem konusu Süzer Plaza'nın toplam sigorta bedeli (.....) ABD Doları iken DUBAI'nin (.....) Euro'ya kadar olan riskleri sigortalayabildiği dikkate alındığında söz konusu işlem özelinde DUBAI'nin kapasitesinin işlemin %(.....)'sine denk geldiği ve ancak takipçi şirket olarak pay verebildiği, bu bakımdan fiyatları ve şartları belirleyen taraf olmadığı, 2013-2017 döneminde tüm aracılara aynı yaklaşımın gösterildiği belirtilmiş ve ilgili yazışmaya yer verilmiştir.

(61) EUREKO'nun savunmasında söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;

- Yazışmaların Süzer Plaza'nın 2014 yılı sigortalama işine ilişkin olduğu, EUREKO'nun 2013 yılında Süzer Plaza sigortalama işlemini tek sigorta şirketi olarak yaptığı, 2014'te de aynı şekilde yenileme yapmak istediği, müşterinin MARSH, NART ve WILLIS/GRAS SAVOYE olmak üzere üç brokerden teklif istediğinin bilindiği WILLIS/GRAS SAVOYE'nin EUREKO'dan teklif hazırlamasını istediği ve EUREKO'nun da reasürör arayışına girerek ilk olarak MİLLİ REASÜRANS ile iletişime geçtiği ancak anlaşamadıkları, daha sonra kapalı koasürans desteği almak amacıyla sigorta şirketleri (DUBAI,

GROUPAMA, ERGO, AVIVA) ile de iletişime geçildiği ancak hisselerin tamamlanamadığı, kalan hisse için reasürans brokeri olarak KM DASTUR ile anlaşıldığı, kalan desteğin de SBN'den bulunduğu belirtilmiş ve söz konusu yazışmalar eklere ilave edilmiştir.

- Bu olayda EUREKO'nun brokeri olan WILLIS/GRAS SAVOYE ile başka bir broker olan MARSH'ın rekabet ettiği, her broker bir çok sigorta şirketinden teklif aldığından ve sigorta şirketleri de reasürans desteği almak için diğer sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri ile temasa geçtiğinden pazarda şeffaflık olduğu ve EUREKO'nun da bu ortamda yazışmada bahsi geçen MARSH'ın teklifinin "%(.....) AVIVA lead"ini içerdiğini öğrendiği, bu teklifin zararın yalnızca "%(.....)"ini garanti ettiği, kalan "%(.....)" hisselerin ise teklif kazanılırsa tamamlanacağından teklifin gerçekçi olmadığını ve kendi tekliflerinin kabul edileceğinin ve yazışmanın yapıldığı tarihte müşterinin kendi tekliflerinin kabul ettiğinin bilindiği, buna ilişkin brokerleri olan WILLIS/GRAS SAVOYE'den kendilerine bildirim geldiği ifade edilmiş ve bu bildirim ek olarak sunulmuştur.
- Bu ortamda EUREKO'nun diğer sigorta şirketlerini arayıp MARSH'a teklif vermemelerini istemesinin nedeninin rekabeti kısıtlama amacı ile açıklanamayacağı, hayat dışı sigortacılık sektöründe faaliyet gösteren yaklaşık 40 şirketten yalnızca birkaç tanesinin söz konusu yazışmada geçtiği, bahsi geçen şirketlerin her birinin Süzer Plaza işlemi için MARSH'a kapasiteleri oranında teklif verebilecek durumda olduğu dolayısıyla tespit edilmiş ve nispeten düşük pazar paylarına sahip olan altı sigorta şirketinin teklif vermesi engellenerek MARSH'ın önünün kesilmesinin pratikte mümkün olmadığı, piyasanın geri kalan "%(.....)" oluşturan 33 şirketin daha bulunduğu, yazışmaların yapıldığı tarihte EUREKO'nun işi kazandığını zaten bildiği ifade edilmiştir.
- Yazışmaya konu iletişimi gerçekleştiren eski Reasürans Direktörü (.....)'ın çalışan olan (.....)'u Genel Müdür Yardımcısı (.....) önünde övmek için yazışmalardaki ifadeleri kullandığının tahmin edildiği, (.....) 06.01.2017'de (.....)'un da 09.10.2015 tarihinde EUREKO'dan ayrıldıkları için ifadelerin sorgulanma imkânının bulunmadığı belirtilmiştir.
- Yazışmalarda EUREKO'nun amacının rekabeti kısıtlamak olduğu düşünülse bile rekabeti kısıtlayıcı bir etkinin ortaya çıkmadığının, Süzer Plaza işleminde yıllar itibarıyla fiyatta düşüş olduğunun görülmesiyle anlaşılabilirliği belirtilmiştir.

(62) ERGO tarafından bahsi geçen yazışmaya ilişkin savunmada özetle;

- Soruşturma kapsamında yazışmalarda bahsi geçen konularla ilgili EUREKO ve ERGO arasında doğrudan gerçekleşen bir yazışma olmadığı, Soruşturma Bildirimi'nde atıf yapılan yazışmaların EUREKO'nun iç yazışmaları olduğu, üçüncü kişilerden elde edilen sözlü beyan ya da yazılı belgelerin tek başına ispat için yeterli olmadığı belirtilmiş, bu durumu destekleyen Kurulun vermiş olduğu geçmiş kararların varlığından bahsedilmiştir. Yazışmaların Süzer Plaza'nın yangın sigortasının yenilenmesi ile ilgili olduğu, Süzer Plaza'nın yazışma tarihinde EUREKO müşterisi olduğu, ERGO'nun ise söz konusu tarihte koasürans desteğinin olmadığı ifade edilmiştir.
- 2014 yılının Ekim ayında ERGO tarafından Süzer Plaza'nın yangın sigortası işini almak adına teklif hazırlıklarına başlandığı ve broker ile görüşüldüğü, ancak brokerin yurtdışında reasürans desteği bulunmaması ve hasarın çokluğu nedenleriyle Kasım ayında Süzer Plaza işine teklif vermektен vazgeçildiği belirtilmiştir. 2014 yılının Kasım ayında EUREKO'nun ERGO'dan yazışmaya konu Süzer Plaza işi için "%(.....)" kapalı koasürans desteği talep ettiği ancak

hasarın fazlalığı nedeniyle ERGO'nun teklifi reddettiği, bununla birlikte ERGO ile Süzer Plaza işi için destek almak amacıyla bağlantıya geçen EUREKO dışında bir sigorta şirketi veya brokerin bulunmadığı ve 05.10.2014 tarihli EUREKO iç yazışmasında geçen ifadelerin doğrulanmasının mümkün olmadığı, rekabete aykırı bir anlaşmanın bulunmadığı belirtilmiştir.

- (63) ZURICH tarafından söz konusu belgeye ilişkin savunmada özetle;
- Soruşturma bildirimindeki belgenin içeriği incelendiğinde EUREKO çalışanı tarafından kaleme alınmış olan bir yazışmadan ibaret olduğu ve ZURICH tarafından gerçekleştirilmiş bir ihlalin varlığını gösterir hiçbir yönünün olmadığı görüldüğü, belgenin kim tarafından hangi koşullarda oluşturulduğunun bilinmediği dolayısıyla belgenin güvenilir olmadığı; yazışma kapsamında ZURICH'in dâhil olduğu bir iletişimi ya da ZURICH tarafından aktarılan bir bilgiyi ortaya koymadığı, ZURICH'in rekabeti ihlal edici herhangi bir eylemini ortaya koyan tek bir somut bilgi veya ifadenin söz konusu belgede bulunmadığı, ZURICH tarafından üretilmeyen ve hiçbir unsuru ZURICH tarafından kontrol edilemeyen belgenin ZURICH aleyhine kullanılamayacağı belirtilmiştir.

MARSH'ın Açıklamaları

- (64) MARSH tarafından, 06.11.2014 tarihinde Süzer Plaza tarafından yetkilendirildikleri, plasman sürecinde bazı sigorta şirketlerinden teklif talep edildiği ancak AVIVA dışındaki şirketlerin teklif vermediği, 2014-2015 plasman dönemine yönelik olarak poliçeleştirilmenin MARSH üzerinden gerçekleşemediği ifade edilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (65) SÜZER tarafından sigorta poliçelerinin her yılın 7 Aralık günü sona erdiği, poliçe bitiminden iki ay öncesinde broker firmalar ile görüşmelere başlandığı, yaygın olmamakla birlikte banka kanalının da sürece dahil olabileceği, broker firmalara yetkilendirmenin Süzer Plaza tarafından yapıldığı, her bir brokerden rekabetçi bir teklif oluşturulmasının sağlanmaya çalışıldığı, gelen teklifler bakımından (.....) gibi unsurların dikkate alındığı belirtilmektedir. Aşağıda ilgili döneme ait tablo sunulmaktadır.

Tablo 1: Süzer Plaza'nın 2014-2015 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal zerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (\$)	Teklif Sonucu
2014-2015	EUREKO	WILLIS/GRAS SAVOYE	-	-	(.....)	Kabul
	DUBAI	FİNANSBANK	26.11.2014	Teklif vermedi		
	EUREKO	MARSH	06.11.2014	Teklif vermedi		
	ZURICH	MARSH	06.11.2014	Teklif vermedi		
	ALLIANZ	MARSH	06.11.2014	Teklif vermedi		
	DUBAI	MARSH	06.11.2014	Teklif vermedi		
	SOMPO	MARSH	06.11.2014	Teklif vermedi		
	AXA	MARSH	06.11.2014	Teklif vermedi		
	ZURICH	AON	24.10.2014	Teklif vermedi		
	AXA	NART	03.12.2014	03.12.2014	(.....)	Ret
AVIVA	MARSH	05.12.2014	04.12.2014 ⁷	(.....)	Ret ⁸	

Kaynak: SÜZER Cevabi Yazısı

Değerlendirme

- (66) Risk kapasitesi yüksek işlemlere yönelik sigortalama işlemlerinde müşteriler birden fazla broker ile çalışmayı tercih edebilmekte ve bu durumda rekabet brokerler arasında yaşanmaktadır. Teklifi oluşturacak brokerler birden çok sigorta şirketinden teklif almakta, sigorta şirketleri de birden fazla brokera teklif verebilmektedir.
- (67) Yukarıda detayları verilen işleminde WILLIS/GRAS SAVOYE (broker) ile alışan EUREKO'nun bir diğer broker olan MARSH'ın teklif toplama sürecine etki etmek suretiyle kendi teklif verdiği broker şirketin işlemin plasmanını yapmasını sağlamaya çalıştığı görülmektedir. Bu yolla esasen işlemin kendi üzerinde kalmasını sağlamaya ve AVIVA'nın açık koasürans paneli kurmasını engellemeye çalıştığı görülmektedir. SÜZER'in cevabının incelenmesinden MARSH aracılığıyla AVIVA tarafından sunulan teklifin EUREKO'nun i yazışması ile uyumlu olacak şekilde EUREKO'nun teklifinden (.....) ABD Doları daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. AVIVA'ya aracılık eden MARSH'ın plasmanı tamamlayamadığının anlaşılması zerine EUREKO'nun "indirimsiz devam" ifadesiyle müşteriye sunduğu teklif tutarını korumaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Nitekim işlem sonucunda EUREKO'nun bu teklif tutarıyla işlemi %100 oranında aldığı görülmektedir.
- (68) ALLIANZ tarafından yapılan savunma dikkate alındığında, savunmayı destekleyici olarak sunulan yazışmalardan UFUK SİGORTA (acente) ve WILLIS/GRAS SAVOYE'den teklif talebi alındığı, 05.12.2014 tarihinde ise MARSH'tan (broker) teklif talebi alındığı ancak şirket i yazışmasında "bu kadar zaman önce yazışılan iş için şu anda dönüş bekleniyor." ifadeleri ile MARSH'ın teklif talebinin şirket içerisinde değerlendirmeye tabi tutularak, kendi bağımsız ticari kararları doğrultusunda söz konusu talebin reddedildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ALLIANZ tarafından yapılan savunma kabul edilmiştir.

⁷ Tablonun incelenmesinden teklifin istendiği tarih ve verildiği tarih arasında uyumsuzluk olduğu dikkat çekmiş, konuya ilişkin olarak SÜZER ile yapılan telefon görüşmesinde 05.12.2014 tarihinin revize teklif istendiği tarih olabileceği ve poliçe bitim tarihinin 07.12.2014 tarihi olması sebebiyle teklif sürecinin 06.12.2014 tarihine kadar devam ettiği belirtilmiştir.

⁸ Teklifin, MARSH kağıda basılı olduğunda, sigorta şirketince net bir teklif gelmediğinde, poliçenin ise iki gün sonra biteceğinden risk almamak adına teklifin uygun görülmediği müşteri tarafından bildirilmiştir.

- (69) AK tarafından yapılan savunma ve sunduğu iç yazışmalar doğrultusunda, MARSH'ın 26.11.2014 tarihindeki teklif talebinin MİLLİ REASÜRANS ile arasındaki anlaşma kapsamında özellikle kâr kaybı teminatlarında koşulların uygun olmaması nedeniyle reddedildiği, nitekim AK tarafından sunulan iç yazışmada yer alan "*Olmazsa olmazlar var Hasar var. (.....) kar kaybı var. Kira kaybı bize uymuyor. Sen bana siz ister misiniz dedin hani istesem de bu şartlar ile istemem. Ben red veriyorum başka işlere yoğunlaşalım. Ama aklında olsun başka yerden gelirse red edelim.*" ifadelerinden AK'ın kendi bağımsız ticari kararları doğrultusunda MARSH'ı reddettiği ve hatta diğer araçlardan teklif talebi gelmesi halinde diğer araçlara teklif sunulmaması niyetinde olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla AK tarafından yapılan savunma kabul edilmiştir.
- (70) ERGO tarafından yapılan savunma ve sunulan iç yazışmalar kapsamında, 2014 yılının Ekim ayında AON'dan (broker) gelen teklif talebi üzerine ERGO tarafından Süzer Plaza'nın yangın sigortası işini almak adına teklif hazırlıklarına başlandığı, ancak AON'un yurtdışında reasürans desteği bulamaması ve hasarın çokluğu nedenleriyle Kasım ayında Süzer Plaza işine teklif vermekten vazgeçildiği, nitekim ERGO'nun iç yazışmalarında sunulan "*(.....), o günden bu yana plasman için uğraşıldı ama maalesef yurt dışında istenen şartlara uygun plasman bulunamadı. Bu işe maalesef teklif çıkamıyoruz.*" ifadeleriyle ERGO'nun Süzer Plaza'nın yenileme işlemi için kendi bağımsız ticari kararları doğrultusunda teklif sunmadığı, ilaveten EUREKO'nun kapalı koasürans desteği talep ettiği ancak hasarın fazlalığı nedeniyle ERGO'nun "*Bu arada Eureka bize de geldi ve hasarları nedeniyle teşekkür ettik.*" ifadeleriyle teklif talebini reddettiği görülmektedir. Dolayısıyla ERGO tarafından yapılan savunma kabul edilmiştir.
- (71) ZURICH'in savunmasında konuya ilişkin bir açıklama yapılamamakla birlikte SÜZER tarafından sunulan bilgilerden ZURICH'in 06.11.2014 tarihinde MARSH'ın teklif talebine olumsuz cevap verdiği, daha öncesinde de 24.10.2014 tarihinde AON'un teklif talebine olumsuz dönüş yaptığı görülmektedir. Dolayısıyla işlem özelinde ZURICH'in müşteriye teklif sunmamayı bağımsız ticari kararıyla aldığı anlaşılmıştır.
- (72) DUBAI tarafından yapılan savunma doğrultusunda, işlem özelinde DUBAI'nin kapasitesinin sigorta bedelinin *%(.....)*'sine denk geldiği ve ancak takipçi şirket olarak pay verebildiği belirtilmiştir. SÜZER tarafından sunulan bilgilerden ise DUBAI'nin 06.11.2014 tarihinde MARSH'ın teklif talebine olumsuz cevap verdiği, ardından 26.11.2014 tarihinde FİNANSBANK'ın teklif talebine olumsuz dönüş yaptığı görülmüştür. Dolayısıyla işlem özelinde DUBAI'nin müşteriye teklif sunmamayı bağımsız ticari kararıyla aldığı anlaşılmıştır.
- (73) AXA'nın savunmasında yer alan 2014-2015 poliçe döneminde AXA'ya sadece NART (broker) ve UFUK SIGORTA'dan teklif talebi geldiğinin ve AXA'nın bu iki talebe de olumsuz dönüş yaptığının savunma ekinde yer verilen yazışmalardan görüldüğü, nitekim AXA tarafından 26.09.2014 tarihinde UFUK SIGORTA'ya gönderilen e-postada yer alan "*Öncelikle Kar Kaybı süresi (.....)...Ki bizim (.....) üzerine çalışma şansımız yok maalesef ilave istenilen genişletmeler var ve bunları çok çok düşük fiyatlarla vermiş eureka, bunu sağlamamız da mümkün değil ilgili işte destek olamayacağımızı üzülerek belirtmek isterim*" ifadeleri ile AXA tarafından 31.10.2014 tarihinde NART'a gönderilen e-postada yer alan "*Bu iş her yıl aynı şeklide gelir ve aşağıda yanıtı veririz Cevabımız bu yıl da değişmeyecektir İyi çalışmalar (.....) tazminat süreli Kar Kaybı teminatı sağlayamayacağımız ve bunun yanı sıra diğer bölümlerde de iş kabullerimizin çok ötesinde limit ve şartlar gördüğümüz için talebinize olumlu yanıt veremiyoruz.*" ifadelerinden AXA'nın kendi ticari bağımsız

kararı doğrultusunda işi almak istemediği anlaşılmaktadır. Her ne kadar soruşturma sürecinde müşteriden gelen bilgiler esas alınsa da AXA'nın savunmasında yer alan, MARSH'tan teklif talebi gelmediğine dair bilgilerin MARSH'ın cevabi yazısıyla da uyumlu olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla, AXA bakımından ihlal tespiti yapılmasına yer olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- (74) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlalden söz edilebilmesi teşebbüsler arasında bir irade uyuşmasının varlığı esastır. Bu tespit kapsamında EUREKO hariç işleme konu diğer teşebbüslerin savunmaları kabul edildiğinden teşebbüslerin birlikte hareket ettiklerinden söz edilemeyeceği sonucuna varılmıştır. Bu nedenle EUREKO için de bir ihlal tespiti yapılmamıştır.

Belge 2

- (75) HAZİNE tarafından gönderilen ve 14.03.2017 tarih ve 1 sayılı Denetim Raporu'nda yer verilen, EUREKO çalışanları arasında geçen 18.09.2015 tarihli yazışmada şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"(.....) sen ak, Ankara, sompo, dubai arasana Ray gelirse petlas için destek olmasınlar. Biz başka işte söz yardımcı olur compansate ederiz bu durumu.

Ben Ergo, Orient, SBN, Nasco, howden arıyorum.

GIC aramaya gerek yok onlar verir."

(.....) (EUREKO)

"Sompo (.....) ile konuştum

Size destek verdiğimizizi biliyorlar abi ama gelmediler dedi

Alırlarsa gelir diyor

Alırsan veririm deal t yapılmış anladığım"

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (76) AK tarafından yapılan savunmada söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- Öncelikle, yazışmanın AK'ın rakipleri ile görüştüğünü ve uzlaştığını ortaya koyacak somut bir delil niteliğinde olmadığı ve ayrıca, yazışmanın geçtiği tarihlerde Petlas Lastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (PETLAS) işlemleri için hem RAY hem de EUREKO'nun AK'tan destek talebinde buldukları ve AK'ın iki talebe de olumlu dönüş yaptığı belirtilmiş ve savunma ekinde ilgili yazışmalara yer verilmiştir.
- (77) DUBAI tarafından yapılan savunmada söz konusu yazışmalara ilişkin olarak özetle;
- PETLAS'ın (.....) %(.....) pay ile destek oldukları, aracılara fiyat ve şart sunmadıkları, sedan şirketin fiyat ve şartlarının uygun olması halinde destek payının bildirileceğinin söylendiği, EUREKO iç yazışmalarının tarafı olmadıkları için bu yazışmanın amacı hakkında görüş bildiremedikleri, ancak ilgili poliçe döneminde RAY'a da %(.....) destek payı verildiği, RAY işi kazanmadığı için takipçi şirket payını kullanmadıkları,
  - DUBAI'nin bahsi geçen şirketin yangın sigortasının tanzim edilmesi aşamasında fiyat ve şartları belirleyen taraf olmadığı, işi kazanan sigorta şirketinin şartlarını kabul ederek kapalı koasürans desteği verdiği ve bu tutumlarının herhangi bir şirketin kazanıp kaybetmesine etki etmediği, rekabet eden sedan şirketlere eşit mesafede durdukları
- ifade edilmiştir.
- (78) ERGO tarafından yapılan savunmada söz konusu yazışmaya ilişkin olarak özetle;
- Yazışma tarihinde EUREKO'nun müşterisi olan ve ERGO'nun EUREKO'ya kapalı koasürans desteği verdiği, PETLAS'ın yangın sigortası poliçesinin

yenilenmesi işinde, rakip bir sigorta şirketinin (RAY) müşteriye teklif sunduğu ya da sunma hazırlığı içinde olduğu, bu kapsamda EUREKO'nun ERGO'nun da içinde bulunduğu bazı sigorta şirketlerini arayarak, bu şirketlerden söz konusu rakip şirkete destek vermemelerini isteme niyetinde olduğu, tespit konusu yazışmada gerçekleşmesi planlanan bir durumdan bahsedildiği, durumun gerçekleşip gerçekleşmediğinin yazışmadan anlaşılmadığı, ERGO çalışanları ile EUREKO çalışanları arasında söz konusu yazışmada bahsedilen şekilde bir konuşmanın geçtiğini teyit eden bilgi ve belgelerin bulunmadığı belirtilmiş; bununla birlikte ERGO çalışanları ile EUREKO çalışanları arasında PETLAS'ın yangın sigortasının yenilenmesine ilişkin 19.08.2015 tarihinde başlayan ve 18.09.2015 tarihinde son bulan tek bir yazışma silsilesinin bulunduğu, söz konusu yazışmanın ise ERGO'nun koasürans desteğinin devam etmesi konusunda EUREKO ve ERGO arasında anlaşma sağlamak adına yapılan yazışmalardan ibaret olduğu, ayrıca EUREKO'nun kendisine koasürans desteği vermekte olan ve yeni dönemde de bu desteğini devam ettireceği belirlenmiş olan ERGO'dan rakip bir sigorta şirketine koasürans desteği vermemesi için talepte bulunmasının mantıklı olmayacağı ifade edilmiştir.

- Son olarak, PETLAS'ın yangın sigortasının yenilenmesi işi için destek almak amacıyla EUREKO dışında başkaca bir sigorta şirketinin ERGO ile bağlantıya geçmediği, EUREKO'nun iç yazışmasının doğrulanmasının mümkün olmadığı, EUREKO iç yazışmasına itibar edilmemesi gerektiği ve ERGO ile EUREKO arasında rekabete aykırı herhangi bir anlaşmanın bulunmadığı belirtilmiş, söz konusu yazışmalara ekte yer verilmiştir.

- (79) EUREKO tarafından yapılan savunmada söz konusu yazışmaya ilişkin olarak özetle;
- Yazışmanın PETLAS'ın 2015 yılı sigortalama işine ilişkin olduğu, PETLAS'ın (.....),
  - EUREKO'nun 2015 yılı için sigorta işleminin %100'ünü almak istediği, RAY'ın bu işlem özelinde EUREKO için önemli bir rakip olduğu,
  - Sigorta bedelinin yüksekliği nedeniyle işi alan sigorta şirketinin reasürör güvencesi almak zorunda kalacağı, sigorta şirketlerinin bu işlemde sigortacı olarak teklif vermek ya da sigortacı olarak teklif veren şirkete reasürör desteği sağlamak arasında tercih yapacakları, bu işlem özelinde EUREKO ve RAY'ın sigortacı olarak teklif verdiği ve reasürör arayışına girdikleri, (.....)'in reasürans desteği almak için AK, ANKARA, SOMPO, DUBAI, ERGO, SBN, ORIENT, NASCO (broker) ve HOWDEN'den (broker) RAY yerine kendilerine destek vermeleri yönünde iletişime geçmesi için (.....)'a talimat verdiği, söz konusu şirketlerin EUREKO ile devam eden reasürans ilişkisi içerisinde oldukları için EUREKO'nun yeni reasürör arama maliyetinden kaçınarak en rekabetçi teklifi vermek amacıyla bu şirketlerle iletişim kurduğu,
  - Yazışmalardaki ifadelerden rakip şirketlerle anlaşarak rakibini pazar dışına itmeye çalışıldığı izlenimini edinilebilecek olsa da, bu ifadelerden EUREKO'nun rekabetçi stratejisini yansıttığının görülebileceği, ismi geçen şirketlerin işlem özelinde EUREKO'nun rakibi değil potansiyel veya mevcut reasürörü olduğu dolayısıyla aralarındaki ilişkinin dikey ilişki olduğu,
  - Aranılan şirketlerden çoğunun EUREKO'ya reasürans desteği sağlamayı kabul ettiği,
  - SOMPO'nun görüşmenin yapıldığı tarihte zaten EUREKO'nun reasürörü olduğu "size destek verdiğimizizi biliyorlar" ifadesinden de bu durumun anlaşılacağı, "alılırsa gelirler" ifadesinin ise RAY'ın PETLAS'ın 2015 yenileme işini alması halinde SOMPO'dan reasürans desteği isteyebileceğinin öngörüldüğü ve

“alırsan veririm dealı yapılmış anladığım” ifadesinden (.....)’un SOMPO’nun RAY işi alırsa reasürans desteği vermeyi taahhüt etmiş olabileceği tahminini belirttiği,

- Savunmada yer verilen tablodan EUREKO’nun 2014 yılında reasürörlerinin yazışmada adı geçenlerden bazıları olduğunun ve 2015 yılında da aynı şirketlerden destek alındığının görülebileceği, EUREKO’nun kendisinin bu iş için teklif vereceğini bildirerek RAY’a teklif vermemelerini istediği, EUREKO’nun bu talebinin RAY’ı rekabetçi açıdan zor durumu sokacak ya da pazar dışına itecek etkiye yol açmasının mümkün olmadığı, RAY’ın bu şirketler dışında sadece yurtiçinde otuzun üzerinde şirketten reasürans desteği alabileceği ve rekabetçi teklif hazırlayabileceği,
- PETLAS’ın 2015 yılında sigortalama işlemi için daha düşük prim ödediği, dolayısıyla bu belgenin rekabeti kısıtlayıcı etkisinin olacağı şüphesinin yersiz olduğu

ifade edilmiştir.

- (80) SOMPO tarafından yapılan savunmada söz konusu yazışmaya ilişkin olarak özetle;
- Bildirimde kendilerine ait iddianın temeli olan yazışmanın gerçeği yansıtmadığının SOMPO’da yapılan yerinde incelemede tespit edilen bir e-posta ile sabit olduğu; Soruşturma Bildirimindeki belgeden bir yıl öncesine ait olan RAY çalışanı (.....) tarafından SOMPO Genel Müdür Yardımcısı (.....)’e gönderilen 18.09.2014 tarihli e-postadan SOMPO’nun PETLAS’ın sigortalanması işinde RAY’a destek olduğunun görülebileceği, dolayısıyla söz konusu belgenin SOMPO aleyhine delil teşkil edemeyeceği ve SOMPO’nun anlaşma veya uyumlu eylem iddiasının muhatabı olamayacağı,
  - Yukarıda bahsi geçen yazışmada SOMPO’nun kendisinin de iş için teklif vermediğinin sorulduğu, teklif vermediğinin öğrenilmesi üzerine de önceden olduğu gibi koasüransa katılıp katılmayacağı bilgisinin alındığı, SOMPO’nun PETLAS’ın sigortalanması işinde rekabet eden gerek EUREKO’ya gerek RAY’a kapasitesini bildirdiği ve nihai kararı beklemeye geçtiği,
  - SOMPO’nun bu pazardaki stratejisinin istisnai durumlar hariç olmak üzere ihalelere teklif vermemek ve lider sigorta şirketi olmamak şeklinde olduğu, herhangi bir sigorta şirketi ile bugüne kadar teklif vermeme yönünde bir iletişiminin söz konusu olmadığı, soruşturma bildirim yazısında yer verilen belge özelinde SOMPO’dan yerinde incelemede elde edilen belgeden de görüldüğü üzere SOMPO’nun kendi stratejisi doğrultusunda PETLAS için rekabet eden iki sigorta şirketine de teklif verdiği, PETLAS işi için en son EUREKO’ya %(.....) hisse ile destek verildiği ve üç senedir aynı hisse oranıyla yenileme yapıldığı

ifade edilmiştir.

Değerlendirme

- (81) İlgili belge incelendiğinde, RAY’ın bu işlem özelinde EUREKO için önemli bir rakip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte AK’ın ve DUBAI’nin RAY’a destek sağladıkları yönündeki açıklamaları ve yazışmaları ile ERGO’nun EUREKO dışında başka bir sigorta şirketinin kendilerinden teklif istemediği yönündeki savunması kabul edilmiştir. Diğer yandan yazışmanın içeriğinden SOMPO’nun hâlihazırda RAY’a destek verme niyetinde olduğu anlaşıldığından SOMPO’nun savunması da kabul edilmiştir.
- (82) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında bir ihlalden söz edebilmek için irade uyuşmasının esas olduğu açıktır. Bu işlem kapsamında işleme taraf diğer teşebbüslerin RAY’a destek sağladığı anlaşıldığından bir irade uyuşmasından söz

edilemeyeceği görülmektedir. Bu sebeple EUREKO'nun tespit konusu faaliyeti açısından da bir ihlal sonucuna varılmamıştır.

I.3.3.2. ALLIANZ ve EUREKO Arasında Geçen Yazışmalar

Belge 3

- (83) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans ve Özel Riskler Müdürü (.....) ile Kurumsal/Mideorp UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 24-25.12.2009 tarihlerinde yapılan "kütahya personel" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)

"(.....) slm,

Kütahya personel sizin işiniz mi?"

(.....) (EUREKO)

"Abi günaydın iş bizim yenileme imiş. Ama bizim departmanda değil olay. Siz isterseniz direktten de verin. Vermeyin desek şimdi pay veremeyeceğiz ayıp olmasın:)"

(.....) (ALLIANZ)

"Ok. tşk."

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (84) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- KÜTAHYA PORSELEN için ilk olarak 11.12.2009 tarihinde ING Bankası tarafından ALLIANZ'dan teklif istendiği ve riziko teftişi yaptırılarak ING Bankasına teklif verildiği,
  - AON'un 24.12.2009 tarihinde işlemin sigortacısının EUREKO olduğunu iletmesinin üzerine ALLIANZ'ın reasürans kapasitesi sağlamak için EUREKO ile iletişime geçtiği, EUREKO'nun ise işlemin kendi trete kapasiteleri içinde kaldığını belirttiği,
  - 29.12.2009 tarihinde kendilerinden Korurlar Brokerlik kanalıyla teklif istendiği, müşteriye teklifin iletildiği ancak işin ALLIANZ'dan poliçeleşmediği ifade edilmiştir.
- (85) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmaya ilişkin bir kayıtlarının bulunmadığı ve (.....)'in da 06.01.2017 tarihinde EUREKO'dan ayrıldığı,
  - Yazışmanın içeriğinden KÜTAHYA PORSELEN'in 2010 yılı sigorta işlemine ilişkin olduğunun ve ALLIANZ'ın işte yer alabilmek için destek aradığının anlaşıldığı,
  - (.....)'in bu iş için ihtiyari reasürans desteğine ihtiyaçlarının olmadığını ve ALLIANZ'ın EUREKO'dan bağımsız olarak doğrudan teklif verebileceği yönündeki görüşünü belirttiği, buradan da EUREKO'nun rekabetçi yaklaşımın görülebileceği,
  - İşlemin tamamının EUREKO tarafından poliçeleştirildiği ifade edilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (86) Teşebbüs tarafından sigorta teklif sürecinin her yılın Aralık ayı başında sigorta bedelleri güncellenmek ve e-posta yoluyla teklif talebi yapılmak suretiyle yürütüldüğü açıklanmıştır. Tekliflerin her kanaldan (banka, acente veya sigorta şirketi) alındığı, poliçe ve teklif sürecinde açık koasürans veya tek sigorta şirketi ile poliçe düzenlenmesinin tercih edildiği belirtilmiştir. 2009 ve 2010 poliçe dönemine ilişkin olarak verilen tablo aşağıda sunulmaktadır:

Tablo 2: KÜTAHYA PORSELEN'in 2009 ve 2010 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (₺)	Teklif Sonucu
2009	EUREKO	e-posta	Aralık-2008	27.12.2008	(.....)	Ret
2009	Univia Sigorta (Acente)	e-posta	Aralık-2008	29.12.2008	(.....)	Ret
2009	EUREKO	Telefon	29.12.2008	30.12.2008	(.....)	Kabul
2010	AXA (Acente: Univia Sigorta)	e-posta	Aralık-2009	24.12.2009	-	Ret
2010	Birlik Sigorta	e-posta	Aralık-2009	29.12.2009	(.....)	Ret
2010	GROUPAMA (Acente: Univia Sigorta)	e-posta	Aralık-2009	29.12.2009	(.....)	Kabul

Kaynak: KÜTAHYA PORSELEN Cevabi Yazısı

Değerlendirme

- (87) Yukarıdaki tablonun incelenmesinden, 2009 yılı poliçe döneminde KÜTAHYA PORSELEN'in EUREKO tarafından sigortalandığı; 2010 yılı poliçe döneminde ise EUREKO ile ALLIANZ'ın söz konusu yenileme işlemine yönelik olarak teklif sunmadıkları, GROUPAMA'nın söz konusu işi aldığı görülmektedir. Ancak ALLIANZ ve EUREKO söz konusu müşteriye 2010 yılı poliçe dönemi için teklif sunduklarını, bununla birlikte EUREKO ise işin kendisinde kaldığını belirtmektedir. Her ne kadar müşterinin cevapları teşebbüslerin cevapları ile uyumlu olmasa da, önemli olan teklif aşamasında sigorta şirketlerinin katılım durumlarını bağımsız olarak belirleyip belirlemedikleridir. Bu noktada, teklif süreci öncesi ve/veya devam ederken "Siz isterseniz direktten de verin. Vermeyin desek şimdi pay veremeyeceğiz..." şeklinde belirlemelere gitmeleri rekabetçi süreçten beklenen faydaların sağlanmasını engelleyebilecektir. İlgili bölümde açıklandığı üzere teşebbüslerin doğrudan çalışmalarının olup olmamasına göre, kapalı koasürans desteğine yönelik iletişimlerini sürdürmeleri beklenmektedir. Dolayısıyla, rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişim ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Belge 4

- (88) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans ve Özel Riskler Müdürü (.....) ile ALLIANZ Kurumsal/Mideorp UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 28.12.2009-04.01.2010 tarihinde yapılan "AYDINLI HAZIR GİYİM SAN VE TİC A.Ş." konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)
 "(.....) selam,

Ocak vadeli (.....) riziko adresinde bulunan Aydınli Hazır Giyim için teklif çalıştınız mı?”

(.....) (EUREKO)

“Evet abi trete tarafından vermişler teklifi.”

(.....) (ALLIANZ)

“Ciddi bir kaybı bedeli eklendi. Treteyi aşacaktır.

Ne kadar güçlüsünüz bu işte? Güçlü değilseniz bizi destekleyin beraber hareket edelim.

Müşterinin bazı işleri bizde.

Senden haber bekliyorum.”

(.....) (EUREKO)

“Abi bedel eklenmesinde haberleri yoktu sorduruyorum şimdi. Treteyi aşıyorsa bizim tarafa alabiliriz diye. Haber bekliyorum. Müşterinin yetki mektubu var bizim bankaya verdiği.”

(.....) (ALLIANZ)

“Sen araştır. Üzerinden konuşalım. Ona göre karar veririz.

(.....) ve (.....) ilgili bilgileri bekliyoruz”

(.....) (EUREKO)

“Bizimkileri çarşamba görüşmeye çağırmışlar orada söylerler muhtemelen artış filan varsa. Şimdilik birşey söylememişler. Öyle bir durum olursa sizden hisse kullanırız isterseniz ihtiyari için.

Diğerlerine dönücem halen haber yok.”

(.....) (ALLIANZ)

“Ok. o zaman haber ver. Biz güçlüyüz. Nasıl gideceğimize karar verelim, tşk.”

(.....) (EUREKO)

“Ok. Siz alırsanız o zaman biz destek oluruz.”

(.....) (ALLIANZ)

“(.....) günaydın,

Öncelikle iyi yıllar. Umarım bu yıl herşey dilediğin gibi gelişir.

Aydınli konusunda sizin tarafta son gelişmeler nasıl. Bizimle mi gideceksiniz, yoksa kendiniz mi devam edeceksiniz?”

(.....) (EUREKO)

“Günaydın abi sana da iyi yıllar. Bol paralı olsun dedik ama yine piyangoda amortide kaldık valla:)

Bi öğrenip döneyip ne yapmışız”

(.....) (ALLIANZ)

“Sana yine amorti çıkmış, biz de o da yok ☺

Haber bekliyorum bu durumda...”

(.....) (EUREKO)

“Abi haber geldi şimdi net birşey söylemiyorlar o yüzden birşey diyemiyorum. Siz alacak gibi yürüyün abicim olaki bizimkiler alırsa bizim tarafa poliçeyi geçirebilirmiyize bakarız. Geçirebilirsek hisse veririz tabii ki.”

(.....) (ALLIANZ)

“Ok.”

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (89) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- Kendi kanalları üzerinden gelen teklif talebi için ALLIANZ'ın reasürans desteği almak amacıyla EUREKO ile iletişime geçtiği ancak işin ALLIANZ'dan poliçeleşmediği,
  - (.....) ve (.....)'in AYDINLI'dan başka iki müşteri olduğunun anlaşıldığı, ALLIANZ'ın bu iki iş için EUREKO'nun reasürörü olmak istediği ifade edilmiştir.
- (90) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmanın 2009-2010 yıllarında geçtiği dolayısıyla sekiz yıllık zamanaşımı süresi aşıldığından soruşturma kapsamından çıkarılması gerektiği, Yazışmaya ilişkin bir kayıtlarının bulunmadığı ve (.....)'in da 06.01.2017 tarihinde EUREKO'dan ayrıldığı,
  - ALLIANZ'ın “Güçlü değilseniz bizi destekleyin beraber hareket edelim” ifadesi ile ALLIANZ'ın sigortacı EUREKO'nun reasürör olduğu alternatif bir çalışma

şeklini önerdiği, (.....) ise ALLIANZ ile ihtiyari reasürans ilişkisine girilebileceğini söylediği ancak bir taahhütte bulunmadığı,

- Yazışmanın diğer kısımlarında ise (.....) ve (.....) işleri için muhtemel reasürans desteği olasılıkları üzerine konuşulduğu, tarafların birbirlerinin ticari stratejilerini kısıtlayıcı amaç gütmediklerinin yazışmalardan görülebileceği belirtilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (91) AYDINLI tarafından, sigortalama işlemleri sürecinde asgari üç sigorta firmasından teklif alındığı, teklif alım sürecinin telefon görüşmeleri, e-posta yazışmaları ve karşılıklı yapılan görüşmeler neticesinde sonuçlandığı, poliçe içeriklerinin (.....) içeren sigorta firmaları ile varılan mutabakatlar sonucunda düzenlendiği ifade edilmiştir. İlâveten teşebbüs tarafından sigorta işlemleri ile ilgilenen personelin işten ayrılması nedeniyle ilgili döneme yönelik sigorta tekliflerine ulaşılamadığı belirtilmiştir.

Değerlendirme

- (92) EUREKO ve ALLIANZ'ın AYDINLI, (.....) ve (.....) işlemlerine yönelik olarak kapalı koasürans desteği konusunda iletişim içerisinde bulunduğu, bununla birlikte teşebbüslerin aynı zamanda söz konusu işlemlere yönelik müşterilere doğrudan teklif vermek suretiyle rekabet içerisinde girdikleri, bu kapsamda müşteriye doğrudan teklif verme ve/veya başka bir sigorta şirketine kapalı koasürans desteği sunma tercihinin şirketlerce bağımsız olarak yürütüldüğü anlaşıldığından; söz konusu yazışma kapsamında bir ihlal tespiti yapılmamıştır.

Belge 5

- (93) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans ve Özel Riskler ve Kredi Müdürü (.....) ile Kurumsal/Mideorp UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 27.01.2010 tarihinde yapılan "Mey içki" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"Günaydın abi,

Mey'e teklif verecekmisiniz. Biz direktten girmeyi düşünmüyoruz kapasite ihtiyacı olursa sağlayabiliriz."

(.....) (ALLIANZ)

"(.....) merhaba,

Henüz karar vermedik. Girecek olursak size geliriz.

Kolay gelsin."

Değerlendirme

- (94) Mey İçki'nin sigortalanması işlemine yönelik olarak EUREKO'nun müşteriye doğrudan teklif sunmayı tercih etmediği, bunu belirtmek suretiyle ALLIANZ'a kapalı koasürans desteği ihtiyacı olup olmadığını sorduğu, bunun üzerine ALLIANZ'ın henüz karar vermediğini belirttiği ve ihtiyaç olursa EUREKO'nun desteğini alabileceği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda müşteriye doğrudan teklif verme ve/veya başka bir sigorta şirketine kapalı koasürans desteği sunma tercihinin şirketlerce bağımsız olarak yürütüldüğü anlaşıldığından; söz konusu yazışma kapsamında bir ihlal tespiti yapılmamıştır.

Belge 6

- (95) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Oto Dışı Sigorta Hasar ve Reasürans Departmanı çalışanı (.....) ile ALLIANZ Kurumsal/Mideorp

UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....), ALLIANZ çalışanı (.....) arasında 31.12.2010 tarihinde yapılan, bilgi kısmında (.....)'in bulunduğu "RE: Hayat Kimya 2010-2011" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)

"(.....) bey,

Mevcut müşterimiz Hayat Kimya 'nın yenilemesi için firm order almış bulunuyoruz.

Ekli şartlarla %(.....) desteğinizi rica ediyoruz.

Saygılarımla / Kind Regards"

(.....) (EUREKO)

"(.....) merhaba,

Bizdeki bedel (.....). ne oldu bedele bu oldu?"

(.....) (ALLIANZ)

"(.....) bey,

Sizin bedellere Kağıt fabrikasının yeni tesisi ve Bingo dahil olabilir mi? Bize sadece Kağıt (mevcut tesis) ve Molfix fabrikası için bildirilen bedeller ekteki şekilde ve bu bedeller üzerinden firm order aldık."

(.....) (EUREKO)

"Valla bilmiyorum ki konuşulan bu; bunun bedeli de (.....) küsür

(...)"

(.....) (ALLIANZ)

"(.....) bey,

Belirttiğiniz bedellere Bingo da (Toz Sıvı Temizlik Ürünleri olarak belirtilmiş) dahil, biz sadece Kağıt fabrikası ve Molfix için desteğinizi rica ediyoruz.

Ayrıca aşağıda belirtilen yangın mali mesuliyet, kasa için ihtiyari destek talep etmiyoruz.

Bunu dikkate aldığınızda Kağıt ve Molfix fabrikaları için de bedeller aynı."

(.....) (EUREKO)

"Biz kasa masa hepsinden verelim account bölünmesin.."

(.....) (ALLIANZ)

"Bingoyu dışarda bıraktık. Onun fiyatları oldukça kötü.

Aşağıdaki şartlarla teyidinizi rica ediyoruz."

(.....) (EUREKO)

"Zaten iyi birşey kalmadı ki roommate ondan fark etmez."

(.....) (ALLIANZ)

"Teminatı başlattığınızı not ediyoruz. Detayları geçeceğiz"

(.....) (EUREKO)

"Ok..resmi teyidi özetlemek adına ;

TSB : (.....)

Rate: (.....)

Kom : (.....)

Hisse : (.....)

Şartlar : (.....) mailinde belirttiği şartlar"

(.....) (ALLIANZ)

"Aşağıda belirttiğim gibi Bingo'nun rate'i düşük. Bingo hariç ok. Bingo'yu Pazartesi konuşuruz."

(.....) (EUREKO)

"Bingo dediğinin fiyatı düşük derken kaç düşük ?"

(.....) (ALLIANZ)

"Yarı yarıya diye hatırlıyorum."

(.....) (EUREKO)

"Avm fiyatından düşük yani..

Bizi affedin o zaman roommate bu iste... (.....) bombalar orayı walla dikkatli olun haa :)"

(.....) (ALLIANZ)

"Roommate bingo hariç verelim. Açık var bir miktar çünkü.

Bingo hariç kabulünüzü bekliyorum. şu anda her yer kapalı zaten..."

(.....) (EUREKO)

"Roommate'cim paket için bir kısmı öyle bir kısmı böyle olur mu..zaten fiyat hepsinde aynı..paket adı üstünde.. eğer sen bize gösterilenin haricinde indirim yapıyorsan onda da yazık etmişsin demektir çünkü ben bu işte seninle konuşmamıza istinaden (.....)'te durdum.

sen al diye girmedim ve bana gelenleri de girdirmedim...buna (.....) ve diğer birkaç operatör dahil. Yoksa bedel itibarı ile manage edilemeyecek bir yer değil burası”.

(.....) (ALLIANZ)

“Roommate’cim benim aklımda bingo ayrı kümül⁹ olduğundan hiç bingo yoktu. Yanlış anlaşılma oldu sanırım. Size belirtilenin ötesinde farklı bir durum olmadı.

Malesef destek istemek durumundayım. Çünkü sizi düşünüp başka birine gitmedik. Bingo fiyatı sıkıntı yarattıysa Pazartesi tekrar bakarız. teyidinizi rica ediyorum.”

(.....) (EUREKO)

“Biz ok diyoruz da siz demiyorsunuz roommate’im..hesabı basit bunun ptesine kalacak bir durumu yok;

Bingo dediğin (.....) mio. (.....) fiyattan (.....) bin. %(.....) hissemiz (.....) eder. (.....) komisyon veriyoruz. size neti (.....) küsür. Sen benim gördüğümü; üstüne sonradan zeyille düşürmüş bile olsan ve bu da yarısı olsa (.....) fark eder. Koskoca allianz yani rudolfun dediği gibi. Çık çık çık Size dediğim ok ise bize ok haber bekliyorum senden

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (96) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmanın ALLIANZ’ın sigortacı olduğu işe reasürans desteği vermek isteyen EUREKO ile yapıldığı,
  - Teklif sürecinin sona ermesi ile birlikte ALLIANZ ve EUREKO’nun dikey ilişki kurma müzakerelerini yürüten iki iş ortağı konumunda oldukları, kendilerinin ilk tekliflerini 15.12.2010 ve revize teklifini ise 20.12.2010 tarihinde müşteriye ilettikleri, dosya içerisinde 31.12.2010 olarak görünen teklif tarihinin hatalı olduğu, dolayısıyla teklif süreci sona ermiş olduğundan rekabete aykırı bir durumun oluşmadığı,
  - HAYAT KİMYA’ya ait tüm tesisler için paket olarak reasürans desteği verildiği, işlem kolaylığı sağlaması için tesisler için tek bir ortak fiyatın bulunduğu düşünülmesi,
  - Sonuç olarak 18 şirketin teklif verdiği bu işlem özelinde en uygun teklifi veren ALLIANZ’ın işlemi poliçelediği; dolayısıyla rekabetçi sürecin müşteri aleyhine bozulmasının söz konusu olmadığı
- ifade edilmiştir.

- (97) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- ALLIANZ’ın HAYAT KİMYA’nın tesislerine paket halinde verilecek olan reasürans teklifi için EUREKO’dan Bingo Deterjan Tesisi hariç destek istediği, EUREKO’nun risksiz olduğu düşünülen bir tesisin paket haricinde bırakılmasını ticari açıdan uygun bulmadığı, dolayısıyla Bingo Deterjan Tesisi’nin de dahil olduğu toplam paket için kapalı koasürans desteği verebileceği, nitekim Bingo Deterjan Tesisi’nin kapsam dışında bırakılmasının EUREKO’nun riskini artıracığı ve kapalı koasürans teklifini etkileyeceği, ayrıca bu işin bir paket olması nedeniyle EUREKO’nun yangın sigortasının yanı sıra sorumluluk sigortalarını da kapsayacak şekilde ALLIANZ’a kapalı koasürans desteği sunmak durumunda olduğu, ilgili yazışmanın da bu müzakerelerin bir parçası olduğu,
  - “...ben bu işte seninle konuşmamıza istinaden (.....)te durdum...” ifadelerinden anlaşılması gerekenin EUREKO’nun ALLIANZ’ın işi alması halinde kendisinin de reasürör olacağı beklentisiyle sigorta aşamasında kendisi için karlı olan oranın ((.....)) altına düşmeyerek bu iş için kendini reasürör olarak konumlandırması olduğu, “...sen al diye girmedim...” ifadesinin ise işlemde ihtiyari reasürans sağlayabilmek için psikolojik baskı unsuru olarak kullanıldığı,

⁹ Kümü (birikim), belirli bir rizikonun gerçekleşmesi sonucunda çok sayıda sigorta konusunun etkilenmesi durumudur.

sonuç olarak da ALLIANZ'a %(.....) hisse oranı ile kapalı koasürans desteği verildiği,

- Soruşturma dosyasında EUREKO'nun "...ben bu işte seninle konuşmamıza istinaden (.....)'te durdum. Sen al diye girmedim ..." ifadelerine karşılık müşteriden alınan bilgiler çerçevesinde ALLIANZ'ın (.....); EUREKO'nun ise (.....) oranında teklif verdiğinin görüldüğü,
- Söz konusu yazışmanın bir irade uyuşmasını ispatlamaya yeterli olmadığı belirtilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (98) HAYAT KİMYA, 2011 yılına ilişkin olarak; 06.12.2010 tarihinde ihale sürecini başlatmak üzere aksiyon alındığını; yangın, deprem ve sorumluluk sigortalarının teklif toplama sürecinin toplam dört sigorta acentesi üzerinden yönetildiğini; ilgili sigorta acentelerinin 18 sigorta şirketinden teklif aldığını; en uygun teklifi veren İstanbul Brokerlik ile çalışılmasına karar verildiğini ve işin ALLIANZ tarafından poliçe edildiğini belirtmiştir. Aşağıda ilgili döneme ait tablo sunulmaktadır.

Tablo 3: HAYAT KİMYA'nın 2011 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Acente/ Broker	Sigorta Şirketi	Teklifi İsteme ¹⁰	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (€)	Teklif Oranı ((.....))	Teklif Sonucu
2011	İstanbul Broker	ALLIANZ	06.12.2010	31.12.2010	(.....)	(.....)	Kabul
2011	Koray Sigorta	RAY		31.12.2010	(.....)	(.....)	Ret
2011	Koray Sigorta	EUREKO		29.12.2010			
2011	Koray Sigorta	ERGO		29.12.2010			

Kaynak: HAYAT KİMYA Cevabi Yazısı

Değerlendirme

- (99) Öncelikle belirtilmelidir ki, yazışma tarihi ile HAYAT KİMYA'nın ihale sürecine yönelik tarih aynı döneme denk gelmektedir. HAYAT KİMYA tarafından sunulan ilave bilgilerde işlemin ALLIANZ'dan (.....) fiyat ile poliçeleştirildiği, bununla birlikte EUREKO'nun da açık koasürans yapısıyla söz konusu işleme teklif verdiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar EUREKO'nun (.....) oranında teklif verdiği ve bu rakamın yazışmada geçen (.....)'ten farklı olduğu izlenimi oluşsa da EUREKO'nun teklif verdiği tarihin 29.12.2010 olması karşısında yazışmanın tarihinin 31.12.2010 olması ve yazışma içerisinde yer alan "*ben bu işte seninle konuşmamıza istinaden (.....)'te durdum. sen al diye girmedim ve bana gelenleri de girdirmedim...buna (.....) ve diğer birkaç operatör dahil.*" ifadeleri EUREKO'nun teklif sürecinde ALLIANZ ile konuşmasına istinaden hareket ettiğini göstermektedir.
- (100) Soruşturma dosyasında yer alan teklif tarihinin hatalı olduğu ve söz konusu yazışmanın aynı gün (31.12.2010) içerisinde *firm order* alınmasından sonra gerçekleştiği belirtilse de, dosya kapsamında ilgili tespit bakımından yapılan değerlendirmeler ihale dönemine (31.12.2010 öncesine) ilişkindir. Dolayısıyla yazışma içeriğinin ilgili dönemde rakip konumunda olan teşebbüsler arasındaki

¹⁰Teklifler elektronik posta kanalı ile istenmiştir.

danışıklı teklifi konu aldığı görülmektedir. Yazışmanın içeriğinde geçen ve EUREKO tarafından sunulan oran ((.....)) ile müşteriden alınan tabloda yer alan oranın ((.....)) uyuşmadığı görülse de yazışmanın içeriği dikkate alındığında işlemin tarafların iradesine uygun olarak ALLIANZ'ın lehine sonuçlandığı ve EUREKO tarafından ALLIANZ'a ihtiyari destek sağlandığı görülmektedir.

- (101) Tespit özelinde rekabetçi sürecin müşteri aleyhine bozulduğu anlaşıldığından, EUREKO'nun açıklamaları makul görülmemiştir. Kapalı koasüransa ilişkin tekliflerin ve müşteriye doğrudan sunulan tekliflerin teşebbüslerce bağımsız yürütülmesi esastır. ALLIANZ'ın en uygun teklifi sunarak işlemi poliçeleştirdiği; dolayısıyla rekabetçi sürecin müşteri aleyhine bozulmadığı iddiası ise, ihale sürecinde müşterinin tercihlerinin azalması karşısında kabul edilememiştir. Dolayısıyla, rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişimle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Belge 7

- (102) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 08.02.2011 tarihinde geçen, ALLIANZ Endüstriyel Yangın Departmanı çalışanı (.....)'dan EUREKO Reasürans ve Özel Riskler Müdürü (.....)'a gönderilen, bilgi kısmında ise ALLIANZ çalışanı (.....)'ın bulunduğu "kardemir" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)
"...Kardemir sizin işiniz diye biliyorum. İhalesi gelmiş, biz rekabetçi olamkansa size destek vermek isteriz. İhtiyacınız var mı? Durumunuz nedir?
Bilgi alabilir miyiz?"

- (103) Bunun üzerine söz konusu işleme yönelik olarak aynı tarihte ALLIANZ Endüstriyel Yangın Departmanı çalışanı (.....) ve (.....) arasında geçen, bilgi kısmında ise ALLIANZ çalışanı (.....)'ın bulunduğu "kardemir" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)
"(.....),
(.....) aradı, plasman tamamiş ama bir şirketle konuşur arkadan %(.....) falan vermeye çalışırım ancak sorumluluk dahil ihale şartlarını birebir kabul ettik. Bu şekilde verebilir misiniz dedi.

Sorumluluk sebebiyle ve tüm ihale maddelerini olduğu gibi kabul edemeyeceğimiz için bu işe girmemizin uygun olacağını düşünmüyorum."

(.....) (ALLIANZ)
"Ok. bir sonraki sene için hazırlanmak anlamında yıl içerisinde acente kanalıyla riziko teftiş yaptırırım. Gelecek sene işe gireriz.
Bu arada sadece yangın için devir yapmıyorlar mı?"

(.....) (ALLIANZ)
"Hayır paket olarak yapıyorlar ve son dönemde Eureka tüm işleri bu şekilde yapıyor ve dolayısıyla iş yazamıyoruz."

(.....) (ALLIANZ)
"Ok. arzu ettiğimiz işlerde sorumluluk destek olur.
Kardemir zaten işveren ve ferdî kaza için sıkıntılı. İşin (.....)%üne girmedüğümüzden ve agcs konusu üzerinden 1 yıl geçmeden girmemize gerek yok."

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (104) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- KARDEMİR'in sigorta satın alma sürecinin ihaleyle yapıldığı ve tüm branşlar için bir sigorta şirketine yaptırıldığı, ALLIANZ'ın ise yangın branşı için reasürans desteği sağlamak amacıyla EUREKO ile iletişime geçtiği ifade edilmiştir.

(105) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;

- Yazışmanın 2011 yılı Şubat ayında gerçekleştiği dolayısıyla sekiz yıllık zamanaşımı süresi aşıldığından soruşturma kapsamından çıkarılması gerektiği,
- ALLIANZ'ın reasürans ihtiyacı olup olmadığını (.....)'a sorduğu, cevap olarak (.....)'in ise küçük bir oranda destek alınabileceğini belirttiği,
- Yazışmanın stratejik nitelikli bilgi paylaşımı içermediği, işlemin rekabetçi olan sigortalama kısmının yazışmadan önceki aşamada sona erdiği ve sigortalama işleminin %100 EUREKO tarafından yapıldığı, riskin bir kısmının ise ALLIANZ harici sigorta şirketlerine reasürans yoluyla devredildiği

ifade edilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

(106) KARDEMİR her yıl yangın, grup ferdi kaza, işveren sorumluluk, üçüncü şahıs sorumluluk sigortaları kapsamında bir yıllık dönem için muhtelif sigorta şirketlerinden teklif talep edildiğini, 2011-2012 dönemi KARDEMİR yatırımlarına ilişkin olarak düzenlenen inşaat/montaj bütün tehlikeler¹¹ (*all risk*) poliçelerinin (yangın, grup ferdi kaza, işveren sorumluluk, üçüncü şahıs sorumluluk sigortaları) EUREKO tarafından düzenlendiğini belirtmiştir. Aşağıda ilgili döneme ait tablo sunulmaktadır.

Tablo 4: KARDEMİR'in 2011-2012 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Branş	Teklifi İsteme ¹²	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı	Teklif Sonucu
2011-2012	Yangın	01.02.2011	25.02.2011	(.....)	EUREKO
	Grup Ferdi Kaza			(.....)	
	İşveren Mali Sorumluluk			(.....)	
	Üçüncü Şahıs Sorumluluk			(.....)	

Kaynak: KARDEMİR Cevabi Yazısı

Değerlendirme

(107) Teşebbüslerin açıklamaları ve KARDEMİR'den elde edilen veriler doğrultusunda ALLIANZ'ın "*İhalesi gelmiş, biz rekabetçi olamktansa size destek vermek isteriz. İhtiyacınız var mı? Durumunuz nedir?*" ifadesiyle KARDEMİR ihalesine katılmayı düşünerek kapalı koasürans desteği sağlayabilmek adına EUREKO ile iletişime geçtiği, EUREKO'nun ise söz konusu ihaleye teklif verme niyetinin olduğu, ihale sonucunda işin EUREKO'da kaldığı, ALLIANZ'ın müşteriye teklif vermeme ve kapalı koasürans desteği sağlamama kararını rakibinden bağımsız olarak aldığı anlaşıldığından söz konusu yazışma kapsamında ihlal tespiti yapılmamıştır.

¹¹ Bütün tehlikeler, sigortalının alabileceği en geniş teminat türlerindedir ve birçok branşta uygulanmaktadır. Düşünülenin aksine, karşılaşılabilecek tüm tehlikelere karşı teminat sağlamamakta olup, poliçenin istisnalar bölümünde sayılanlar haricindeki tüm tehlikeleri teminat altına almaktadır.

¹² Teklifler doğrudan sigorta şirketlerinden istenmiştir.

Belge 8

- (108) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Oto Dışı Sigorta Hasar ve Reasürans Departmanı çalışanı (.....) ile ALLIANZ Kurumsal/Mideorp UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 22.06.2011 tarihinde yapılan "THY Opet" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)
"Roommate günaydın,
THY Opet teklifi size gelmiştir. Hasarsız tecdit işimiz.
Atatürk Havalimanı lokasyonu için plasmaya ihtiyacımız var. Bedel yaklaşık (.....) mil.TL, (.....) mil TLsi offshore pipeline ve şamandıra.
(.....) -(.....) % gibi desteğe ihtiyacımız olacak. Yardımını bekliyorum."
(.....) (EUREKO)
"Kime göndermiş arkadaşlar?"
(.....) (ALLIANZ)
"Sizin bilginiz olduğunu düşünüp detayları atmadım.
THY direkt ihaleye çıktı. Ayrıca Ram tarafından da ayrıca lokal piyasaya çıkıldı. Size gelmedi mi?"
(.....) (EUREKO)
"Ben görmedim. Kazara geldiyse bile off shore'u¹³ gördüysek red etmişizdir malum istisna.
İstersen seninkiler yollasın size destek vermeye çalışalım ama arkası biraz zaman alır"
(.....) (ALLIANZ)
"Ok."
(.....) -(.....) % yeterli olur. Tşk."
(.....) (EUREKO)
"Tamam yollasın sizin arkadaşlar ilgilendireyim roommate"

Tesebbüslerin Açıklamaları

- (109) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmanın ALLIANZ'ın mevcut sigortalısının yenileme işi için reasürans arayışına ilişkin olduğu, müşterinin sigorta için ihaleye çıktığı, EUREKO ile de reasürans için konuşulduğu ve EUREKO'nun reasürans yapısında yer alabileceğini belirtmesi üzerine reasüransa konu şartların EUREKO ile paylaşıldığı, ancak EUREKO'nun işlem sonunda reasürans panelinde yer almadığı ifade edilmiştir.
- (110) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmanın 2011 yılı Haziran ayında gerçekleştiği, dolayısıyla sekiz yıllık zamanaşımı süresi soruşturma sonuçlanmadan dolacağından yazışmanın soruşturma kapsamından çıkarılması gerektiği,
  - ALLIANZ'ın kapalı koasürans desteği için EUREKO'dan destek talep ettiği, bu işlemde ALLIANZ ile EUREKO'nun sigorta aşamasında rakip konumda olmadığı ve EUREKO'nun sigorta aşamasında teklif vermediği belirtilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (111) THY OPET tarafından sigorta teklif sürecinde öncelikle şirketin tüm risklerinin tespiti yapılarak davet mektubunun hazırlandığı ve sonrasında e-posta yoluyla acente, broker, sigorta şirketi veya bankalardan teklif toplandığı, en uygun teklifi veren sigorta şirketleriyle çalışıldığı belirtilmiştir. Aşağıda ilgili döneme ait tablo sunulmaktadır.

¹³ Kıyı ötesi, deniz ve denizaltı hasarları kapsayacak sigorta.

Tablo 5: THY OPET'in 2011-2012 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (₺)	Teklif Sonucu
2011-2012	ALLIANZ	Ram Sigorta (Acente)	10.06.2011	20.06.2011	(.....)	Kabul

Kaynak: THY OPET Cevabi Yazısı

Değerlendirme

- (112) EUREKO ve ALLIANZ'dan gelen açıklamalar ile müşteri tarafından sunulan bilgiler çerçevesinde, düzenlenen ihale sonucunda ALLIANZ'ın ihaleyi kazandığı, EUREKO'nun söz konusu teklif sürecinde yer almadığı, ALLIANZ'ın %(.....) oranında EUREKO'dan kapalı koasürans destek talebinde bulunduğu, EUREKO'nun bu durumu değerlendirmeye aldığı ve nihayetinde EUREKO'nun ALLIANZ'a kapalı koasürans desteği sunmadığı anlaşılmıştır. Bu kapsamda ilgili yazışmanın ALLIANZ ve EUREKO arasındaki kapalı koasürans ilişkisine ilişkin olduğu ve söz konusu yazışmanın herhangi bir ihlal niteliği taşımadığı görülmektedir.

Belge 9

- (113) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Oto Dışı Sigorta Hasar ve Reasürans Departmanı çalışanı (.....) ve ALLIANZ Kurumsal/Mideorp UW& Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 25-26.05.2011 tarihlerinde yapılan, "demirer" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)

"Roommate selam,

Öncelikle seni tebrik ediyorum. Darısı 5. branşda şampiyonluğa inşallah

Diğer yandan Demirer grubuyla ilgili rekabete girmeden şartları iyileştirmeyi amaçladığımızdan, bankanın konumunu sorgulayıp bizi destekleyip desteklemeyeceğinizi sorgulayacaktın. Bir gelişme var mı?"

(.....) (EUREKO)

"Roommate'cim konuştum ama kusura bakma unuttum yazmayı. Bunda bizim tarafı sizin arkanızdan devam etmek şekline ikna pek mümkün değil. sizin de aynı şekilde olduğundan artık allah ne veriyse yürüyeceğiz duruyor ..."

(.....) (ALLIANZ)

"Ok. Hele bir yazı geçirelim de belki farklı bir yol buluruz."

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (114) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- Poliçe yenileme döneminde ALLIANZ'ın EUREKO'ya kendisine reasürans desteği sağlayıp sağlayamayacağını sorduğu,
  - Demirer Grubu'na ait rüzgar enerji santralinin (RES) 2010-2011 dönemi sigortalarının çoğunun %100 oranında ALLIANZ tarafından yapıldığı ve EUREKO'dan reasürans desteği alındığı,
  - ALLIANZ tarafından sigortalanan bu RES'lerin sigorta poliçelerinin vadelerinin farklı olduğu, ancak Demirer Grubu tarafından hepsinin vadesinin Eylül 2011 olarak yeknesaklaştırıldığı,
  - EUREKO ile ALLIANZ arasında Eylül'den sonra bu işlemler için mevcut reasürans yapısının devam edip etmeyeceğine ilişkin görüşmeler yapıldığı, plasman öncesinde reasürans yapısının korunmasına yönelik bu görüşmelerin riskin paylaşımının doğası gereği olduğu,

- Bununla birlikte ALLIANZ'a DEMİRER'in bazı santrallerinde reasürans desteği veren EUREKO'nun bu iş için reasürans desteği vermeyi kabul etmediği, EUREKO'dan olumsuz yanıt alan ALLIANZ'ın da yenileme dönemi için teklif verdiği,
- Söz konusu işlem için teklif hazırlığına Nisan ayından itibaren başlanmak suretiyle en rekabetçi teklifin verildiği, ancak sigorta bedelinin yüksekliği sebebiyle müşteri tarafından işlemin EUREKO ile ALLIANZ arasında paylaşılmasına karar verildiği

ifade edilmiştir.

(115) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;

- ALLIANZ'ın EUREKO'ya sigortacı olarak teklif vermek yerine kendisine reasürans desteği vermesini önerdiği, EUREKO'nun da sigortacı olarak teklif vereceğini "*allah ne verdiyse yürüyeceğiz*" ifadesiyle rekabetçi tutumunu sergilediği, yaşanan rekabetçi teklif süreci sonunda sigortalama işleminin %33 oranında EUREKO ve %67 oranında ALLIANZ tarafından gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

(116) DEMİRER tarafından acenteler aracılığıyla sigorta şirketlerinden teklif alındığı, ancak sigortaya konu varlıkların rüzgâr enerji santrali (RES) olması sebebiyle sigorta şirketlerinin çoğunluğunun teklif vermediği, 2011 yılında RES'lerinin sigortalanması için ALLIANZ (Tanyıldızı Sigorta (acente) aracılığıyla), ERGO ve EUREKO'dan 16.09.2011 tarihinde teklif istendiği, ERGO'nun teklif vermeyeceğini bildirdiği açıklanmıştır. RES'lerinin sigortalanması için verilen tekliflerin değerlendirilmesi sonucunda jeranın ALLIANZ olması kaydıyla 2/3 ALLIANZ ve 1/3 EUREKO katılımıyla 30.09.2011 tarihinde poliçenin başlatıldığı ve ayrıca tüm üçüncü şahıs ve işveren mali mesuliyet sigortalarının paylaşılmaksızın %100 oranında ALLIANZ tarafından hazırlandığı belirtilmiştir.

Değerlendirme

(117) Tarafların ve müşterinin açıklamalarının incelenmesinden, ALLIANZ'ın henüz teklif aşamasında EUREKO'ya işleme bağımsız teklif verilmesi yerine ALLIANZ'a kapalı koasürans yoluyla destek sağlanması suretiyle rekabetçi sürece girmeden işlemin sonuçlandırılmasını teklif ettiği, buna karşılık EUREKO'nun bağımsız teklif verme yolunu tercih ettiği anlaşılmaktadır. Tarafların yazışma tarihi Mayıs ayında olup DEMİRER'den alınan bilgiler uyarınca poliçe yenilemesinin Eylül ayında EUREKO-ALLIANZ açık koasürans paneliyle tamamlandığı anlaşılmıştır. Nitekim ALLIANZ'ın "*...Hele bir yazı geçirelim de belki farklı bir yol buluruz.*" şeklindeki ifadesi de teklif süreci öncesinde rakibini müşteriye doğrudan teklif vermeme yönünde ikna etmeye çalıştığını göstermektedir. EUREKO'nun "*Roommate'cim konuştum ama kusura bakma unuttum yazmayı. Bunda bizim tarafı sizin arkanızdan devam etmek şekline ikna pek mümkün değil. sizin de aynı şekilde olduğundan artık allah ne verdiyse yürüyeceğiz duruyor...*" yönündeki cevabından ise ALLIANZ'ın teklifinin EUREKO çalışanı tarafından ilgili birimlere iletiildiği, ancak reasürans desteği yerine EUREKO tarafından doğrudan teklif sunulmasının tercih edildiği görülmektedir.

(118) ALLIANZ'ın EUREKO'nun riski birinci dereceden üstlenme isteğini araştırmaktan ziyade EUREKO ile rekabete girmemeyi hedeflediği, bu iletişimin hâlihazırda teklif talebinin gittiği üç şirketten ikisi arasında gerçekleştiği ve işin nihai olarak ALLIANZ ve EUREKO tarafından poliçeleştirildiği dikkate alındığında bu iletişimin rekabetten beklenen faydayı azaltacağı açıktır. Her ne kadar EUREKO'nun işlem sonucunda

müşteriye doğrudan teklif sunmuş olduğu görülse de yazışmanın içeriğinden ALLIANZ ve EUREKO'nun ortak bir yol bulma çabasına girdikleri, kaldı ki işlemin ALLIANZ ve EUREKO'nun açık koasürans paneliyle sonuçlandığı, dolayısıyla süreç öncesi rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişim ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Belge 10

- (119) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, EUREKO Oto Dışı Sigorta Hasar ve Reasürans Departmanı çalışanı (.....) ile ALLIANZ Kurumsal/Mideorp UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 16.11.2011 tarihlerinde yapılan "help" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)
"Roommate selam,
Seni aradım ama ulaşamadım. son yaşanan hasarlar akabinde CEO ya genel bir bilgilendirme yapacağım.
Property bacağında 2011'de yaşadığınız ve uğranılan tutarı (.....) TL üzerindeki hasarları sigortalı ismiyle paylaşabilir misin rica etsem.
Yardımların önemli ve desteğini rica ediyorum."

(.....) (EUREKO)
"Toplantıdayım şimdi..gun icinde veririm. Gizli kalmak kaydıyla"

(.....) (ALLIANZ)
"Ok. Confidential.
Senden bilgileri bekliyorum."

(.....) (EUREKO)
"Buyur kardeşim..confidential..."

[...]

(.....) (ALLIANZ)
"Sağol (.....).
Son bir soru. Bunlar sizin hisseniz olmalı. Koasüranslı olanlar ve hisseleriniz hangileri, 100% üne ulaşmam daha iyi olur.
(.....).hasar daha yüksek olabilir mi?"

(.....) (EUREKO)
"Zorlu ile türkiye şeker koasürans...zorluda da türkiye şekerde de (.....) hissemiz..aşağıdakileri iki ile çarpacaksın dolayısı ile..
Kardemirde elimizdeki rapor öyle diyor şu anda. Artarsa bilemiyorum.."

[...]

(.....) (ALLIANZ)
"Roommate,
Bu arada bu verilerde ihtiyari, program tüm poliçeler var değil mi? sonuçta sektör hasarlarına bakıyorum"

(.....) (EUREKO)
"Solen molen de var biliyorsun..sizin ki toplam hasardan sizin yediginiz hasarların pazar payı ile orantili olup olmadığina bakacaktır bence..ne var ne yok yaz kardeşim"

(.....) (ALLIANZ)
"Bende onu koymayı planlıyorum zaten"

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (120) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmanın ALLIANZ'ın 2011 yılında yaşanan büyük yangın hasarları nedeniyle yangın sigortasına konu hasarların sektörde belli bir trende işaret edip etmediğini anlamak için yaptığı analiz çalışmasına ilişkin olduğu ifade edilmiştir.
- (121) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmanın ALLIANZ'ın genel müdürüne yapılacak sunuma ilişkin EUREKO'dan sektörel bilgi talep etmesine ilişkin olduğu, bu tür büyük işler için sektörde hâlihazırda belli bir düzeyde şeffaflık olduğu ve geçmiş hasarlara

yönelik talep edilen bilgilerin rekabet hukuku açısından riskli sayılabilecek bilgiler olmadığı,

- Geçmiş hasar bilgisinin sektörde aktüeryal hesaplamalar için gerekli olduğu ve buna benzer işbirliklerine 2008/3 sayılı Sigorta Sektörüne İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2008/3 sayılı Tebliğ) ile muafiyet tanınabildiği, tespit konusu bilgi talebi söz konusu Tebliğ ile belirlenen koşulları tam olarak karşılamasa da bu türden işbirliklerine grup olarak muafiyet tanınmasının Kurum'un sigortacılık sektörü özelinde bu konuya ılımlı yaklaşımını ortaya koyması bakımından önemli olduğu,
- ALLIANZ'ın "*sonuçta sektör hasarlarına bakıyorum*" ve EUREKO'nun "*...sizin ki toplam hasardan sizin yediginiz hasarların pazar payı ile orantili olup olmadığına bakacaktır bence.*" ifadelerinden ALLIANZ'ın talebinin belli bir işleme ilişkin olmadığı anlaşılabileceği

belirtilmiştir.

Değerlendirme

- (122) İlgili yazışmanın herhangi bir sigorta işlemi özelinde olmadığı görülmekle birlikte, yazışmanın içerisinde tekrar tekrar geçen "*confidential*" ifadesi ile bilgilerin gizliliğinin vurgulandığı dikkat çekmektedir. Sektör genelinde uğranılan toplam hasarların sigortalı özelinde paylaşılmasının yapılacak hasar analizleri ile ulaşılabilecek beklenen faydaları aşabileceği, bu tip değerlendirmelerin toplulaştırılmış veriler üzerinden yapılmasının Yatay İşbirliği Anlaşmalarına İlişkin Kılavuz'da (KILAVUZ) ifade edilen hususlar bakımından daha uygun olacağı değerlendirilmektedir. Kaldı ki 2008/3 sayılı Tebliğ uyarınca da grup muafiyeti kapsamında sigorta şirketleri tarafından hazırlanacak tablo, hesaplama ve araştırmaların müşteri ve sigortalı isimleri olmaksızın paylaşılması öngörülmüştür. Bu doğrultuda, anılan teşebbüslerce yapılan bilgi değişimlerinin kamuya açık veriler üzerinden ve toplulaştırılmış bir şekilde yapılması gerekmektedir. Konuya ilişkin olarak taraflara yönelik bir ihlal tespiti yapılmamış olmakla birlikte bu noktanın vurgulanmasında fayda görülmektedir.

Belge 11

- (123) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans ve Özel Riskler Müdürü (.....) ile ALLIANZ Kurumsal/Mideorp UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 23.05.2012 tarihinde yapılan, bilgi kısmında ALLIANZ çalışanı (.....) ve EUREKO çalışanı (.....)'ın bulunduğu "RE:GEYCEK RES" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır

(.....) (EUREKO)

"Abi polat enerjinin geycek res diye bir işi için talep geldi bize. Size de geldi mi? Bu %50-50 gideceğimiz işlerden mi ne diyorsun"

(.....) (ALLIANZ)

"(.....) selam,

Bize de yeni bilgi geldi. inceleyip sana haber vereceğiz. Bizden bilgi gelmeden sizde dönüş yapmayın lütfen..."

(.....) (EUREKO)

"Tamamdir abi (.....) beklemede kalalım"

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (124) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- Müşterinin Geycek RES haricindeki diğer RES'lerinin sigortalarının ALLIANZ ve EUREKO açık koasüransı ile yapıldığı,

- ALLIANZ'ın açık koasürans panelinde lider sigorta şirketi olduğu için işin büyüklüğünü netleştirmek istediği, ilerleyen süreçte iki şirketin de direkt olarak teklif verdiği ve ALLIANZ'ın poliçe onayı alamadığı,
- Kaldı ki Bakanlık onayı 2013 Eylül'de alınabildiği için 2012-2013 dönemi için poliçe düzenlemediğinden yazışmanın bir etki doğurmadığı belirtilmiştir.

(125) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;

- EUREKO'nun ALLIANZ'a birlikte %50-%50 oranında açık koasürans teklifi vermeye niyeti olup olmadığını sorduğu, bu işlem özelinde işbirliği yapılmadığı, EUREKO'nun teklif vermesine rağmen işi alamadığı, bu tür niyet ve risk iştahı anlama amaçlı konuşmaların sektörde olağan olduğu ve sigorta şirketinin nasıl en rekabetçi teklifi verebileceğinin şirketler arasındaki bu görüşmelerle şekillendiği ifade edilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

(126) POLAT ENERJİ tarafından; Geycek RES'in faaliyete geçmesine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 13.09.2013 tarihinde onay verildiği, bu nedenle 2012 yılında Geycek RES'e ilişkin işletme poliçesi bulunmadığı, Eylül 2013-Eylül 2014 döneminde yapılan poliçe kapsamında %60 oranında ALLIANZ ve %40 oranında EUREKO'nun katılımıyla açık koasürans paneli kurulduğu belirtilmiş ve detayları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 6: Geycek RES'in 2013-2014 Dönemi Sigorta Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (€)	Teklifin Nasıl Sonuçlandığı
02.09.2013 - 02.09.2014	ALLIANZ	Acente	10.06.2013	24.07.2013	(.....)	%60 ALLIANZ (jeran) %40 EUREKO
	EUREKO	Bölge Müdürlüğü	10.06.2013	15.08.2013	(.....)	
	GROUPAMA	Bölge Müdürlüğü	10.06.2013	Teklif yok	Teklif yok	Olumsuz

Kaynak: POLAT ENERJİ Cevabi Yazısı

- (127) Her ne kadar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından Geycek RES'in faaliyete geçmesine 13.09.2013 tarihinde onay verilmesi nedeniyle Geycek RES'e ilişkin 2012-2013 döneminde sigorta poliçesi düzenlenemediği anlaşılrsa da, teklif toplama sürecinde EUREKO ve ALLIANZ'ın hasara katılım oranlarını, birlikte teklif verip vermeme ve teklif şartlarını konuşma konusunda mutabık kaldıkları anlaşılmaktadır. Teklif sürecinde ve henüz açık koasürans paneli kurulmadan, müşterinin bilgisi dahilinde olmayan teşebbüsler arasında yapılan müzakerelerin rekabetçi süreci doğrudan etkileme potansiyeli olduğu değerlendirilmektedir.
- (128) Buna ek olarak, yazışmadaki ALLIANZ çalışanının "Bizden bilgi gelmeden sizde dönüş yapmayın lütfen..." ifadesi teklif toplama sürecinde, teşebbüslerin poliçe ve teklif koşulları üzerinde iletişim içerisinde olduklarını ve EUREKO çalışanının "Tamamdır abi (.....) beklemede kalalım" ifadesi tarafların mutabakat halinde olduklarını gösterir niteliktedir. Dolayısıyla yazışmaların dönemi dikkate alındığında teşebbüslerin işlemi poliçeleştiremedikleri ve sektördeki bu tür konuşmaların olağan

olduğu yönündeki açıklamaları kabul edilmemiştir. Rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişim ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu iletişim ile amaç yönünden rekabet kısıtlandığından, Geycek RES'in beklenen dönemde faaliyete geçmemiş olmasının bu değerlendirmeyi etkilemediği belirtilmelidir.

Belge 12

- (129) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen POLAT ENERJİ Sigorta Müdürü (.....) tarafından EUREKO çalışanları (.....) ve Tanyıldızı Sigorta çalışanları (.....)'e gönderilen "DORUK ENERJİ SEYİTALİ RES TEMMUZ 2012 SİGORTA TEKLİFİ" konulu ve 20.06.2012 tarihli e-postada şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (POLAT ENERJİ)

"Sayın ilgililer;

Doruk Enerji Elektrik Üretim A.Ş'nin, üretimde olan Seyitali Rüzgar Enerji Santrali (15 adet Türbin) için ,

Sigorta (yangın+ek teminatlar+hırsızlık+kar kaybı+havai hat dahil,makina kırılması+kar kaybı,3.Şahıs Mali Mesuliyet ,İşveren Mali Mesuliyet)

bilgilerini içeren tablolar ekte sunulmuştur.Mevcut poliçeler 04.07.2012 tarihinde sona ermektedir.

27-06-2012 tarihine kadar, ekli dosyalardaki kapsam ,detay ve formatta , teklif vermenizi rica ederim.

Gelen teklifler arasında en uygun olanı değerlendirilecektir.

Yapacağınız çalışmalardan dolayı teşekkür ederim.

Not:Poliçelere %(.....) Ayarlama klozunun eklenmesi.

İyi çalışmalar."

- (130) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Genel Müdür Yardımcısı (.....) ile ALLIANZ Kurumsal/Mideorp UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 22-26.06.2012 tarihinde yapılan, bilgi kısmında EUREKO çalışanı (.....) ve ALLIANZ çalışanı (.....)'ın bulunduğu "DORUK ENERJİ SEYİTALİ RES TEMMUZ 2012 SİGORTA TEKLİFİ" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)

"Roommate selam,

Aşağıdaki talep sizin yenilemenize ilişkin. Malum grubun işlerini koasüranslı yapıyoruz (bu iş panel kurulmadan önceydi).

Geçen sene koasüranslı yaptığımız poliçenin şartlarından bu sene taviz vermememiz gerektiğini düşünüyorum. Hatta bu sene de rekabette 2 şirket olarak hareket ettiğimizden eylül sonu yenilemelerinde fiyatları arttırmalıyız.

Bu bağlamda aşağıdaki temmuz başı yenilemeli işde de beraber hareket edip fiyatları yükseltmeliyiz düşüncesindeyim. Arkadaşlar sizinkilerle ön teması gerçekleştirip bilgi verdiler.

Sen de desteklersen daha rahat hareket ederiz.

(.....) (EUREKO)

"Tamam (.....). (.....)lerde senle konuşmuş zaten. bankasal kısımlarda sıkıntı olursa yapamıyoruz kusura kalma diye döneriz sana.."

(.....) (ALLIANZ)

"Ok. Bankasal sıkıntı olmayacaktı zira diğer işleri zaten koasüranslı yaptık. Kendi kendimizi vurmuyor olmamız gerekir..."

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (131) ALLIANZ tarafından yapılan açıklamada yazışmaya ilişkin özetle;
- Grubun başka RES'leri için ALLIANZ ve EUREKO'nun açık koasürans şeklinde sigorta yaptığı ve ALLIANZ'ın söz konusu işlemlerde jeran olduğu, ilgili poliçenin, müşterinin diğer işlerindeki yapı paralelinde koasüranslı olarak

düzenleneceği düşüncesiyle, ALLIANZ'ın bu işlem için de görüşünü EUREKO'ya ilettiği, nihayetinde EUREKO'nun işin tamamını tek başına aldığı, Dolayısıyla müşterinin rekabetçi süreçten beklediği faydaların ortadan kalkmasının söz konusu olmadığı yazışmanın devamında atıfta bulunulan yenilemelerin, müşterinin diğer RES yenilemelerine yönelik olduğunun düşünüldüğü

belirtilmiştir.

(132) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;

- Yazışmanın önceki yıl EUREKO ve ALLIANZ tarafından açık koasürans olarak sigortalanan DORUK ENERJİ Seyitali RES'in yenileme işlemine yönelik olduğu,
- ALLIANZ'ın fiyatları yükseltmeyi teklif ettiği, EUREKO her ne kadar rekabet hukuku açısından bu teklife olumsuz cevap verilmesi gerektiğinin bilincinde olsa da işbirliğine dayalı sektörde bu tür tepkilerin verilmesinin her zaman mümkün olmadığı, dolayısıyla EUREKO'nun da birlikte iş yaptığı ALLIANZ'ı reddederek iş ilişkisini bozmak istemediği için acentesi olduğu (.....)'ni bahane ederek bu teklifi geçiştirdiği,
- Sonuç olarak banka kanalından verdiği teklifle işin tamamının EUREKO'da kaldığı, EUREKO'nun bu işi tek başına alabilmek için çok rekabetçi bir fiyatlama stratejisi benimsediği, bu bağlamda deprem, yangın, makine kırılması vb. sigortaları da içeren bu işlem bakımından yalnızca deprem tarifesindeki primler ile sigorta yapıldığı, diğer teminatlar için herhangi bir prim alınmadığı, dolayısıyla bu yazışma sonucunda rekabeti kısıtlayıcı bir etkinin ortaya çıkmadığı,
- Rekabeti kısıtlayıcı amaç varsa bu amacın ALLIANZ'a ait olduğu, EUREKO'nun bu amaca iştirak etmediği, dolayısıyla ALLIANZ ile EUREKO arasında bir irade uyuşmasından söz edilemeyeceği

ifade edilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

(133) Sigorta teklif sürecinin DORUK ENERJİ adına POLAT ENERJİ tarafından yürütüldüğü¹⁴, tüm santrallerde sigortalanan riziko kapsamının büyüklüğü nedeniyle açık koasürans yönteminin tercih edildiği ifade edilmiştir. Sigorta başlangıç tarihinden bir ay önce çeşitli sigorta şirketlerinden teklif toplandığı, gelen tekliflerin kapsam ve prim açısından değerlendirilerek ikinci revize tekliflerin toplandığı, revize tekliflerin alınmasından sonra tekliflerin kapsam, muafiyetler, teminatlar gibi sigortanın asıl unsurları açısından değerlendirildiği belirtilmiştir. 2012-2013 döneminde Seyitali RES'e ilişkin sigorta teklif sürecini içeren aşağıdaki tablo sunulmuş ve teşebbüslerle yapılan yazışmalar eklenmiştir.

¹⁴ DORUK ENERJİ Seyitali RES; %(.....) POLAT ENERJİ ve %(.....) DEMİRER tarafından kontrol edilmektedir.

Tablo 7: Seyitali RES'in 2012-2013 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (€)	Teklif Sonucu
04.07.2012-04.07.2013	EUREKO	Bölge Müdürlüğü	20.06.2012	02.07.2012	(.....)	%100 Kabul
	ALLIANZ	Acente		27.06.2012	(.....)	Ret
	GROUPAMA	Bölge Müdürlüğü		-	(.....)	Ret

Kaynak: POLAT ENERJİ Cevabi Yazısı

Değerlendirme

- (134) DORUK ENERJİ adına POLAT ENERJİ'nin sunduğu yazışmalar incelendiğinde; sigorta şirketlerine tekliflerin ayrı ayrı iletildiği ve en uygun teklifin değerlendirileceğinin belirtildiği anlaşılmaktadır. ALLIANZ tarafından yapılan açıklama değerlendirildiğinde, ALLIANZ'ın önceki dönemlerde POLAT ENERJİ grubu bünyesinde bulunan RES'lerin sigortalanması bakımından EUREKO ile birlikte açık koasürans paneli kurduğu, yazışmaya konu ALLIANZ'ın POLAT ENERJİ grubunun diğer RES'lerine ilişkin olarak "Geçen sene koasüranslı yaptığımız poliçenin şartlarından bu sene taviz vermememiz gerektiğini düşünüyorum. Hatta bu sene de rekabette 2 şirket olarak hareket ettiğimizden eylül sonu yenilemelerinde fiyatları arttırmalıyız." ifadesi ile EUREKO'ya kurulacak açık koasürans paneli bakımından fiyatı artırmayı teklif ettiği ve geçen seneki poliçe şartlarından taviz verilmemesi gerektiğini ilettiği anlaşılmaktadır.
- (135) Diğer taraftan ALLIANZ'ın POLAT ENERJİ grubu tarafından kontrol edilen Seyitali RES bakımından da açık koasürans paneli kurulacağını düşündüğü, söz konusu düşünceden hareketle "Bu bağlamda aşağıdaki temmuz başı yenilemeli işde de beraber hareket edip fiyatları yükseltmeliyiz düşüncesindeyim. Arkadaşlar sizinkilerle ön teması gerçekleştirip bilgi verdiler. Sen de desteklersen daha rahat hareket ederiz." ifadesiyle ALLIANZ'ın Seyitali RES'in sigortalanmasına yönelik olarak EUREKO'ya fiyatların yükseltilmesi ve birlikte hareket edilmesi yönünde işbirliği yapmayı teklif ettiği görülmektedir. Bunun üzerine "Tamam (.....). (.....)de senle konuşmuş zaten. bankasal kısımlarda sıkıntı olursa yapamıyoruz kusura kalma diye döneriz sana.." ifadeleriyle EUREKO'nun söz konusu işbirliği teklifini kabul ettiği anlaşılmaktadır.
- (136) EUREKO'nun savunmasında banka kanalına atıf yapılarak ALLIANZ'ın teklifinin geçirilmeye çalışıldığı ifade edilse de, ALLIANZ'ın "Ok. Bankasal sıkıntı olmayacaktı zira diğer işleri zaten koasüranslı yaptık. Kendi kendimizi vurmuyor olmamız gerekir..." şeklindeki cevabı dikkate alındığında, POLAT ENERJİ grubu bünyesindeki RES'lerin sigortalanması işlemlerinin banka harici kanallardan gelmesi halinde EUREKO ile ALLIANZ'ın poliçe koşulları ve fiyatlar üzerinde işbirliği yaptığı açıkça anlaşılmaktadır.
- (137) Bu kapsamda teşebbüsler arasında yukarıda yer verilen yazışmalar müşterinin rekabetçi süreçten beklediği faydaları ortadan kaldıracabilecek nitelikte olup, poliçe

şartlarından taviz verilmemesine ve fiyatların artırılmasına yöneliktir. EUREKO'nun savunmasında da belirtildiği üzere, bu yönde bir işbirliği teklifinin rakip teşebbüse açık olarak belirtilmek suretiyle reddedilmesi esastır. Bu iletişimlerle rekabetin amaç bakımından kısıtlandığı açık olduğundan ve rekabeti kısıtlayıcı etkinin her sigorta işlemi özelinde mutlaka ortaya konulmasına ihtiyaç duyulmadığından teşebbüslerin bu yöndeki savunmaları kabul edilmemiştir. Kaldı ki, yukarıdaki tablonun incelenmesinden işlemin nihai olarak %100 hisse ile EUREKO tarafından poliçeleştirildiği görülmektedir. Dolayısıyla, rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişim ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Belge 13

- (138) ALLIANZ'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans ve Özel Riskler Müdürü (.....) ile EUREKO Genel Müdür Yardımcısı (.....) ve ALLIANZ Kurumsal/Mideorp UW&Oto Dışı Ürün Aktüerya Direktörü (.....) arasında 23.12.2014 tarihinde yapılan, bilgi kısmında ALLIANZ çalışanları (.....) ve EUREKO çalışanı (.....)'un bulunduğu "Re: Borusan Borasco" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (ALLIANZ)

"(.....) slm,

Malum işde koasürördük, aynı şekilde onay gelmişti ama sonradan onay (.....)% size çevrildi. Her sene benzer hikayeyi yaşamayalım. Uzun soluklu bir işbirliği yapalım. Bedeller de büyüdü ve riskler büyüyor. Firm order şartları ile ihtiyariye ihtiyacınız olacak diye düşünüyorum. Gelecek seneleri de dikkate alarak size destek olalım diyorum, ne dersin?"

(.....) (EUREKO)

"Roommate ihtiyari ihtiyaç var mı bikmiyorum (.....) döner sana ama müşteri ve banka ne diyorsa onu yapıyoruz"

(.....) (ALLIANZ)

"Ben de güçleri birleştirelim diyorum zaten, her sene anlamsız bir rekabet olmasın bu işde? Bedel oldukça yüksek olduğundan ihtiyariye ihtiyaç vardır diye düşünüyorum..."

(.....) (EUREKO)

"Abi ihtiyariyi catlin vs yurtdışı kısmını bağlamıştık onları geri çekmek ayıp olur. Ama milli ve diğer lokal şirketi bağlamamıştık henüz %(.....) hisseleri vardı toplamda. Onların hisseyi size verebiliriz isterseniz. Seneye de önden haberleşir sizin hisseyi daha fazla artırmaya çalışırız yurtdışı kısmından kesip.

Okeyse ekli şartlar ile %(.....) komisyon ile teminatı başlatmanızı rica edeceğiz."

(.....) (ALLIANZ)

"(.....) slm,

Anlaştık. Seneye hisseyi baştan konuşuruz. (.....)% ok ama komisyonu (.....)% yaparsak çok iyi olur bizim için?"

(.....) (EUREKO)

"Bu sene baştan koordine olamadığımızdan bizde komisyon kısmında cezamızı çekelim o zaman. Komisyon (.....) şeklinde not ettik. Belgeleri arkadaşlarım iletiyor olacak."

(.....) (ALLIANZ)

"Anlaştık.

Hayırlı olsun."

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (139) ALLIANZ'ın savunmasında söz konusu yazışmalara ilişkin özetle;
- İşlem konusunun rüzgâr enerji santralinin 2014-2015 yılına ait sigorta yenileme işlemi olduğu, bu kapsamda müşteriyi temsil eden MARSH'ın muhtelif sigorta şirketlerinden teklif talebinde bulunduğu, işlemin ilk aşamasında ALLIANZ'ın ve EUREKO'nun MARSH'a tekliflerini birbirinden bağımsız iki rakip olarak ilettikleri, ancak müşteri tarafından EUREKO ile koasürans paneli kurulmadan ilerlenmesine karar verilmiş olup yukarıda yer verilen yazışmaların bu aşamadan sonrasına ilişkin olduğu, bu bakımdan yazışma kapsamında

tarafların dikey bir ilişki içinde olduğu ve dolayısıyla rakip konumunda olmadıkları, sürecin devamında ALLIANZ'ın EUREKO ile irtibata geçerek reasürans yapısı altında dahil olmayı teklif ettiği belirtilmiştir.

- Yazışma içerisindeki *"Her sene benzer hikayeyi yaşamayalım. Uzun soluklu bir işbirliği yapalım."* şeklindeki ifadelerde ALLIANZ'ın reasürör olarak projede yer alma isteğine atıf yapıldığı, işlem konusunun teminat kapsamı dikkate alındığında reasürör bulmanın daha zor olduğu ve reasürörlerin de işleri uzun bir süre boyunca teminat sağlamayı düşünerek değerlendirdikleri ve kurumsal/ticari risklerin özelliği gereği tek bir senede belli olmadığı ve tek senelik performansların yanıltıcı olabileceği, işlem özelinde ALLIANZ'ın da tecrübeleri çerçevesinde uzun yıllar reasürans kapasitesi sağlama isteğinde olduğu, ALLIANZ'ın bu yöndeki isteğinin riskin tamamına teminat sağlanabilmesi ve plasmanının daha rahat olması bakımından müşteri lehine bir durum olduğu, sonuç olarak *"uzun soluklu işbirliği"* ifadesinin de sedan şirket (EUREKO) ve reasürör (ALLIANZ) arasında kurulacak bu iş özelindeki ilişkiye yönelik olduğu ve her sene değişen koşullara göre ve sedan şirketin değerlendirmesine bağlı olarak ileriye yönelik garanti ya da taahhüt içermesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir.
- Yazışmadaki *"Her sene benzer hikayeyi yaşamayalım."* ifadesinin de bu işlemin plasmanında her sene karşılaşılan zorluklara; *"Malum işde koasürördük, aynı şekilde onay gelmişti ama sonradan onay (.....)% size çevrildi."* ifadelerinin 2013-2014 yılındaki EUREKO ve ALLIANZ arasındaki açık koasürans ilişkisine ve yenileme sürecinde müşterinin yalnızca EUREKO ile anlaşmayı tercih etmesine; *"güçleri birleştirmek"* ifadesinin ALLIANZ'ın iş kapsamında katma değer sağlayacağına ve reasürans kapasitesi sağlamasına; *"Her sene anlamsız bir rekabet olmasın bu işde"* ifadesinin ise ALLIANZ'ın işleme reasürör sıfatıyla dahil olma ve ilerleyen yıllarda bu konumunu devam ettirme arzusuna atfen yazıldığı ifade edilmiş ve yazışmadaki diğer ifadelerin yukarıda aktarılan ifadeleri destekler nitelikte olduğu belirtilmiştir.
- Bundan başka, hangi reasürör şirketi ile hangi şartlarda çalışacağıının tamamen sedan şirketinin ticari kararı olduğu, bu kararın verilmesi sürecinde reasürör şirketinin güvenilirliği, itibarı, teknik bilgi birikimi, hasar yönetim sürecindeki başarısı ve geçmiş tecrübeler gibi birçok unsurun dikkate alındığı ve EUREKO tarafından ALLIANZ'ın tercih edilmesinin sayılan unsurlardan kaynaklanmış olabileceğine değinilmiştir.

(140) EUREKO'nun savunmasında;

- Söz konusu yazışmanın 2014 yılında gerçekleştirilen BORUSAN'ın sigortalama işlemine ilişkin olduğu ve sigortacı olan EUREKO ile ALLIANZ arasında geçtiği, ALLIANZ ve EUREKO'nun rakip teklifler sunduğu için %100'ünü EUREKO'nun tek başına aldığı EUREKO ve ALLIANZ arasındaki rekabetçi sürecin sona erdiği ALLIANZ'n daha önce de aynı işte reasürör olması dolayısıyla işi bildiği için reasürör olma teklifinin kabul edildiği ve aralarındaki ilişkinin dikey nitelikte olduğu; EUREKO tarafından ayrıca, gelecek yıl için de bu işlem özelinde ALLIANZ'ın yine reasürör olabileceği, bunun şartlarının teklif sürecinde önceden konuşulabileceği, bir sonraki yıl için böyle bir planlama yapmanın 4054 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil etmeyeceği öne sürülmüştür.
- ALLIANZ'ın *"ben de güçleri birleştirelim diyorum zaten her sene anlamsız bir rekabet olmasın bu işte"* ve *"Her sene benzer hikayeyi yaşamayalım"* şeklindeki ifadelerinin ise EUREKO tarafından dikkate alınıp cevaplanmadığı, bu

aşamadan sonra aralarındaki ilişkinin reasürör-sigortacı ilişkisi şeklinde devam ettiği belirtilmiştir.

- EUREKO'nun hissesinin yazışmalardan bir gün önce tanzim edildiği, ardından reasürör olmaları için DUBAI, Catlin Broker ve ALLIANZ ile anlaşmaya varıldığı, 2015 ve 2016 yıllarında da aynı işin sigortasını daha rekabetçi tekliflerle EUREKO'nun aldığı ve ALLIANZ'ın da yine reasürörü olduğu, EUREKO'nun hakim durumda olmadığından reasürörüne serbestçe karar vermesinin önünde bir engel bulunmadığı, ilerleyen yıllarda aynı iş için verilen tekliflerin düşüklüğünden dolayı EUREKO'nun reasürör bulmakta dahi zorlandığı, 2017 yılında teklifleri çok rekabetçi olduğundan ALLIANZ'ın da kendilerine reasürans desteği vermek istemediği belirtilmiş ve bu durumu gösterir belge savunmaya eklenmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (141) BORUSAN tarafından teklif sürecinin broker aracılığıyla yürütüldüğü, tekliflerin değerlendirilmesinde (.....) gibi kriterlerin dikkate alındığı, bunun sonucunda en uygun teklifi veren sigorta şirketi ile poliçe düzenlendiği ifade edilmiş olup, poliçede açık koasürans olup olmamasının değerlendirmelerde dikkate alınmadığı belirtilmiştir. Aşağıda ilgili döneme ait tablo sunulmaktadır.

Tablo 8: Bandırma RES'in 2014-2015 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (\$)	Teklif Sonucu
25.12.2014-25.12.2015	EUREKO	MARSH	16.12.2014	19.12.2014	(.....)	Kabul
	EUREKO	MARSH		18.12.2014	(.....)	Ret
	ALLIANZ	MARSH		18.12.2014	(.....)	Ret

Kaynak: BORUSAN Cevabi Yazısı

Değerlendirme

- (142) Tablonun ve açıklamaların incelenmesinden, EUREKO ve ALLIANZ'ın bu işlem özelinde 2014 poliçe döneminde açık koasürans yapmak suretiyle birlikte çalıştıkları, ancak 2015 poliçe döneminde başlangıçta müşteriye ayrı teklifler sunulmuş, açık koasürans panelinin kurulduğu; akabinde müşterinin tercihi doğrultusunda işlemin %100 hisse oranı ile EUREKO'da kalmasına karar verildiği anlaşılmıştır. Her iki sigorta şirketi de açıklamalarında, söz konusu yazışmaların kapalı koasürans desteğine yönelik olduğunu ve rekabetçi endişe doğurmadığını belirtmiş olsa da söz konusu yazışmalar aynı zamanda ALLIANZ'ın gelecek döneme ilişkin müşteriye doğrudan teklif vermeme iradesine ve buna bağlı olarak EUREKO ile rekabet etmeme amacına yöneliktir. Nitekim EUREKO'nun da "Seneye de önden haberleşir sizin hisseyi daha fazla artırmaya çalışırız..." ifadesi ile bu durumu teyit etmiş olması gelecek dönemdeki teklif sürecinde ALLIANZ'ın müşteriye doğrudan teklif vermemesinin her iki teşebbüsçe kabul edildiğini göstermektedir. İletişim bu yönüyle ALLIANZ'ın sigortacı ya da reasürör konumunda olup olmayacağına karar verirken kendi bağımsız ticari kararından ziyade rakibinin davranışını esas aldığına işaret etmektedir. Bu durumun müşterinin alternatiflerini ve dolayısıyla rekabetçi süreçten

elde edeceği faydayı azaltacağı açıktır. Dolayısıyla, rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişimin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

I.3.3.3. DUBAI ve EUREKO Arasında Geçen Yazışmalar

Belge 14

- (143) DUBAI'de yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans Özel Riskler ve Kredi çalışanı (.....) ile DUBAI çalışanı (.....) arasında 05-28.02.2014 tarihlerinde yapılan bilgi kısmında EUREKO Reasürans Özel Riskler ve Kredi çalışanı (.....) ve DUBAI çalışanı (.....)'ın bulunduğu "Mutlu Akü" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"(.....) selamlar,

As için desteğine teşekkür ediyoruz,

Bu arada telefon konuşmamıza istinaden ekli teklifimiz için Mutlu Akü de % (.....) hisse ile desteğine ihtiyacımız var,

Acil dönüşünü rica ederiz,"

(.....) (DUBAI)

"Abi selam,

Bu işin plasmanında halihazırda biz de varız, ancak aracınızın Koray olmaması durumunda, iş sizde kalırsa yine % (.....) katılımımızı değerlendiririz.

İşin hem sizin taraftan hem Koray tarafından gelmesi zor durumda bırakmasın iki tarafı da .

Bu arada azami komisyon % (.....) olabilecek abi."

(.....) (EUREKO)

"Selam Kardeşim,

Zor durumda bırakmayız seni merak etme@

Telefonda konuştuğumuz üzere % (.....) hisse ve % (.....) komisyon ile teminatını başlatmanı rica edeceğim, (Sadece Yangın branşı)

Konu acil olduğundan hızlı dönüşün önemli bizim için,"

(.....) (DUBAI)

"(.....) selam ,

Hayırlı olsun, teminatın başlatıldığını teyit ederiz."

(.....) (EUREKO)

"Kardeşim selam,

Son dakika gelişmesi oldu. Patronların devreye girmesi ile müşteri fikir değiştirmiş. Mevcudu ile ilerleyeceklermiş,

Onayımı dikkate almamayı rica ederim,

[...]"

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (144) DUBAI tarafında yapılan yazışmaya yönelik açıklamada;
- DUBAI'nin bu işte en fazla % (.....) pay alma kararında olması ve azami payını Koray Sigorta aracılığı ile açık koasürans panelinde kullanmış olması nedeniyle, "Bu işin plasmanında hali hazırda biz de varız. Ancak, aracınızın Koray olmaması durumunda iş siz de kalırsa % (.....) katılımımızı değerlendiririz." ifadesini kullandığı,
  - İşlem sonucuna ilişkin olarak, EUREKO tarafından 28.02.2014 tarihinde gönderilen e-postada, DUBAI tarafından EUREKO'ya sunulan ihtiyari reasürans teminatının iş EUREKO'da kalmadığı için kullanılmayacağını bildirdiği, dolayısıyla DUBAI tarafından Koray Sigorta acenteliğine sunulan % (.....) oranındaki teminatın, açık koasürans panelinde kullanıldığı ve bu çerçevede sigorta poliçesi düzenlendiği,
  - Söz konusu işlem kapsamında EUREKO ve DUBAI'nin dikey ilişki içerisinde olduğu ve rekabetin EUREKO ve KORAY arasında gerçekleştiği, dolayısıyla

EUREKO'nun bahsi geçen iş için poliçe şartlarını DUBAI ile paylaşmasının rekabeti bozma amacı taşımadığı belirtilmiştir.

(145) EUREKO tarafından ise;

- EUREKO'nun DUBAI'den destek talep ederken DUBAI'nin de sigortacı olarak teklif verdiği, dolayısıyla EUREKO'nun bu işlem özelinde DUBAI ile rakip olabileceklerini bilmediği, DUBAI'nin EUREKO'nun teklif şartlarını görmeden reasürans desteği verip vermemeye karar vermesi mümkün olmadığından reasürans desteği talep ederken kendi teklifini de DUBAI ile paylaştığı belirtilmiştir.
- Bu bakımdan EUREKO'nun rekabeti kısıtlama amacının olmadığı ileri sürülmüş; ayrıca sigorta şirketlerinin hem sigortacı hem reasürör rolü üstelenebildikleri Türkiye uygulamasında yurtdışı uygulamaları ile paralel davranışın beklenmesinin (reasürans desteği talep etmeden önce sigortacı olarak teklif çalışmasının olup olmadığının sorulması) hakkaniyete aykırı olduğu iddia edilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

(146) MUTLU AKÜ tarafından işlem konusu teklif sürecine ilişkin olarak aşağıdaki tablo sunulmuştur.

Tablo 9: MUTLU AKÜ'nün 2014 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (₺)	Teklif Sonucu
2014	%40 ALLIANZ (jeran) %30 Güneş Sigorta %10 MAPFRE %10 HDI Sigorta %10 DUBAI	Acente	21.02.2014	17.03.2014	(.....)	Kabul

Kaynak: MUTLU AKÜ Cevabi Yazısı

Değerlendirme

(147) EUREKO ve DUBAI arasında geçen yazışmanın incelenmesinden, EUREKO'nun MUTLU AKÜ'ye sunduğu teklife yönelik olarak ve teklifi de içerecek şekilde DUBAI'den kapalı koasürans destek talebinde bulunduğu, ancak DUBAI'nin de aynı işlem için plasmada yer aldığı, dolayısıyla müşteriye verilen teklif bakımından her iki teşebbüsün rakip olduğu anlaşılmaktadır. Teklif sürecinin 17.03.2014 tarihine kadar devam ettiği dikkate alındığında, yazışmanın gerçekleştiği dönemde teklif sürecinin halen devam ettiği, dolayısıyla müşterinin revize teklif alma imkânının devam ettiği, bu süreçte EUREKO'nun teklif şartlarını rakibi konumundaki panel üyesi olan DUBAI ile paylaşmasının rekabetçi süreci olumsuz etkileyebileceği, nitekim yazışmada da tarafların aralarında yaptıkları telefon görüşmeleriyle işleme ilişkin detayların paylaşıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişim ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Belge 15

- (148) EUREKO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans, Özel Riskler ve Kredi temsilcisi (.....) ile DUBAI çalışanları (.....) arasında 26.08.2015 tarihinde yapılan ve bilgi kısmında EUREKO Reasürans, Özel Riskler ve Kredi çalışanları (.....) ve DUBAI çalışanları (.....)'nun "KALYON İNŞAAT" konulu yazışmada şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)
“(.....) selam,
Kalyon inşaat Beykoz Eğitim Kampüsü için bir çalışmanız var mıdır? Yoksa talep geçeceğim.”
(.....) (EUREKO)
“(.....) selam,
Seni eklemeyi unutmuşum kusura bakma 😊
Haber bekliyoruz sizden”
(.....) (DUBAI)
“Bu işe biz de teklif çıkıyoruz, sizde kalması durumunda destek olabiliriz.”

Değerlendirme

- (149) EUREKO ve DUBAI arasındaki bu yazışma kapsamında, EUREKO'nun kapalı koasürans desteği aradığı, bununla birlikte söz konusu talep öncesinde DUBAI'yle iletişime geçerek söz konusu işlem kapsamında müşteriye doğrudan teklif çalışmalarını olup olmadığını sorduğu, nitekim DUBAI tarafından da işleme teklif verildiği, dolayısıyla hâlihazırda rakip konumunda oldukları, ancak işlemin EUREKO tarafından sigortalanması halinde DUBAI'nin EUREKO'ya destek verebileceğini ilettiği görülmektedir. EUREKO ve DUBAI'nin henüz teklif aşamasında rekabetçi süreci olumsuz etkileyebilecek herhangi bir bilgi paylaşmadıkları görülmektedir. Dolayısıyla bu yazışma bakımından herhangi bir ihlal tespiti yapılmamıştır.

Belge 16

- (150) EUREKO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans, Özel Riskler ve Kredi yetkilileri (.....) ile (.....) arasında 16.10.2015 tarihinde gerçekleşen "Süzer Plaza" konulu yazışmada şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)
“(.....) Bey, (.....) aradı, Süzer Plaza yeni dönem için Dubaiye çıkmışlar.
İki tane kıramayacağımız acenteden geldi teklif der. Teklif vermek zorunda kalacağız dedi ama sizin mevcut fiyatla çıkacağız, rekabet yaratmayacağız der, önceden bilgi vermek istemiş.
Haberiniz olsun.
Gelişme olursa konuşalım der.”
(.....) (EUREKO)
“Ok”

- (151) DUBAI'de yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO çalışanı (.....) ve DUBAI çalışanı (.....) ile DUBAI çalışanı (.....) arasında 30.10-26.11.2015 tarihlerinde yapılan bilgi kısmında EUREKO çalışanı (.....)'ın bulunduğu "RE: Süzer Plaza 2015-2016" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO) (30.10.2015)
“Merhabalar,
Geçen yıl desteğiniz ile oluşturduğumuz Süzer Plaza yangın-mk¹⁵ yenileme dönemi için kotasyon¹⁶ desteğinizi rica ederiz.

¹⁵ Makine kırılması sigortası.

- Geçen yıl terör muafiyeti poliçenin tamamı için olay başına (.....) USD ile sınırlıydı , bu yıl (.....) USD ye yükselmiştir.
  - Bu yıl sadece kar kaybı ve kira kaybı teminat tutarları ekteki şekilde güncellenmiştir. Yukarıda belirttiklerim haricinde poliçedeki diğer bedel , limit , şart ve çarpanlar geçen yıl ile aynıdır. (ekte güncel teklifimizi bulabilirsiniz)”
- (.....) (DUBAI) (02.11.2015)
“(.....) selam,
Yine aynı hisse oranında destek olmak isteriz, bu arada iş için teklif vermeden bazı araçlara hisse bildiriyoruz ancak mevcut yapıyı bildiğimizden herhangi bir rekabete yer vermiyoruz. Bilginiz olması adına yazıyorum. “
- (.....) (EUREKO) (26.11.2015)
“(.....) selamlar,
Süzer Plaza yenileme dönemi için onay aldık,
Senle geçen telefonda görüştüğümüz gibi yangını (.....) USD ye düşmek durumunda kaldık.
Yangın - MK = (.....) USD prim, %(.....) hisse ve %(.....) komisyon ile teminat başlatılmasını rica ederim.”
[...]

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (152) EUREKO'nun iç yazışmasına ilişkin olarak DUBAI tarafından savunmasında özetle,
- İşlem konusu Süzer Plaza'nın toplam sigorta bedeli (.....) ABD Doları iken DUBAI'nin (.....) Euro'ya kadar olan riskleri sigortalayabildiği dikkate alındığında söz konusu işlem özelinde DUBAI'nin kapasitesinin işlemin %(.....)'sine denk geldiği ve ancak takipçi şirket olarak pay verebildiği, bu bakımdan fiyatları ve şartları belirleyen taraf olmadığı, 2013-2017 döneminde tüm araçlara aynı yaklaşımın gösterildiği belirtilmiş ve ilgili yazışmaya yer verilmiştir.
- (153) EUREKO'nun iç yazışmasına ilişkin savunmasında özetle;
- Süzer Plaza'nın yenileme işi olduğu, ilgili yazışma öncesinde DUBAI ile %(.....) oranında reasürans desteği vermesi konusunda şifahen anlaşıldığı, Süzer Plaza'nın acenteler aracılığıyla DUBAI'den poliçe yenilemesi için sigortacı sıfatıyla ayrı bir teklif istediği, bu noktada DUBAI'nin sigortacı sıfatıyla işi doğrudan almak ya da EUREKO'nun reasüre etmek arasında ticari bir seçim yapmak zorunda kaldığı, söz konusu yazışmada DUBAI'nin EUREKO'ya verdiği fiyatla Süzer Plaza'ya vereceği fiyatın aynı olacağını belirttiği, bunun DUBAI'nin bağımsız bir ticari kararı olup EUREKO'nun bir müdahalesi olmadığı belirtilmiştir.
  - EUREKO'nun DUBAI'nin vereceği teklifi bilmesinin EUREKO'ya hiçbir faydasının olmadığı, zaten EUREKO'nun DUBAI'nin, önceki reasürans desteğine dayanarak, risk için vereceği fiyat teklifi hakkında fikrinin bulunduğu, DUBAI çalışanının ifadesine rağmen EUREKO'nun bu bilginin doğruluğundan emin olamayacağı, bu bilginin EUREKO'nun kendi ticari kararı için kullanışlı olmadığı, EUREKO'nun Süzer Plaza'ya bir önceki yıla oranla %(.....) daha düşük teklif verdiği belirtilmiş; EUREKO'nun DUBAI ile danışıklı teklif verdiği düşünülse bile DUBAI'nin pazar payının %(.....)'in bile altında olduğu göz önünde bulundurulduğunda bunun ilgili pazarda etkisinin olmasının beklenemeyeceği, ayrıca Süzer Plaza'nın oldukça güçlü bir alıcı olduğu, dolayısıyla danışıklı teklif sunulmasının söz konusu olamayacağı, kaldı ki Süzer Plaza'nın sigorta ihtiyacını yurtdışından da karşılayabileceği ifade edilmiştir.

¹⁶ Kotasyon, sigorta veya reasürans teminatının fiyat ve şartlarına ilişkin olarak broker veya underwriter'in (Genel olarak, sigortacı veya reasürör olarak kullanılmaktadır.) yapmış olduğu bir değerlendirmedir. Kotasyon, bir icap niteliğindedir.

- (154) DUBAI tarafından, EUREKO ile DUBAI arasında geçen yazışmaya ilişkin olarak özetle;
- Yazışmada yer alan "*rekabete yer vermiyoruz*" ifadesinin, DUBAI'nin sedan şirket sıfatı ile müşteriye teklif veremediği anlamında kullanıldığı, yazışmaya konu işlemde DUBAI'nin reasürör, EUREKO'nun ise sigortacı olduğu; DUBAI'nin sedan şirket olabilecek kapasitesinin bulunmadığı belirtilmiştir.
- (155) EUREKO tarafından, EUREKO ile DUBAI arasında geçen yazışmaya ilişkin olarak özetle;
- Yazışmanın Süzer Plaza'nın 2015 yılı yenilemelerine ilişkin olarak sigortacı sıfatıyla EUREKO ve reasürör sıfatıyla DUBAI arasında geçtiği belirtilmiştir.
  - DUBAI'nin kendi bağımsız iradesiyle sigortacı ya da reasürör olmak arasında ticari seçim yaptığı ve reasürör olmayı seçtiği ifade edilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (156) SÜZER tarafından sigorta poliçelerinin her yılın 7 Aralık günü sona erdiği, bu süreç içerisinde poliçe bitiminden iki ay öncesinde broker firmalar ile görüşmelere başlandığı, yaygın olmamakla birlikte banka kanalının da sürece dahil olabildiği, broker firmalara yetkilendirmenin Süzer Plaza tarafından yapıldığı, her bir brokerden rekabetçi bir teklif oluşturulmasının sağlanmaya çalışıldığı, gelen teklifler bakımından (.....) gibi unsurların dikkate alındığı belirtilmektedir. Aşağıdaki tabloda ilgili döneme ait bilgiler sunulmuştur.

Tablo 10: Süzer Plaza'nın 2015-2016 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (\$)	Teklif Sonucu
2015-2016	ALLIANZ	Yapı Kredi Bankası	02.11.2015	Teklif verilmedi.		
	ALLIANZ	NART	27.10.2015	Teklif verilmedi.		
	EUREKO	WILLIS/GRAS SAVOYE	21.10.2015	26.11.2015	(.....)	Kabul %100
	DUBAI, ZURICH, Güneş Sigorta	NART	27.10.2015	25.11.2015	(.....)	Panel oluşturulamadı.
	HDI Sigorta	NART	27.10.2015	Teklif verilmedi.		
	SOMPO	WILLIS/GRAS SAVOYE	21.10.2015	Teklif verilmedi.		
	MAPFRE	WILLIS/GRAS SAVOYE	21.10.2015	Teklif verilmedi.		
	ANADOLU	WILLIS/GRAS SAVOYE	21.10.2015	Teklif verilmedi.		

Kaynak: SÜZER Cevabi Yazısı

Değerlendirme

- (157) EUREKO'nun iç yazışmasının incelenmesinden, DUBAI'nin Süzer Plaza işlemi için müşteriye doğrudan teklif vereceğini, bununla birlikte bu teklifin EUREKO'nun mevcut

fiyatından olacağını ve dolayısıyla rekabetçi olmayacağını EUREKO'ya telefon görüşmesiyle bildirdiği, söz konusu bilginin EUREKO'nun iç yazışması ile EUREKO yetkilileri arasında paylaşıldığı anlaşılmaktadır. DUBAI tarafından müşteriye sunulacak fiyatı belirleyen taraf olmadığı; EUREKO tarafından ise DUBAI'nin bağımsız kararıyla reasürör olduğu ifade edilmiş olsa da burada rakip teşebbüslerin Süzer Plaza'ya verdikleri ilk teklif üzerinde bilgi alışverişi içerisinde oldukları anlaşıldığından savunmaları kabul edilmemiştir.

- (158) Diğer yandan EUREKO ile DUBAI arasında geçen yazışmaya yönelik teşebbüslerin açıklamaları doğrultusunda, Süzer Plaza'nın sigorta yenilemesi işlemi bakımından DUBAI'nin EUREKO'ya kapalı koasürans desteğinde bulunabileceğini belirttiği, DUBAI'nin "...bu arada iş için teklif vermeden bazı araçlara hisse bildiriyoruz ancak mevcut yapıyı bildiğimizden herhangi bir rekabete yer vermiyoruz." ifadesiyle müşteriye doğrudan teklif vermeyeceğini açıkladığı, bununla birlikte müşteriden gelen bilgiler incelendiğinde DUBAI'nin söz konusu işlem için Güneş Sigorta ve ZÜRICH ile birlikte teklif verdiği, ancak açık koasürans panelinin oluşturulmadığı, nihayetinde sigortalama işinin %100 oranında EUREKO'da kaldığı görülmektedir. Dolayısıyla DUBAI'nin "rekabete yer vermiyoruz" ifadesiyle müşteriye sedan şirket sıfatıyla teklif veremediği yönündeki savunmasının kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir. Kaldı ki, EUREKO'nun müşteriye sunacağı güncel teklifini 30.10.2015 tarihinde DUBAI'yle paylaştığı, bunun üzerine 02.11.2015 tarihinde DUBAI'nin "mevcut yapıyı bildiğimizden herhangi bir rekabete yer vermiyoruz" şeklinde cevap verdiği, ancak DUBAI'nin dahil olduğu açık koasürans paneliyle teklifini 25.11.2015 tarihinde Süzer Plaza'ya sunduğu, 26.11.2015 tarihinde EUREKO'nun müşteriye teklif sunması üzerine Süzer Plaza'nın yenileme dönemi için onay aldığı ve aynı tarihte EUREKO'nun DUBAI'den kapalı koasürans desteği istediği görülmektedir.
- (159) Dolayısıyla teklif süreci, yazışma tarihleri ve yazışmaların içerikleri birlikte ele alındığında, EUREKO ve DUBAI'nin henüz rakip oldukları aşamada, EUREKO'nun DUBAI ile güncel teklif fiyatını paylaştığı ve DUBAI'nin de EUREKO ile rekabet etmeme niyetini EUREKO'ya ilettiği anlaşılmaktadır. Esasen DUBAI'nin söz konusu niyeti 16.10.2015 tarihli EUREKO iç yazışmasında geçen "...İki tane kıramayacağımız acenteden geldi teklif der. Teklif vermek zorunda kalacağız dedi ama sizin mevcut fiyatla çıkacağız, rekabet yaratmayacağız der, önceden bilgi vermek istemiş..." ifadesinden de açıkça görülmektedir. Sonuç olarak birbirinin devamı niteliğinde olan her iki yazışma ile rekabetin amaç bakımından kısıtlandığı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği kanaatine ulaşılmıştır.

Belge 17

- (160) EUREKO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans, Özel Riskler ve Kredi yetkilisi (.....) ile DUBAI çalışanı (.....) arasında 29.11.2016 – 30.11.2016 tarihleri arasında gerçekleşen ve bilgi kısmında EUREKO Reasürans, Özel Riskler ve Kredi yetkilileri (.....)'un bulunduğu "Tavros Otel" konulu yazışmada şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"(.....) abi selam,

Tavros Otel için herhangi bir çalışmanız var mı? Yoksa ihtiyari destek için şartları sizlerle paylaşmak isterim.

VKN: (.....)"

(.....) (DUBAI)

(.....) selam ,

Bekliyoruz."

(.....) (EUREKO)

“(.....) abi günaydın;
Şartlar eklidir.
Maksimum hisse ve komisyon ile desteklerinizi rica ederiz.”
(.....) (DUBAI)
“Geçen seneden %(.....) destek vermişiz, yine aynı hisse ile destek olabiliriz.
[...].”

Değerlendirme

- (161) EUREKO ve DUBAI arasındaki bu yazışma kapsamında, EUREKO'nun kapalı koasürans desteği aradığı, bununla birlikte söz konusu talep öncesinde DUBAI'yle iletişime geçerek söz konusu işlem kapsamında müşteriye doğrudan teklif çalışmalarını olup olmadığını sorduğu, DUBAI tarafından da destek verilebileceğinin belirtildiği görülmektedir. EUREKO ve DUBAI'nin henüz teklif aşamasında rekabetçi süreci olumsuz etkileyebilecek herhangi bir bilgi paylaşmadıkları görülmektedir. Dolayısıyla bu yazışma bakımından herhangi bir ihlal tespiti yapılmamıştır.

Belge 18

- (162) EUREKO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans, Özel Riskler ve Kredi temsilcisi (.....) ile DUBAI çalışanı (.....) arasında 10-13.12.2017 tarihinde gerçekleşen ve bilgi kısmında EUREKO Reasürans, Özel Riskler ve Kredi temsilcileri (.....) ve DUBAI çalışanı (.....)'ın bulunduğu “Kayseri Şeker” konulu yazışmada şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)
“Kayseri Şeker için çalışmanız bulunmakta mıdır?
Herhangi bir çalışmanız yok ise şartlarımızı iletmek isteriz, ihale günümüz 15.12.2017 olduğundan iş özelinde ivedi dönüş ve desteklerinizi rica ediyoruz,”
(.....) (DUBAI)
“Bizim durum henüz belli değil, çalışabiliriz de çalışmayabiliriz de.
Siz gönderin isterseniz.”
(.....) (EUREKO)
“(.....) Abi Günaydın;
Ekli şartlar ve fiyatlar doğrultusunda maksimum hisse ve komisyon oranı ile desteklerinizi rica ederiz,
Plasman talebimizde yer alan diğer adresler ekli excelde sigorta bedel detay kırılımı ile yer almaktadır ve tüm adresler birbirlerinden bağımsız adresler olup kümüllük teşkil etmemektedir.”
(.....) (EUREKO)
“(.....) abi selamlar;
Kayseri Şeker'e bakma şansın oldu mu?
Burada biliyorsunuz Cuma günü ihalemi var ve teklifi acil olarak iletmemiz gerekiyor, desteklerinizi bekliyoruz,”
(.....) (DUBAI)
“(.....) selam ,
Bu Cuma 'mı ihale ?”
(.....) (EUREKO)
“Satışçısına ulaşmaya çalışıyorum bize gelen bilgi 15.12.2017 tarihine kadar tekliflerin iletilmesi, ihalede o gün mü yoksa başka bir gün mü olacak onu öğrenip yazarım yine size,”
(.....) (DUBAI)
“Biz %(.....) ile dahil olabiliriz.
Komisyon %(.....) olabiliyor.”

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (163) DUBAI tarafından yapılan savunmada;
- Kayseri Şeker'in sigortalanması sürecine ilişkin şeker fabrikasının, ahşap yapısı nedeniyle gerçekleştirme ihtimali yüksek risk grubunda olduğu, bu nedenle

DUBAI'nin söz konusu sigorta panelinde yer almamayı uygun gördüğü, sadece küçük oranda bir hisse ile katılım sağlamayı düşündüğü,

- Yazışmadaki, "*Bizim durum belli değil, çalışabiliriz de çalışmayabiliriz de.*" ifadesinden yola çıkarak, EUREKO'nun teklifini görmesi nedeniyle DUBAI'nin Kayseri Şeker işinde sedan/jeran olmadığı sonucunu çıkarmanın zorlama olacağı, DUBAI tarafından bu işte takipçi şirket bile olmak istenmediği

ifade edilmiştir.

(164) EUREKO tarafından;

- EUREKO'nun rekabet hukukuna uyum bakımından örnek olabilecek şekilde DUBAI'ye Kayseri Şeker işi için sigortacı olarak teklif verip vermediğini sorduğu, eğer teklif vermeyecekse kendi teklifini paylaşacağını ve bu teklif çerçevesinde reasürans desteği talep edeceğini bildirdiği, DUBAI'nin, "*Bizim durum belli değil, çalışabiliriz de çalışmayabiliriz de. Siz gönderin isterseniz.*" diyerek reasürans değerlendirmesini yapmak üzere EUREKO'nun teklifini talep etmesi üzerine, DUBAI'nin zaten kapasitesinin de yeterli olmayacağı düşüncesiyle, EUREKO'nun DUBAI'nin doğrudan teklif vermeyeceğini varsayarak teklifini DUBAI ile paylaştığı belirtilmiştir.
- Sonuç olarak DUBAI'nin kendi bağımsız kararıyla doğrudan teklif vermediği ve EUREKO'nun DUBAI'ye herhangi bir baskısının söz konusu olmadığı ileri sürülmüştür.

Müşterinin Açıklamaları

(165) KAYSERİ ŞEKER tarafından 2018 yılına ait poliçe dönemi ihalesinin kapalı zarf usulü teklif almak suretiyle ihale edileceği ve ihaleye katılım başvurularının 22.11.2017-15.12.2017 tarihleri arasında yapılacağını duyurulduğu, firmaların süre uzatım talepleri dikkate alınarak 19.12.2017 tarihine kadar süre uzatımı verildiği, ayrıca bu durumun sigorta şirketlerine bildirildiği belirtilmiş ve ilgili döneme ait tablo aşağıda sunulmuştur.

Tablo 11: KAYSERİ ŞEKER 2018-2019 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı	Sonuç
2018-2019	EUREKO	Banka	İhale	19.12.2017	(.....)	Olumsuz
	EUREKO	Banka	İhale	Revize	(.....)	
	Halk Sigorta	Banka	İhale	19.12.2017	(.....)	Olumlu
	Halk Sigorta	Banka	İhale	Revize	(.....)	
	ANADOLU	Banka	İhale	19.12.2017	(.....)	Olumsuz
	Dinkal Sigorta	Acente	İhale	19.12.2017	(.....)	Olumsuz
	Vakıf Katılım	Banka	İhale	19.12.2017	(.....)	Olumsuz
	Fiba Banka	Banka	İhale	19.12.2017	(.....)	Olumsuz
	Büyükkaya Brokerlik	Broker	İhale	19.12.2017	(.....)	Olumsuz
	2A Grup	Acente	İhale	19.12.2017	(.....)	Olumsuz

Kaynak: KAYSERİ ŞEKER'in Cevabi Yazısı

- (166) Bunun yanı sıra KAYSERİ ŞEKER tarafından Ünkay Sigorta Ltd. Şti., BT ve T Sigorta ve Reasürans Brokerlik Hizmetleri Ltd. Şti., Ziraat Sigorta A.Ş, Telesure Brokerlik ve SBN'den teklif istenmişse de, anılan şirketler tarafından herhangi bir teklif sunulmadığı belirtilmiştir.

Değerlendirme

- (167) Taraflarca yapılan savunmalar ve yazışma incelendiğinde, yazışmanın ihaleden iki gün önce gerçekleştiği, DUBAI çalışanının ihale tarihi hakkında herhangi bir bilgisinin olmadığı, nitekim bu durumun DUBAI çalışanının yazışmadaki *"Bu Cuma 'mı ihale ?"* ifadesinden de anlaşılacağı, ihaleye girmeyi hedefleyen bir şirketin ihaleden iki gün öncesine kadar ihaleden haberdar olmamasının ve *"Bizim durum henüz belli değil, çalışabiliriz de çalışamayabiliriz de."* şeklinde bir ifade kullanmasının savunmada sunulan ilave açıklamalar dâhilinde, kapalı koasürans desteğine yönelik olarak yorumlanabileceği, bu kapsamda DUBAI'nin söz konusu yazışmaya ilişkin işlemin yüksek risk grubunda olduğu gerekçesiyle sigorta panelinde yer almamayı uygun gördüğüne ve işlemin koasürans desteğine yönelik olduğuna dair savunması kabul edilmiştir. Dolayısıyla ilgili işlem bazında DUBAI ile EUREKO'nun 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Belge 19

- (168) DUBAI'de yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO çalışanı (.....) ile DUBAI çalışanı (.....) arasında geçen ve bilgi kısmında DUBAI çalışanları (.....) ve EUREKO çalışanları (.....)'ın bulunduğu 05-08.03.2018 tarihlerinde yapılan "RE:FATİH AVM" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

[...]
(.....) (EUREKO)

“...Fatih AVM için yenileme çalışmalarımıza başlamış bulunmaktayız, Geçen seneki mevcut şartlar ile mevcut desteklerinizin devamı için desteklerinizi bekliyoruz,”
(.....) (DUBAI)
“...Sorum yok dostum, bu arada bizden de teklif bekliyorlar, rekabetçi olmayan teklif ereceğiz. Bilginize olmasını isterim.”
(.....) (EUREKO)
“...Öncelikle, rekabet Kanununa aykırılık teşkil edebileceği için bu tür konularda bilgi alışverişini şirket politikamız gereğince uygun bulmuyoruz. Dün gerçekleştirmiş olduğumuz telefon görüşmemize istinaden sorumluluk tarafları için %(.....) hisse ile destekleriniz konusunda dönüşlerinizi ve değerlendirmelerinizi bekliyoruz,”
(.....) (DUBAI)
“...Yangın için %(.....) hisse alırsak sorumlulukları %(.....) yazabiliriz. Ancak sorumluluk primlerini görmemiz gerekli.
[...]

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (169) DUBAI tarafından yapılan savunmada söz konusu yazışmalara ilişkin olarak özetle;
- DUBAI tarafından 18.03.2014 tarihli FATİH AVM'nin yangın sigorta poliçelerinin tanzim edilmesine ilişkin EUREKO'ya 2013'ten 2018 yılına kadar reasürans desteği sağlandığı, ancak ilgili dönemde farklı araçlardan gelen taleplere dair herhangi bir yazışmanın bulunmadığı,
  - 2018 dönemi yenilemesi için EUREKO, IRB Brokerlik, AK ve Telesure Brokerlik şirketlerinin DUBAI ile temasa geçerek sigorta teklifi talebinde buldukları ve söz konusu taleplerin her birine DUBAI tarafından eşit şartlarda pay verildiği,
  - Yazışmada yer alan "*rekabetçi olmayan*" ifadesiyle, 2018 yılı içerisinde DUBAI'ye gelen teklif taleplerine karşı, eşit şartlarda ve aynı oranda teklif verileceğini ve işin EUREKO ya da Telesure Brokerlik tarafından kazanılıp kaybedilmesine etki edecek bir teklif verilmeyeceğini ifade ettiği belirtilmiştir.
- (170) EUREKO tarafından yapılan savunmada yukarıda yer verilen yazışmalara ilişkin olarak özetle;
- EUREKO'nun 2013 yılından itibaren Fatih AVM'yi %100 hisse oranında sigortaladığı ve her sigorta döneminde DUBAI'nin EUREKO'ya reasürans desteği verdiği, dolayısıyla bu iş özelinde EUREKO ve DUBAI arasında dikey bir ilişki bulunduğu,
  - Fatih AVM'nin DUBAI'den sigortacı sıfatıyla ayrı bir teklif istediği, DUBAI'nin sigortacı ya da reasürör olmak arasında tercih yapması gerektiği ve EUREKO'ya verdiği fiyatın altında Fatih AVM'ye fiyat vermeme yönünde tercih yaptığı, DUBAI'nin "*...rekabetçi olmayan teklif vereceğiz.*" ifadelerinin bu durumu gösterdiği, DUBAI'nin bu kararında EUREKO'nun herhangi bir etkisinin olmadığı,
  - Diğer yandan, DUBAI'nin bağımsız olarak verdiği kararını EUREKO'ya bildirilmesinin şeklen doğru olmadığı, ancak bu bildirim EUREKO'nun talebi doğrultusunda gerçekleşmediği, ayrıca EUREKO'nun bu paylaşım üzerine rekabet hukukundan kaynaklı sorumluluğunu yerine getirerek DUBAI'ye gerekli uyarıyı yaptığı,
  - Bunlara ek olarak, FATİH AVM'nin sigorta primlerinin yıllar içinde düştüğü gösterilmiş, EUREKO'nun DUBAI ile danışıklı teklif vermek için anlaştığı düşünülse bile bununla ilgili pazarda kayda değer bir etkisinin olmasının beklenemeyeceği, hayat-dışı sigorta alanında faaliyet gösteren yaklaşık kırk sigorta şirketi bulunduğu göz önüne alındığında, DUBAI'nin pazar payının %(.....)'in altında olduğu ve EUREKO'nun rekabeti kısıtlayıcı bir etki

yaratabilmek için bu türden iletişimi daha fazla sayıda sigorta şirketi ile yapmış olmasının gerekeceği belirtilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (171) FATİH AVM tarafından gönderilen yazıda 23.03.2018-23.03.2019 dönemine yönelik olarak EUREKO'dan sigorta hizmeti alındığı belirtilmekle birlikte teklif sürecine ve teklif veren sigorta şirketlerine dair herhangi bir detay paylaşılmamıştır.

Değerlendirme

- (172) Teşebbüslerin açıklamaları ve müşteriden gelen bilgiler doğrultusunda, EUREKO'nun DUBAI'den kapalı koasürans desteği talep ettiği, DUBAI'nin bu talebe olumlu cevap vermesinin yanı sıra müşteriye doğrudan teklif sunacağını ve bu teklifin rekabetçi olmayacağını rakibine bildirdiği, bunun üzerine EUREKO'nun rekabet hukukundan kaynaklı sorumluluğunu yerine getirmek adına DUBAI'nin teklifine yönelik bilgi paylaşımını uygun bulmadığı anlaşılmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında bir ihlalden söz edebilmek için irade uyuşmasının esas olduğu açıktır. Bu nedenle işbu tespit bakımından herhangi bir ihlal tespiti yapılmamıştır.

I.3.3.4. ERGO ve EUREKO Arasında Geçen Yazışmalar

Belge 20

- (173) ERGO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen ERGO çalışanları (.....) ile EUREKO çalışanı (.....) arasında 08 - 29.12.2015 tarihlerinde yapılan ve bilgi kısmında EUREKO çalışanı (.....)'in olduğu "Tezcan Galvaniz ihtiyari destek talebi" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"Tezcan Galvaniz için teklif çalışmalarına başladık iki alternatifli teklif talep ediliyor. Maksimum hisse ve komisyon ile desteğini rica ederim.

(...)"

(.....) (EUREKO)

"(.....) konu hakkında dönüşünü rica ederim."

(.....) (ERGO)

"Bu işi biz de çalışıyoruz. Yine de işin %(.....)'ü sizde kalması şartıyla size de kapasite sağlayabiliriz.

Yalnız kendi şartlarımıza göre (.....) fiyat ve %(.....) hisse , %(.....) komisyon ile destek sağlayabilmekteyiz."

(.....) (EUREKO)

"Telefonda görüşmüştük bu konu hakkında görüştüğümüz şartlar ile plasmaya aldım senide. Ancak belirttiğim makine bedelinde değişiklik oldu makine bedelini (.....) USD olarak teyidini rica ederim."

(.....) (ERGO)

"Kar kaybı dahil alt için mevcut hissemiz ile devam edebiliriz."

(.....) (EUREKO)

"Bu iş için biz (.....)'la telefonda (.....) fiyat ile %(.....) hisse ve %(.....) komisyon üzerinde anlaşmıştık.

Kar kaybı olmayan alternatif için poliçe onayı almış durumdayız.

Teminatın başlatılmasını rica ederim."

(.....) (ERGO)

"...teminatı başlatıyoruz."

- (174) ERGO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen ERGO çalışanları (.....), ERGO Yangın ve Mühendislik Teknik Müdürü (.....) ile EUREKO çalışanı (.....) arasında 15.12.2016 tarihinde yapılan ve bilgi kısmında EUREKO Reaürans Özel Riskler ve

Krediler Direktörü (.....)'in olduğu "Tezcan Galvaniz ihtiyari destek talebi" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"Tezcan Galvaniz için yenileme çalışmalarına başlamış bulunmaktayız.

(.....).

2 lokasyonunda ayrı ayrı risk teftişleri yapılmıştır ekte RT raporlarını bulabilirsiniz.

Yenilememizi geçen seneki şartlar ile yapıyor olacağız. Wording ektedir. 2 adet lokasyonumuz bulunmaktadır bedellerini ve fiyatımızı ayrı ayrı aşağıda belirttim.

*İki lokasyon kümül oluşturmamaktadır."

(.....) (ERGO)

"Kapalıdan Eureka'ya %(.....) ile destek verdiğimiz Tezcan'ın yenilemesi sonunda geldi. Biliyorsunuz bu işi aracılara plasmada yer aldığımız için ret ettik.

Geçen sene ilk defa bu işe dahil olduk ve sadece en büyük adres olan "işletme 1-2-3"te yer alıyoruz. Yine her iki adrese talep ediliyor ama (.....) adı "işletme 4" olan daha küçük adreste her halükarda istedikleri fiyatta destek olamıyorum.

Büyük adresin toplam sigorta bedeli (.....) USD'dir.

Geçtiğimiz sene fırın patlaması sonucu (.....) USD hasar yaşadılar ve toplamda sadece bu sene yaklaşık (.....) USD hasarları var.

Geçen sene bize Kaptan'da destek oldular, biz de onlara bu işte destek olduk. Yani bir trade-off söz konusu.

Fakat hasarı dikkate aldığımızda h/p şuan %(.....)'i gösteriyor. Hiçbir hasar yaşamamak ancak 5 sene içerisinde karlı bir üretim yapabiliyoruz. Toplam ürettiğimiz yıllık prim ise (.....) USD'dir. Fiyat ise (.....)'dir. Hasar olmasına rağmen şartlarda herhangi bir değişiklik söz konusu değil.

UW bakış açısına göre (.....) fakat yıl sonuna yaklaşmamız sebebiyle bu primin de önemli olduğunu düşünerek ticari karar konusunda görüşünüzü rica ediyorum."

(.....) (ERGO)

"Bukonuda benim fikrim yaşanan hasara rağmen olumlu. Ancak büyük bir hasar yaşandığı için size de danışmak isterim.

Dilerseniz detay bilgi verebilirim."

(.....) (ERGO)

"Sadece (.....) benim görüşüm olumsuz, çok iyi risk analiz raporları olmasa da sadece sonuç bölümünde (.....), alınan prime karşılık taşınan risk bana göre kabul edilebilir seviyenin üzerinde"

Teşebbüslerin Açıklamaları

(175) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;

- Yazışmanın EUREKO'nun TEZCAN'ın sigortalanması için ERGO'dan ihtiyari reasürans desteği talep etmesine ilişkin olduğu,
- ERGO'nun da teklif çalışması yaptığını ancak iş EUREKO'da kalırsa hangi şartlarla destek vereceğini bildirdiği,
- Yazışmanın rakipler arasında bir iletişim içermediği, bu sebeple doğrudan amaç veya etkisi bakımından ihlal olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı,
- Bu tür konuşmaların sektör yapısı içinde olağan olduğu, ERGO'nun sonuç olarak plasmada yer almadığı

belirtilmiştir.

(176) ERGO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;

- Yazışmanın TEZCAN'ın sigortalanmasına ilişkin olduğu; TEZCAN'ın 2015 yılı itibarıyla EUREKO'nun müşterisi olduğu, yenileme sürecinde ERGO'nun acentesi Linz Sigorta aracılığıyla risk teftişi yaptırılarak işin tamamını almak için görüşmelere başlandığı,
- Bu sırada EUREKO tarafından ERGO ile temasa geçilerek aynı iş için talep ve poliçe koşulları paylaşılacak suretiyle ihtiyari destek talep edildiği; ERGO'nun cevaben gönderdiği 09.12.2015 tarihli yazıda, bu işi kendilerinin de çalıştığını, ancak işin %(.....)'ünün EUREKO'da kalması halinde onlara da kapasite sağlayabileceklerini belirttikleri, böyle bir durumda (.....) fiyat, %(.....) hisse ve

%(.....) komisyon ile destek verebileceklerini ilettikleri, ERGO'nun EUREKO'ya verdiği fiyat teklifinin nihai müşteriye verilen ya da verilmesi planlanan fiyat olmayıp sigortanın yeniden sigortalanmasına ilişkin ikincil piyasada EUREKO'ya verilen fiyatı yansıttığı, bu fiyatın EUREKO'nun TEZCAN'a vereceği nihai fiyat teklifi için bir gösterge teşkil etmesinin mümkün olmadığı, nitekim nihai poliçe fiyatı ve ihtiyari destek fiyatlarının birbirinden farklı olduğu,

- ERGO'nun işin %100'üne fiyat vermediği için EUREKO ile rakip olmadığı,
- EUREKO'nun ERGO ile sadece mevcut poliçe koşullarını paylaştığı, bu şartların ise müşteriden elde edilebildiği, bu durumun ise sektörde yaygın olduğu,
- Daha sonra ERGO'nun işin tamamını üstlenemeyeceği anlaşıldığından işin yalnızca %(.....)'si için çalışma yaptığı ve (.....) fiyat teklifi verdiği, daha sonra EUREKO tarafından 28.12.2015 tarihinde tekrar ERGO ile irtibata geçildiği ve poliçenin tamamının kendi üzerinde kaldığını belirttiği, bunun üzerine 29.12.2015 tarihinde ERGO'nun (.....) fiyat, %(.....) hisse ve %(.....) komisyon ile destek olmayı kabul ettiği,
- Bir sonraki yenileme sürecinde ise, 01.12.2016 tarihinde, Linz Sigorta'nın ERGO ile irtibata geçerek TEZCAN'ın teklif talebini ilettiği, ERGO tarafından söz konusu e-postaya cevaben 05.12.2016 tarihinde gönderilen yazıda; kendisinin iki yıldır bu işin %100'ünü yazmak için uğraştığı, ancak başarılı olamadığı; ilgili müşteride bir önceki yıl yangın hasarı da yaşandığı; dolayısıyla bu yıl bir teklif sunamayacaklarının belirtildiği,
- 15.12.2016 tarihinde, EUREKO'nun ERGO ile irtibata geçtiği ve yeni dönem için de aynı şartlarla destek talep ettiği, ancak yaşanan hasar ve riskin büyüklüğü sebebiyle ERGO tarafından EUREKO'nun destek talebine olumsuz yanıt verildiği

ifade edilmiştir.

Müşterinin Açıklamaları

- (177) TEZCAN tarafından sigorta işlemlerinde en büyük kısmı yangın poliçesinin oluşturduğu, poliçelerin 31 Aralık'ta sona erdiği, dolayısıyla Kasım-Aralık ayı başı gibi brokerler veya acenteler üzerinden teklif talebinde bulunulduğu belirtilmiş ve ilgili döneme ait sunulan tabloya aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 12: TEZCAN'ın 2016 ve 2017 Poliçe Dönemi Teklif Süreci

Poliçe Dönemi	Sigorta Şirketi	Teklifin Hangi Kanal Üzerinden İstendiği	Teklif İsteme Tarihi	Teklifin Alındığı Tarih	Verilen Teklif Tutarı (\$)	Teklif Sonucu
2016	EUREKO	Kibar Holding	Kasım 2015	Aralık 2015	(.....)	Kabul
2016	ALLIANZ	Ertuğral Sigorta			(.....)	Ret
2016	ANADOLU	Ertuğral Sigorta			(.....)	Ret
2016	ERGO	Linz Sigorta			(.....)	Ret
2016	AK	KC Sigorta			(.....)	Ret
2017	EUREKO	IRB Broker	Kasım 2016	Aralık 2016	(.....)	Kabul
2017	ANADOLU	IBS Sigorta			(.....)	Ret
2017	AK	Kudred			(.....)	Ret
2017	ANADOLU	Ertuğral Sigorta			Teklif vermedi	
2017	ERGO	Linz Sigorta			Teklif vermedi	

Kaynak: TEZCAN Cevabi Yazısı

Değerlendirme

- (178) 2016 poliçe dönemine yönelik teşebbüslerin açıklamaları ve müşteriden gelen bilgiler doğrultusunda, EUREKO'nun ERGO'dan kapalı koasürans destek talebinde bulunduğu, ERGO'nun ise söz konusu talebe kendilerinin de çalıştığını söyleyerek işin tamamının EUREKO'da kalması durumunda fiyat, hisse ve komisyon bilgilerini belirtmek suretiyle kapasite sağlayabileceklerini bildirdiği görülmektedir. Her ne kadar ERGO'nun savunmasında, açık koasürans kapsamında müşteriye sunulan prim teklifinde esas alınan ve bir oran dahilinde belirlenen fiyatın ((.....)), kapalı koasürans desteği karşılığında EUREKO'ya sunulan fiyattan ((.....)) farklı olduğu belirtilse de; söz konusu pazarın işleyişi dikkate alındığında EUREKO'nun mevcut poliçe koşullarını kapalı koasürans desteği alabilmek adına potansiyel rakibi konumundaki ERGO ile paylaşmasının rekabeti olumsuz etkileme ihtimali bulunmaktadır. Kaldı ki ihtiyari reasürans desteğine ilişkin yazışmalar da birincil piyasadaki teklif süreci devam ederken yapılmakta olup rakip teşebbüsler arasında yapılan bu tarz iletişimler rekabetçi süreci olumsuz etkileyebilecek niteliktedir. Dolayısıyla söz konusu savunma kabul edilmemiştir.
- (179) Diğer yandan ERGO tarafından yapılan açıklamada, EUREKO'nun sadece mevcut poliçe koşullarını ERGO ile paylaştığı ve bu şartların müşteriden elde edilebileceği belirtilmiş olsa da, bu tip bilgi paylaşımları müşteriler tarafından pazarlık gücünü artırmak amacıyla yapılabilirken rakipler arasında poliçe koşullarına yönelik olarak bu yönde yapılacak bilgi paylaşımlarının teklif sürecini etkileme potansiyeli bulunmaktadır. Sonuç olarak 2016 poliçe döneminde işlemin %100 oranında EUREKO'da kaldığı, ERGO'nun ise (.....) fiyat, %(.....) hisse ve %(.....) komisyon koşulları çerçevesinde EUREKO'ya kapalı koasürans desteği verdiği görülmektedir.

- (180) ERGO savunmasında işin %100'üne fiyat vermediği için EUREKO ile rakip olmadığını belirtse de, ERGO'nun rakip konumunda olması için işlemin tamamına teklif sunup sunmadığının önem taşımadığı, yazışmanın gerçekleştiği dönemde teklif sürecinin halen devam ettiği, bu süreçte EUREKO'nun teklif şartlarını rakibi konumundaki panel üyesi olan ERGO ile paylaşmasının rekabetçi süreci olumsuz etkileyebileceği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, ERGO'nun EUREKO ile rakip olmadığı yönündeki savunması kabul edilmemiştir. Dolayısıyla, rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişimin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (181) 2017 poliçe dönemine ilişkin teşebbüslerin açıklamaları ve müşteriden gelen bilgiler incelendiğinde de EUREKO'nun ERGO ile irtibata geçtiği ve yeni dönem için de aynı şartlarla kapalı koasürans desteği talep ettiği ve teklif koşullarını ERGO ile paylaştığı, ERGO'nun ise EUREKO'nun kapalı koasürans desteği talebine olumsuz yanıt verdiği görülmektedir. Her ne kadar, EUREKO teklif koşullarını ve fiyatını ilk başta paylaşmış olsa da; ERGO'nun, EUREKO'nun koasürans desteği talebinden önce 05.12.2016 tarihinde Linz Sigorta üzerinden gelen talebe olumlu dönüş yapmadığı, dolayısıyla 15.12.2016 tarihli yazışmalarda EUREKO ve ERGO'nun rakip konumunda olmamaları nedeniyle bu yazışmada aralarında gerçekleşen iletişim ile rekabetin kısıtlanmadığı değerlendirilmiştir.

Belge 21

- (182) ERGO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen ERGO çalışanları (.....) ve (.....) ile EUREKO çalışanları (.....) ve (.....) arasında 15.03.2017 tarihlerinde yapılan "Nidapark Küçükyalı Projesi Hakkında" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"Maltepe ilçesi, Küçükyalı Mahallesi'nde yer alan; mülkiyeti T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi'ne ait olan 16771 Ada 1 Parselde Tahincioğlu Küçükyalı Adi Ortaklığı tarafından Konut + Ofis + Ticaret amaçlı bloklar inşa edilmesi planlanmaktadır.

İlgili proje hakkında herhangi bir teklif çalışmanız mevcut mudur, çalışmanız yok ise ihtiyari destek için şartlarımızı paylaşmak isteriz."

(.....) (ERGO)

"Bu iş ile alakalı çalışmamız bulunmamaktadır, detayları göndermeniz halinde değerlendirme yapabiliriz."

(.....) (EUREKO)

"Ekli teklif şartlarımız dahilinde değerlendirmenizi ve maksimum hisse ve komisyon ile desteğinizi bilgilerinize sunarız.

[...]"

Değerlendirme

- (183) EUREKO ve ERGO arasındaki bu yazışma kapsamında, EUREKO'nun kapalı koasürans desteği aradığı, bununla birlikte söz konusu talep öncesinde ERGO'yla iletişime geçerek söz konusu işlem kapsamında müşteriye doğrudan teklif çalışmalarını olup olmadığını sorduğu, ERGO'nun söz konusu müşteriye yönelik çalışmalarının bulunmadığını belirttiği, bunun üzerine EUREKO'nun teklif şartlarını ERGO ile paylaştığı görülmektedir. EUREKO ve ERGO'nun henüz teklif aşamasında rekabetçi süreci olumsuz etkileyebilecek herhangi bir bilgi paylaşmadıkları görülmektedir. Dolayısıyla bu yazışma bakımından herhangi bir ihlal tespiti yapılmamıştır.

I.3.3.5. INTEGRA ve EUREKO Arasında Geçen Yazışmalar

Belge 22

- (184) EUREKO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans Özel Riskler ve Kredi bölümü çalışanı (.....) ile INTEGRA çalışanı (.....) arasında 31.10.2016 tarihinde yapılan "soma kangal" konulu yazışmalarda şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"Günaydın,

Soma kangal ihalesi ile ilgili bir update edebilir misiniz rica etsem.

Teşekkürler,

(.....)."

(.....) (INTEGRA)

"(.....) günaydın,

Telefonda konuştuğumuz üzere içeriden bize off the record gelen bilgiye göre ihale şartnamesinde yer alan saatte sadece biz ve Marsh teklif sunmuşuz.

Marsh'ın sunduğu teklif ekte. Bunlar bir taraftan prim olarak bizden daha yüksek kalıyor diğer taraftan ihale şartnamesinde talep edilen en az %(.....) imzalı reasürans slipleri¹⁷, sigorta şirketi teklifi gibi kritik şekil şartlarına da uymuyor. Anladığımız kadarıyla bir desktop kotasyon ilemişler. Rönesans'ın teklif sunmadan dosyayı kapatacağını sanmıyorum ama Kangal'daki mevcut liderler olan Munich ve Allianz'ın onları desteklemeyeceklerini biliyorum, ihale öncesi her iki tarafla da konuştum.

Muhakkak bir alternative bulmuşlardır diye düşünüyorum. Bugün yarın haberi gelir size de hemen iletiriz..."

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (185) ALLIANZ'ın savunmasında bahse konu yazışmaya ilişkin olarak;
- Öncelikle, yazışma içeriğinin belirsiz olduğu ve üçüncü tarafların tahminlerine dayandığı belirtilmiştir. Devamında, ALLIANZ ve EUREKO'nun işlem özelinde rakip olmadığı ve yazışma içerisindeki EUREKO'nun gerçekleştirdiğini iddia ettiği görüşmenin reasürör konumunda olan ALLIANZ'a fikir danışmasından ibaret olabileceği dile getirilmiştir.
  - ALLIANZ'ın 2015-2016 döneminde %(.....) hisse ile yalnızca Kangal termik santralinin sigortalanma sürecinde lider reasürör konumunda bulunduğu, sektörde yaygın bir uygulama olarak bu tarz işlemlerde lider reasürörün bilgi birikimi, deneyim ve görüşüne başvurulduğu, lider reasürörün ilgili işleme tekrar teminat sağlayıp sağlamayacağı veya sağlayacaksa hangi oranda ve olası şartlarda sağlayacağını ihale katılımcıları açısından önemli bir rol oynadığı, 2016-2017 yılındaki yenileme işleminde önceki yıllardan farklı olarak her iki termik santrale teminat sağlanması gerektiğinin gündeme geldiği, proje kapsamında lider reasürör seçimine ilişkin olarak brokerlerin ihale öncesinde ALLIANZ'ın risk iştahını değerlendirmek amacıyla görüşüne başvurdukları ve ALLIANZ tarafından cevaben nihai fiyat ve şartların uygun olması halinde yalnızca Kangal termik santraline teminat sağlayacağını ifade edildiği belirtilmiştir.
  - RÖNESANS'ın (broker) ihaleyi kazanmasının ardından, ALLIANZ'a reasürör olarak işleme katılmasını talep ettiği, ancak RÖNESANS tarafından iletilen reasürans şartlarının önceki yıllardan daha düşük ve teminatının farklı olması ve ilaveten daha yüksek riskler ihtiva eden Soma termik santralini de kapsamaması

¹⁷ Slip, riske ilişkin tüm detayların yer aldığı, sigorta veya reasürans plasmanında broker tarafından kullanılan geçici bir belgeyi ifade etmektedir.

nedeniyle ALLIANZ'ın 2016-2017 yıllarında teminat sağlamadığı belirtilmiş ve ilgili yazışmaları savunmanın ekinde iletmıştır.

- Yazışma içeriğinden EUREKO'nun ihaleyi açan müşterinin ihale şartnamesinde aradığı şartları görüştüğünün anlaşıldığı, keza yukarıda aktarıldığı gibi lider reasürörün ihaledeki teklif açısından önemli rol oynadığı, "*Kangal'daki mevcut liderler olan Munich ve Allianz'ın onları desteklemeyeceklerini biliyorum, ihale öncesi her iki tarafla da konuştum*" ifadelerinin MARSH (broker) tarafından sunulan teklifin ALLIANZ açısından aranan koşulları sağlayıp sağlamadığına yönelik bir iç değerlendirmeden ibaret olabileceği belirtilmiştir.

(186) EUREKO tarafından söz konusu yazışmalara ilişkin savunmasında özetle;

- Söz konusu yazışmanın 2016 yılında Soma&Kangal ihalesinde verilecek teklife ilişkin olarak EUREKO ile reasürans brokeri olarak atanmış INTEGRA arasında geçtiği, EUREKO'nun brokerden bilgi talep ettiği, INTEGRA'nın ise piyasadan aldığı duyuları ilettiği, EUREKO'nun Soma&Kangal sigortalama işine yönelik bugüne kadar sadece 2014 yılında "*fronting*"ini¹⁸ yapabildiği belirtilmiştir.
- INTEGRA'nın yazışmada MARSH'ın da ihaleye teklif sunduğunu öğrendiği ve muhtemelen müşteriden temin ettiği söz konusu teklife ilişkin yorumlarını EUREKO ile paylaştığı, ayrıca broker olan RÖNESANS'ın da ihaleye teklif sunmasının beklendiğini ilettiği; söz konusu olayda rekabetin MARSH, INTEGRA ve RÖNESANS arasında yaşandığı, EUREKO'nun bu brokerlerden hiçbiri ile doğrudan rekabet içinde olmadığı, EUREKO'nun yazışmanın geçtiği dönemde Soma&Kangal işinde yer almadığı belirtilmiş, bu yazışmanın neden rekabet ihlali şüphesine yol açtığına anlaşılamadığı ve EUREKO'nun rekabeti kısıtlama amacı ile hareket etmediği, ayrıca INTEGRA tarafından EUREKO ile paylaşılan duyuların söz konusu ihale özelinde rekabetin kısıtlanması etkisi yaratma potansiyelinin bulunmadığı ifade edilmiştir.

Değerlendirme

(187) Yazışmanın içeriği ve teşebbüslerden gelen açıklamalar doğrultusunda; EUREKO'nun INTEGRA aracılığıyla teklif sunduğu, INTEGRA'nın işlem sürecine ilişkin edindiği bilgileri EUREKO ile paylaştığı, bununla birlikte söz konusu bilgilerin taraflar arası teklif sürecinde bilgi paylaşımına yönelik bir husus içermediği, sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla tarafların savunmaları kabul edilmiştir.

Belge 23

(188) EUREKO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen 09.12.2016 tarihinde INTEGRA çalışanı (.....) tarafından EUREKO Reasürans ve Özel Riskler ve Kredi Müdürü (.....)'a ve EUREKO Reasürans Yönetmeni (.....)'a gönderilen ve bilgi kısmında (.....)'nın bulunduğu "Soma&Kangal" konulu yazışmada ise şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (INTEGRA)

"Arkadaşlar merhaba,

Soma ve Kangal ihalesinde Rönesans Brokerliğe iki santral için tüm branşlar toplam (.....) USD brüt primle satın alma onayı verildiğini öğrendik.

Bu prim, Operation All Risks, Terör, TPL¹⁹, EL branşları ve vergiler, fronting feeler, komisyonlar dahil brüt toplam.

¹⁸ *Fronting*, bir sigorta şirketinin, faaliyet izni olmayan bir ülkede teminat verebilmek için, müşterisine o ülkede faaliyet izni bulunan bir sigorta şirketi aracılığıyla poliçe düzenlettirmesi olarak tanımlanabilmektedir.

¹⁹ TPL: *Third Party Liability*

Kabaca bir hesapla Soma ve Kangal'da netto reinsurer PD/BI²⁰ fiyatı (.....) 'lere geliyor. Mevcutta yer alan reasürörlerle konuştuğumuzda (.....)'ların altını desteklemeyeceklerini söylüyorlardı. Şimdi hepsi ile tekrardan konuşuyoruz, Allianz (Kangal'da lider) çıkıyor, her ikisine de kesinlikle destek vermeyecek .Munich bu fiyatları görmem demişti, bakalım ne yapacak. Diğer reasürörleri de takip edeceğiz, fiyat bize çok düşük geldi. Desteksiz ve açığa verilmiş bir fiyat olduğunu biliyoruz. Reasürörler ile yaptığımız görüşmelere istinaden Çelikler'de olduğu gibi plasmanı yapamayıp 2-3 ay sonra iptale gitme ihtimalini yüksek görüyoruz. Takip edeceğiz, gelişmeleri size de bildiriyor olacağız...”

Teşebbüslerin Açıklamaları

(189) ALLIANZ tarafından yapılan savunmada 31.10.2016 tarihinde yapılan “soma kangal” konulu yazışmaya ilişkin savunmalarına ek olarak;

- İlgili iç yazışma niteliğindeki belgenin EUREKO'nun ihaleyi kazanan RÖNESANS'ın belirtmiş olduğu taahhüdü yerine getirip getirmeyeceğine yönelik değerlendirmelerinden ibaret olduğunun söylenebileceği, ancak lider reasürörün görüşlerine başvurulmasının genel bir uygulama olduğu, yazışmadaki “Allianz (Kangal'da lider) çıkıyor, her ikisine de kesinlikle destek vermeyecek” ifadelerinin ALLIANZ'ın 31.10.2016 tarihinde yapılan “soma kangal” konulu yazışmaya ilişkin açıklamalarında belirtildiği üzere, sözü edilen termik santrallerinde reasürör olarak yer almayacağına açıklandığı ve bu durumun üçüncü kişiler tarafından bilinmesinin gayet doğal bir durum olduğu belirtilmiştir.

(190) EUREKO tarafından yapılan savunmada söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;

- Yazışmanın Tespit 22'deki yazışmadan bir ay sonra yapıldığı, INTEGRA'nın yazışmanın yapıldığı tarihte sona ermiş olan ihale ile ilgili olarak EUREKO'ya bilgi verdiği, RÖNESANS'ın işlem için onay aldığını ancak kendi pazar bilgisi çerçevesinde RÖNESANS'ın verdiği fiyatların gerçekçi olmadığını ve işlemin iptal olabileceğini düşündüğünü belirttiği, bu iş için INTEGRA ve RÖNESANS'ın rekabet ettiği EUREKO'nun INTEGRA aracılığıyla ihaleye katılan sigorta şirketlerinden biri olduğu ancak işi INTEGRA ve dolayısıyla EUREKO'nun alamadığı,
- EUREKO'nun bu işlem özelinde hiçbir tarafla bilgi alışverişinde bulunmadığı, yazışmadan sürecin rekabetçi bir ortamda geçtiğinin anlaşıldığı ve EUREKO'nun rekabeti kısıtlayıcı bir eylem içinde bulunmadığının ortada olduğu ayrıca INTEGRA'nın EUREKO ile paylaştığı ihale bilgilendirmelerinin rekabetin kısıtlanması etkisi yaratmadığı nitekim iletişimin yapıldığı tarihte ihalenin sonuçlanmış olduğu

belirtilmiştir.

Değerlendirme

(191) Yazışmanın içeriği ve teşebbüslerden gelen açıklamalar doğrultusunda; EUREKO'nun INTEGRA aracılığıyla teklif sunduğu, INTEGRA'nın işlem sürecine ilişkin edindiği bilgileri EUREKO ile paylaştığı, bununla birlikte söz konusu bilgilerin taraflar arası teklif sürecinde bilgi paylaşımına yönelik bir husus içermediği, sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla tarafların savunmaları kabul edilmiştir.

²⁰ PD/BI: Physical Damage/Business Interruption

I.3.3.6. SOMPO ve EUREKO Arasında Geçen Yazışmalar

Belge 24

- (192) EUREKO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans, Özel Risk ve Krediler yetkilisi (.....) ile SOMPO çalışanı (.....) arasında 15-16.03.2017 tarihinde yapılan ve bilgi kısmında EUREKO Reasürans, Özel Risk ve Krediler yetkilileri (.....) ve SOMPO çalışanı (.....)'ın bulunduğu "Nidapark Küçükyalı Projesi Hakkında" konulu yazışmada şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"Ekli teklif şartlarımız dahilinde değerlendirmenizi ve maksimum hisse ve komisyon ile desteğinizi bilgilerinize sunarız.(...)"

(.....) (SOMPO)

"Bu proje ile ilgili bizim de bir çalışmamız var. Esasen şartlarımız sizinkine çok yakın. Poliçe onayı almanız halinde %(.....) hisse ile destek olabiliriz."

(.....) (EUREKO)

"Destekleriniz için teşekkürler
Kaç komisyon ile destek olabilirsiniz."

(.....) (SOMPO)

"(.....) komisyon verebiliriz. İş bizde kalırsa sizde bize destek olur musunuz?"

Teşebbüslerin Açıklamaları

- (193) EUREKO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmanın ihtiyari reasürans desteği talebine ilişkin olduğu, iki şirketin de sigortacı olarak teklif verdiği aynı zamanda işi alırlarsa kimden reasürans desteği alabileceklerini araştırdıkları, doğrudan sigorta tekliflerine ilişkin bilgi alışverişinde bulunmadıkları belirtilmiştir.
- (194) SOMPO tarafından söz konusu yazışmaya ilişkin özetle;
- Yazışmanın konusunun kapalı koasürans işlemine ilişkin olduğu, EUREKO'nun sehven doğrudan teklif şartlarını paylaşarak SOMPO'dan destek talebinde bulunduğu, SOMPO'nun ise cevaben kendisinin de teklif verdiğini, ancak fiyat bilgisi paylaşılmaksızın işin EUREKO'da kalması durumunda destek verebileceğini belirtmiştir. İşlemin %50 Güneş Sigorta, %30 EUREKO ve %20 SOMPO olmak üzere açık koasüransla sonuçlandığı ifade edilmiştir.
  - Nidapark Küçükyalı Projesinin sigortalanması kapsamında, SOMPO'ya teklif talebinin Grup Es Sigorta A.Ş. Aracılık Hizmetleri Ltd. Şti.'den (GRUP ES) 08.03.2017 tarihinde geldiği; SOMPO'nun teklifini, yazışmanın tarihinden bir gün önce, 14.03.2017 tarihinde GRUP ES'e sunduğu, 15.03.2017 tarihinde EUREKO tarafından destek talebi geldikten sonra da SOMPO'nun kendi teklif talebi için ihtiyari reasürans desteği arayışını sürdürdüğü ve 16.03.2017 tarihinde EUREKO'ya, kendilerinin de teklif çalışması olduğunun, ancak işin EUREKO'da kalması halinde destek olunabileceğinin iletildiği dile getirilmiştir. Devam eden süreçte, 20.03.2017 tarihinde başka bir aracı olan Çağrı Sigorta (acente) tarafından GRUP ES aracılığıyla SOMPO'dan jeran olmadan pay oranını bildirmesinin istendiği, GRUP ES'in de bu teklifi SOMPO'ya iletildiği belirtilmiştir.

Değerlendirme

- (195) EUREKO ve SOMPO arasında geçen yazışmanın incelenmesinden, EUREKO'nun Nidapark Projesi'ne sunduğu teklife yönelik olarak ve teklifi de içerecek şekilde SOMPO'dan kapalı koasürans desteği talebinde bulunduğu, ancak SOMPO'nun da aynı işlem için plasmada yer aldığını ve koşullarının da EUREKO'ya yakın olduğunu bildirdiği; dolayısıyla müşteriye verilen teklif bakımından her iki teşebbüsün rakip

olduğu, kaldı ki işlem sonucunda EUREKO ve SOMPO'nun açık koasürans panelinde birlikte yer aldığı, sonuç olarak rakip teşebbüsler arasında yapılan bu iletişimin müşteri aleyhine rekabeti bozucu nitelikte olduğu anlaşılmıştır.

- (196) Her ne kadar SOMPO'nun savunmasında 14.03.2017 tarihinde müşteriye nihai teklifin sunulduğu belirtilse de 20.03.2017 tarihinde ikinci bir aracının devreye girerek SOMPO'dan jeran olmadan hangi oranda hisse verebileceğini sorguladığı görülmekte ve nihayetinde 22.03.2017 tarihinde SOMPO'nun da yer aldığı açık koasürans panelinin tamamlandığı anlaşılmaktadır. Yazışmanın 15-16.03.2017 tarihinde gerçekleştirildiği dikkate alındığında, teklif süreci devam ederken ve hala müşterinin revize teklif talep etme ihtimali bulunmaktayken rakip konumunda bulunan teşebbüsler arasında söz konusu iletişimin gerçekleştirilmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği kanaatine ulaşılmıştır.

Belge 25

- (197) EUREKO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen EUREKO Reasürans, Özel Riskler ve Kredi Sigortaları Yetkilisi (.....) ile SOMPO çalışanları (.....) arasında 10.04.2017 tarihinde yapılan "Armada AVM Hakkında" konulu yazışmada şu ifadeler yer almaktadır:

(.....) (EUREKO)

"Ankara da yer alan Armada AVM için herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır? Çalışmanız yok ise şartları göndermek isteriz."

(.....) (SOMPO)

"Bu iş bize de kendi kaynağımızdan gelmişti. Şartlar, fiyatlar ve h/p nedeni ile sıcak bakmadık. İşin sizde kalması durumunda iyi şart ve fiyat ile ancak değerlendirebiliriz."

Değerlendirme

- (198) EUREKO ve SOMPO arasındaki bu yazışma kapsamında, EUREKO'nun kapalı koasürans desteği aradığı, bununla birlikte söz konusu talep öncesinde SOMPO'yla iletişime geçerek söz konusu işlem kapsamında müşteriye doğrudan teklif çalışmalarını olup olmadığını sorduğu, SOMPO'nun söz konusu müşteriye yönelik çalışmasının bulunmadığını ve EUREKO'ya destek olabileceğini belirttiği görülmektedir. EUREKO ve SOMPO'nun henüz teklif aşamasında rekabetçi süreci olumsuz etkileyebilecek herhangi bir bilgi paylaşmadıkları görülmektedir. Dolayısıyla bu yazışma bakımından herhangi bir ihlal tespiti yapılmamıştır.

I.3.4. Genel Değerlendirme

- (199) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki ihlaller madde kapsamına giren tek bir anlaşma/uyumlu eylem kapsamında gerçekleşebileceği gibi yine madde kapsamına giren birden fazla anlaşma ve/veya uyumlu eylemin tek bir devam eden ihlal oluşturması şeklinde de vücut bulabilmektedir. İlgili bölümde de değinildiği üzere aynı amaca yönelik birden fazla anlaşma ve/veya uyumlu eylem bulunması durumunda bunlar Kanun maddesini ayrı ayrı ihlal eden eylemler olarak nitelendirilmemekte ve aksini gösterir güçlü delillerin bulunmaması durumunda bu yönde yapılacak değerlendirmeler de kabul görmemektedir.
- (200) Tek bir ihlal yaklaşımı hem birden fazla teşebbüsün bir araya gelerek belirli bir ekonomik amaca yönelik rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma ve/veya uyumlu eylemin parçası oldukları durumlara, hem de birbirleri ile amaç (aynı rekabeti kısıtlayan ekonomik amaca ulaşma) ve katılımcılar yönünden (aynı teşebbüsler ve/veya aynı

ortak amaca hizmet ettiğinin farkında olan daha küçük teşebbüs grupları²¹⁾ kesişen birden fazla anlaşma/uyumlu eyleme uygulanmaktadır.

- (201) Devam eden ihlalin süresi bakımından yapılan değerlendirmelerde ise anlaşmanın ve/veya uyumlu eylemin uygulandığı zamanın tespit edilmesi bakımından, anlaşma/uyumlu eylemin süregeldiği her güne ait bir delil gösterilmesi beklenemeyecektir. Bu noktada belirli bir teşebbüs hakkında uygulanan yaklaşım, ilgili dönemin öncesi ve sonrasında anlaşma/uyumlu eyleme taraf olduğunu gösteren delillerin bulunması ve teşebbüsün arada geçen bu kısımda ihlale son verdiğine dair kesin bir delil veya kanaate ulaşılamaması durumunda, doğrudan delillerin bulunmadığı dönemlerde de varlığını sürdüren bir anlaşma/uyumlu eylemin tarafı olduğunun kabul edilmesidir. Aksi durumda rekabet hukuku uygulamasında, anlaşma/uyumlu eylemin devam ettiği kabul edilen her gün için bir delil bulunmayacağından kartel gibi doğası gereği gizli gerçekleşen anlaşma/uyumlu eylemlerin etkin bir şekilde cezalandırılması mümkün olmamaktadır. Bununla beraber ihlalin devam eden niteliğine ilişkin karar verilirken, delil tespit edilemeyen sürelerin, öncelikle uzunlukları olmak üzere, anlaşma/uyumlu eylemin genel işleyişi ve ulaşmak istediği ekonomik amaç ile birlikte ele alınarak değerlendirilmesi esastır. Bu noktada, ihlalin kesintisiz bir şekilde devam edip etmediğinin tespitinde rekabet otoritelerinin belirli bir oranda takdir yetkisi olduğu kabul edilmektedir.
- (202) Yukarıda ve ilgili bölümde yer verilen teorik çerçeve ışığında dosya kapsamında tespit edilen teşebbüsler arası yazışmalar incelendiğinde; teşebbüslerin teklif sürecinde/öncesinde poliçe şartları, fiyat, prim gibi rekabete duyarlı bilgileri kendi aralarında müzakere ettikleri ve/veya paylaştıkları, ilave olarak müşteriye doğrudan teklif sunup sunmama hususunda rakipleri ile iletişime geçerek karar aldıkları ve hatta gelecek dönemlere yönelik olarak müşteri bazında yatay/dikey konumlarını da belirleyerek piyasadaki belirsizliği azalttıkları, bu kapsamda teşebbüslerin taraf oldukları anlaşma ve/veya uyumlu eylemler ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri kanaatine ulaşılmıştır. Bu kapsamda ihlal niteliği taşıyan iletişimlere ilişkin tablo aşağıda sunulmaktadır:

---

²¹ Bununla birlikte ABAD'ın "*Bathroom Filings*" kararında (C-604/13 P ve birleştirilmiş dosyalar) Komisyon'un bu yükümlülüğünü gevşettiği görülmektedir.

Tablo 13: İhlale Taraf Teşebbüsler ve İhlal Dönemi

Tespit No	Yazışmaya Taraf Teşebbüsler/Yazışmada Adı Geçen Teşebbüsler	Hakkında İhlal Tespiti Yapılan Teşebbüsler	İhlal Dönemi	İşlemin Niteliği
3.	ALLIANZ-EUREKO	ALLIANZ-EUREKO	24-25.12.2009	Sigorta/Kapalı Koasürans
6.	ALLIANZ-EUREKO	ALLIANZ-EUREKO	31.12.2010	Sigorta/Kapalı Koasürans
9.	ALLIANZ-EUREKO	ALLIANZ-EUREKO	25-26.05.2011	Sigorta/Kapalı Koasürans
11.	ALLIANZ-EUREKO	ALLIANZ-EUREKO	23.05.2012	Açık Koasürans
12.	ALLIANZ-EUREKO	ALLIANZ-EUREKO	20-26.06.2012	Açık Koasürans
13.	ALLIANZ-EUREKO	ALLIANZ-EUREKO	23.12.2014	Açık/Kapalı Koasürans
14.	DUBAI-EUREKO	DUBAI-EUREKO	05-28.02.2014	Sigorta/Kapalı Koasürans
16.	DUBAI-EUREKO	DUBAI-EUREKO	16.10.2015, 30.10- 26.11.2015	Sigorta/Kapalı Koasürans
20.	ERGO-EUREKO	ERGO-EUREKO	08-29.12.2015	Sigorta/Kapalı Koasürans
24.	EUREKO-SOMPO	EUREKO-SOMPO	15-16.03.2017	Sigorta/Kapalı Koasürans

- (203) Devam eden tek ihlal yaklaşımı açısından öncelikle ihlale konu yazışmalar ile bilgi ve belgeler incelenmiş, yukarıda yer verilen 10 iletişimin genel olarak ekonomik amaç (açık ve kapalı koasürans işlemleri bakımından rekabetin kısıtlanması) ve coğrafi pazar (Türkiye) bakımından önemli ölçüde uyuştugu kabul edilecekse de, bu iletişimlerin tarafı olan tüm teşebbüslerin, diğer teşebbüslerin ortak hedefe yönelik gerçekleştirdikleri iletişimin farkında olduğu yahut en azından bunu öngörmüş ve bu kapsamda ortaya çıkacak riskleri kabul etmiş olduğu ortaya konulamamıştır. Bu nedenle dosya kapsamında tek bir çerçeve anlaşmanın var olduğu ve bu iletişimlerin tek bir ihlal teşkil ettiği yönünde bir sonuca varılmamıştır.
- (204) Bu tespitten sonra ikili teşebbüsler arasında varlığı tespit olunan yazışmaların, ilgili teşebbüsler arasında devam eden tek bir ihlalin parçası mı yoksa ayrı ihlaller mi olduğu değerlendirilmiştir.
- (205) EUREKO ve ALLIANZ arasında ilki 24.12.2009 tarihinde, sonuncusu 23.12.2014 tarihinde sona ermiş olan altı iletişim tespit edilmiştir. Bu yazışmaların, aynı ekonomik amaca yönelik (açık ve kapalı koasürans işlemleri bakımından rekabetin kısıtlanması) olması, benzer içeriklere sahip iletişimlerin aynı teşebbüs çalışanları arasında gerçekleştirilmesi, iletişimlerin bu dönem içerisinde düzenli olarak devam etmesi unsurları bir arada dikkate alındığında, ilgili iletişimlerin EUREKO-ALLIANZ arasında

24.12.2009 tarihinde başlayan ve 23.12.2014 tarihinde sona eren rekabeti kısıtlama amacı taşıyan tek bir anlaşma/uyumlu eylem olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çerçevede ihlalin sona erdiği 23.12.2014 tarihinden itibaren sekiz yıllık zamanaşımı süresinin işlemeye başladığı, dolayısıyla teşebbüslerin ihlal tespiti yapılan yazışmalar bakımından zamanaşımı savunmalarının kabul edilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

- (206) EUREKO ve DUBAI arasında ilki 05.02.2014 tarihinde, sonuncusu 26.11.2015 tarihinde sona ermiş olan iki iletişim tespit edildiği görülmektedir. Bu yazışmaların, aynı ekonomik amaca yönelik (açık ve kapalı koasürans işlemleri bakımından rekabetin kısıtlanması) olması, benzer içeriklere sahip iletişimlerin aynı teşebbüs çalışanları arasında gerçekleştirilmesi, iletişimlerin bu dönem içerisinde düzenli olarak devam etmesi unsurları bir arada dikkate alındığında, ilgili iletişimler EUREKO-DUBAI arasında 05.02.2014 tarihinde başlayan ve 26.11.2015 tarihinde sona eren rekabeti kısıtlama amacı taşıyan tek bir anlaşma/uyumlu eylem olarak değerlendirilmiştir.
- (207) EUREKO ve ERGO arasında anlaşma/uyumlu eyleme işaret eden 08-29.12.2015 tarihine ait ve rekabeti kısıtlama amacı taşıyan tek bir iletişim tespit edilmiştir. Söz konusu yazışma kapsamında, müşteriye doğrudan teklif verme aşamasında, poliçe şartları ve fiyatın paylaşılması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.
- (208) EUREKO ve SOMPO arasında anlaşma/uyumlu eyleme işaret eden 15-16.03.2017 tarihine ait ve rekabeti kısıtlama amacı taşıyan tek bir iletişim tespit edilmiştir. Söz konusu yazışma kapsamında, müşteriye doğrudan teklif verme aşamasında, poliçe şartlarının paylaşılması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

I.4. Tarafların Diğer Savunmaları ve Değerlendirilmesi

- (209) Teşebbüslerin dosya kapsamında elde edilen belgelerle ilgili savunmalarına ve bunlara ilişkin değerlendirmelere yukarıda yer verilmiş olup, aşağıdaki bölümde teşebbüslerin diğer savunmaları ve bunlara ilişkin cevaplar sunulmaktadır.

I.4.1. Usule İlişkin Genel Savunmalar

İddiaların Türü ve Niteliği Hakkında Yeterli Bilgi Sunulmadığı Savunması

- (210) AK, ALLIANZ, AXA, DUBAI, EUREKO ve ZURICH'in savunmalarında öncelikle, Soruşturma Bildirimi'ndeki bilgi ve belgelerin, iddiaların türü ve niteliği hakkında bilgi edinebilmek için yeterli olmadığı öne sürülmüştür. AK, AXA ve EUREKO tarafından ayrıca, Öneri Raporunun paylaşılmamasının dosya kapsamındaki iddialar ve raportörlerin değerlendirmeleri hakkında yeterli bilgiye sahip olunamamasına ve savunma haklarının kısıtlanmasına yol açtığı ifade edilmiştir.
- (211) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası, "*Kurul, başlattığı soruşturmaları, soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir ve tarafların ilk yazılı savunmalarını 30 gün içinde göndermelerini ister. Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekir.*" hükmünü amirdir. Bu hüküm gereği, soruşturmaya konu iddiaların türünü ve niteliğini içeren bilgi Soruşturma Bildirimi ile birlikte ilgili teşebbüslere gönderilmiş olup, soruşturmanın güvenliğinin aksini gerektirmesi ve Soruşturma Raporu'nun hazırlandığı süreçte delil toplanması ve dosyanın

oluşturulması sürecini olumsuz etkilemesinin muhtemel olması sebebiyle Öneri Raporunun ve eklerinin taraflara gönderilemeyeceği kanaatine varılmıştır. Ayrıca Soruşturma Bildiriminde tarafların hakkında soruşturma açılmasına sebebiyet veren ve ihlal şüphesi uyandıran delillere yer verilmiştir.

Öneri Süresi İçinde Tamamlanmadığı Savunması

- (212) EUREKO ve ERGO'nun savunmasında, 08.03.2018 tarih ve 18-07/126-M sayılı Kurul kararı ile 19.03.2018 tarihinde başlatılan öneri sonucunda, 03.05.2018 tarihli ve 18-13/240-M sayılı Kurul kararı ile soruşturma açılmasına karar verildiği; Kurulun soruşturma açılmasına yönelik kararını 4054 sayılı Kanun'un 40. ve 41. maddeleri çerçevesinde öneri yapılmasına ilişkin karardan 30 gün sonra vermesi gerekmekte iken, somut olayda bu süreye uyulmadığı; dolayısıyla mevcut soruşturmanın usul açısından hukuka aykırı olduğu belirtilmiştir.
- (213) 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinde yer alan *"Öneri yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul Başkanı, meslek personeli uzmanlardan bir ya da birkaçını raporör olarak görevlendirir. Öneri yapmakla görevlendirilen raporör 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildirir."* hükmü çerçevesinde, öneri süreci görevlendirme tarihi itibarıyla başlamaktadır. Mevcut durumda Kurulun 08.03.2018 tarihli ve 18-07 sayılı toplantısında öneri yapılmasına ilişkin olarak aldığı karar çerçevesinde, Başkanlık Makamının 13.03.2018 tarih ve 3263 sayılı yazısı uyarınca, öneri yapmak üzere raporörler 19.03.2018 tarihinden itibaren görevlendirilmiş olup, Öneri Raporu 18.04.2018 tarihinde öngörülen süre içinde teslim edilmiştir. Soruşturma açılmasına ise, Kurulun 03.05.2018 tarihli toplantısında karar verilmiştir.
- (214) 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesinde *"Öneri raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde, Kurul elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek karar vermek üzere toplanır ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verir."* düzenlemesi yer almaktadır. Bununla birlikte, söz konusu sürelerin iç uygulamaya yönelik olduğu ve işlemin esasını sakatlamadığı Danıştay tarafından kabul edilmiştir. Danıştay 10. Dairesinin 2001/1632 E. no'lu ve 2003/4243 K. no'lu kararında;

"4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinde öneri yapmakla görevlendirilen raporörün 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildireceği; 41. maddesinde ise, öneri raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde Kurulun toplanacağı ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar vereceği öngörülmüş olmasına karşın, dava konusu olayda, öneri kararı 16.11.1999 tarihinde alınmış, ancak raporörler Kurulca 03.12.1999 tarihinde görevlendirilmiş, 30 günlük süre geçirildikten sonra 07.01.2000 tarihinde rapor Kurula teslim edilmiş, anılan rapor 10 günlük süre geçirildikten sonra 03.02.2000 tarihli toplantısında görüşülmüş ise de, dava konusu Rekabet Kurulu Kararına konu oluşturulan olayın niteliği ve önemi göz önüne alındığında, soruşturma sürecine hız kazandırmak, Kurulun işleri süratli karara bağlamasını sağlamak amacıyla getirilen ve iç uygulamaya yönelik bu durum dava konusu Kurul Kararını sakatlayan ve bu haliyle sonuca etki eden bir husus olarak görülmemiştir."

ifadelerine yer verilerek, bu sürelerin amacının idarenin eylemlerinin hızlandırılmasını sağlamak olduğu belirtilmiş ve kararın iptal edilmesine yönelik talepler reddedilmiştir. Dolayısıyla tarafların savunması kabul edilmemiştir.

Üçüncü Tarafların İç Yazışmalarının İhlal İsnadı İçin Yeterli Olmadığı Savunması

- (215) ALLIANZ, ERGO ve ZURICH tarafından yapılan savunmalarda, Soruşturma Bildirimine dayanak yapılan belgelerin EUREKO'nun iç yazışması niteliğinde olduğu, bu kapsamda üçüncü kişilerin irade ve beyanlarına delalet eden bilgi ve belgelerden

yola çıkılarak ihlal isnat edilmesinin yeterli ve doğru bir yaklaşım olmayacağı öne sürülmüştür.

- (216) 4054 sayılı Kanun'un 40. ve 44. maddeleri uyarınca rekabet hukukunda re'sen araştırma ve re'sen harekete geçme ilkeleri geçerlidir. Söz konusu prensiplere ek olarak, Kurul adına hareket eden yetkili raportörlerin mezkûr Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak suretiyle her türlü evrak ve bilgiyi talep edebileceği, benzer şekilde ihlal iddiasına muhatap olan teşebbüslerin de *"kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delili"* Kurula sunma imkânına sahip olduğu öngörülmüştür. Bu çerçevede Kurum uygulamasında usul bakımından serbest delil sisteminin geçerli olduğu görülmektedir.
- (217) Serbest delil sisteminin geçerli olduğu hukuk alanlarında delillerin ispat gücünün ölçülmesinde esas alınan temel kriter *"delilin güvenilirliği"*dir. Bu çerçevede delilin kaynağı, diğer bir ifadeyle nereden yahut kimden elde edildiği hususu, sözü edilen kriterin değerlendirilmesi bakımından dikkate alınacak unsurlardan birisini oluşturmaktadır. Nitekim bilginin kaynağı ile karar mercii arasındaki vasıta sayısı arttıkça, delilin ispat gücü azalmaktadır. Dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca yasaklanan rekabet ihlalleri bakımından, anlaşmanın/uyumlu eylemin tarafı olan teşebbüslerden elde edilen delillerin ispat gücünün, birinci elden elde edilmiş deliller olmaları sebebiyle daha yüksek olduğu kabul edilmektedir.
- (218) İhlale taraf olan teşebbüslerde yapılan incelemelerde yahut sözü edilen teşebbüsler adına beyanda bulunan kişilerin ifadeleri vasıtasıyla elde edilen delillerin ispat gücünün yüksek olduğu belirtilmekle birlikte, Kurul içtihadında²² öngörüldüğü üzere ihlal taraflarının tamamından delil elde edilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Zira özellikle eş zamanlı, diğer bir ifadeyle ihlale taraf olan teşebbüslerden biri tarafından oluşturulan bir belgenin, kim tarafından düzenlendiği dikkate alınmaksızın delil olarak kullanılabilmesinin vurgulanması gerekmektedir. Nitekim Kurulun 17.06.1999 tarih ve 99-30/276-166(a) sayılı kararında belirttiği üzere delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak olan husus, belgenin kime ait olduğu ya da nerede yapılan yerinde incelemede elde edildiği değil, içerik itibarıyla ne ifade ettiğidir.
- (219) Sözü edilen hususa ek olarak; her bir teşebbüsten ihlale ilişkin delil elde edilmesinin zorunlu olduğu yönündeki bir kabulün, Kurulun 01.02.2002 tarih ve 02-06/51-24 sayılı kararında da ifade edildiği üzere, delilleri yok etmede en başarılı olan teşebbüslerin ödüllendirilmesine yol açacağı açıktır. Dolayısıyla rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma/uyumlu eyleme dâhil olan teşebbüslerden biri tarafından oluşturulan ve diğer teşebbüslerin de ihlale iştirak ettiğini kayda alan belgeler, bahse konu teşebbüslerin tamamı hakkında ispat vasıtası olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede bahse konu savunmalar kabul edilmemiştir.

Zamanaşımı Savunması

- (220) ALLIANZ ve EUREKO tarafından bazı belgelerin zamanaşımına uğradığı ya da işbu soruşturma bitimine kadar uğrayacağı belirtilmiştir. Söz konusu savunmaya ilişkin açıklamalara yukarıda yer verilmiştir.

²² Örneğin Kurulun 01.02.2002 tarihli ve 02-06/51-24 sayılı, 08.02.2002 tarihli ve 02-07/57-26 sayılı, 30.05.2006 tarihli ve 06-37/477-129 sayılı, 19.01.2007 tarihli ve 07-07/43-12 sayılı, 23.12.2010 tarihli ve 10-80/1687-640 sayılı kararları.

I.4.2. Esasa İlişkin Genel Savunmalar

4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesinin İhlal Edilmediği Savunması

- (221) Soruşturma tarafı olan tüm teşebbüsler tarafından yapılan savunmalarda, Soruşturma Bildiriminde yer alan belgelerin amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olmadığı, söz konusu belgelerin rakipler ile somut bir iletişimi ve/veya uzlaşmayı göstermediği, dolayısıyla herhangi bir anlaşmanın varlığı için delil niteliği oluşturmadığı, şirket davranışlarının rasyonel gerekçeler doğrultusunda ve rakiplerden bağımsız olarak şekillendiği, bu itibarla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı hareket edilmesinden söz edilemeyeceğinden yaptırım uygulanmasına yer olmadığına karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Söz konusu savunmanın ayrıntılı değerlendirmesine yukarıda yer verilmiştir.

Soruşturma Konusunun 2008/3 sayılı Tebliğ Kapsamında Olduğu Savunması

- (222) AXA, ERGO, EUREKO ve SOMPO tarafından soruşturma konusuna giren yazışmaların sektördeki riskin paylaşılmasına yönelik işbirliği şekillerinden olan koasürans ve reasürans gibi özel tür sigorta işlemlerinden ibaret olduğu, bu tür işlemlerin rekabeti kısıtlayıcı olmadıklarının 2008/3 sayılı Tebliğ'in genel gerekçesinde ifade edildiği belirtilmiş ve dosya konusu sigorta işlemlerinin anılan Tebliğ kapsamında olduğu belirtilerek soruşturmanın sonlandırılması talep edilmiştir.
- (223) 2008/3 sayılı Tebliğ'in Genel Gerekçesi'nde "*Reasürans sektörü küresel olarak bütünleşmiş bir görünüm sunsa da, Türk sigorta sektöründe faaliyet gösteren tek bir reasürans teşebbüsü bulunduğu gerçeği de koreasüransa ilişkin değerlendirme yapılırken göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle, reasürans teşebbüslerinin de dahil oldukları havuzların bireysel muafiyet hükümlerine tabi olmaya devam etmeleri yerinde olacaktır. Başka bir deyişle bu Tebliğ, sadece sigorta teşebbüslerinin dahil oldukları koasürans ve koreasürans yapılarını kapsamaktadır.*" denilerek söz konusu Tebliğ'in koasürans ve koreasürans yapılarını içerdiği belirtilmiştir. 2008/3 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde ise 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Tebliğ çerçevesinde grup muafiyetinin kapsamı;

"a) Sigorta sektöründeki teşebbüsler tarafından müştereken;

1) Belirli bir riskin geçmişte sigorta kapsamına alınmasının ortalama maliyetinin hesaplanması (hesaplamalar),

2) Sigorta işlemleri ile bağlantılı olarak, kapitalizasyon ve ölüm cetvelleri ile hastalık, kaza, sakatlık sıklıklarını gösteren tablolar hazırlanması (tablolar),

3) Bu hesaplama sonuçlarının ve tabloların teşebbüslere dağıtılması,

b) Belirli bir risk veya risk kategorisinde, teşebbüslerle bağlantılı olmayan genel dışsal koşulların, gelecekteki tazminat taleplerinin sıklığı ve ölçeği veya farklı tipteki yatırımların kârlılığı üzerindeki muhtemel etkilerinin müştereken araştırılması (araştırmalar) ve bu araştırma sonuçlarının dağıtılması,

c) Belirli risk kategorilerine yönelik olarak, müşterek teminat sağlamak amacıyla koasürans ve koreasürans grupları kurulması ve işletilmesi, [...]"

şeklinde açıklanmış ve Tebliğ'in devamında yer alan hükümlerde bunların ne şekilde yapılması gerektiği düzenlenmiştir.

- (224) Görüldüğü üzere, anılan Tebliğ kapsamında, rakip sigorta şirketleri arasında birtakım tablo, hesaplamalar ile araştırmaların paylaşılmasına izin verilmiş ve ayrıca belirli şartlar dahilinde sigorta şirketlerinin koasürans ve koreasürans yapıları kurmasına ve işletmesine bağımsızlık tanınmıştır. Esasen SOMPO'nun savunmasında da işaret

edildiği üzere dosya konusu işlemler 2008/3 sayılı Tebliğ kapsamında kabul edildiği şekilde kurumsal işbirliği niteliği taşımamakta, dosya konusu açık ve kapalı koasürans yapıları işlem özelinde ve yıllık olarak oluşturulmaktadır. Yukarıda detaylıca açıklandığı üzere, ihlal niteliğindeki işlemlerin ikisi açık koasürans yapısına yönelikken, büyük çoğunluğu kapalı koasürans olarak adlandırılan ve Tebliğ kapsamında bahsedilen kurumsal işbirliklerinden ziyade sigorta şirketlerinin trete kapasitelerinin ya da şartlarının yetersiz olması durumunda başvuru ihtiyari reasürans desteğine yöneliktir. Bununla birlikte, karar kapsamında yer verilen yazışmalara konu işlemlerin, söz konusu koasürans ve koreasürans yapılarının kurulması yönü itibarıyla değil; rakip şirketler arası rekabete hassas bilgi değişimi yönünden incelendiği hatırlatılmalıdır. Dolayısıyla rakip teşebbüsler arası yapılacak bilgi değişimlerinin KILAVUZ'da anlatılan hususlar dahilinde olması esastır. Bu çerçevede, teşebbüslerin bu yöndeki savunmaları kabul edilmemiştir.

Sigortacılık Sektörünün Karakteristik Özelliklerinin Dikkate Alınması Gerektiği Savunması

- (225) ALLIANZ, ERGO ve EUREKO'nun savunmalarında, sigortacılık sektörünün karakteristik özelliklerinin ve rekabetçi yapısının göz önünde bulundurulması gerektiği, zira reasürans, koasürans ve koreasürans gibi çeşitli işlemlerin kendine has bir niteliğe sahip olduğundan sigorta şirketlerinin bir araya gelerek çalışmalarını gerektirebildiği ve bu tarz işlemlerdeki bilgi paylaşımlarının rekabeti kısıtlayıcı nitelik arz etmeyeceği öne sürülmüş; söz konusu pazarın, işlemlerin iç içe geçtiği, yatay ve dikey ilişkilerin bulunduğu karmaşık bir yapıya sahip olması nedeniyle yazışmaların raportörlerce yeterince anlaşılmamış olabileceği ifade edilmiştir.
- (226) EUREKO tarafından ayrıca, risk kapasitesi büyük işlerde rekabetin, sigorta şirketleri ve ürünlerinden ziyade sigorta şirketlerinin alternatif örgütlenmeleri arasında gerçekleştiği; bu süreç içinde en etkin bileşimi bir araya getirebilen ve fiyat konusunda en rekabetçi tavrı sergileyen örgütlenmenin başarılı olduğu; temel prensip riskin paylaşılması ve dağıtılması olsa da her şirketin bu işlemi güvenilebileceği ortaklarla gerçekleştirmek isteyeceği; dolayısıyla her sigorta şirketinin tercih ettiği "iş ortakları" grubunun bulunduğu; bu durumun işlem maliyetlerini azalttığı ve ayrıca sigortalı karşısında maliyetlerin düşmesi nedeniyle avantaj sağladığı; yeni işe yönelik olarak da sigorta şirketlerinin muhtemel "iş ortaklarını" hesaba katarak yola çıktığı; bu çerçevede başlangıçta iş alınır mı nasıl ilerleneceğine dair bağlayıcı olmayan muhtemel yapıları ortaya koyan iletişimlerin işin doğasından kaynaklandığı belirtilmiştir. Buna ek olarak ALLIANZ, bu sektörde yer alan bazı işlere ilişkin fiyatların çeşitli tarifelerle (örneğin, İhtiyari Deprem ve Yanardağ Püskürmesi Teminatına İlişkin Tarife) belirlenebiliyor olması nedeniyle sigortacılık sektörünün diğer sektörlerden farklı değerlendirilmesi gerektirdiğini iddia etmiştir.
- (227) Yukarıda yer verildiği üzere, ilgili yazışmalarda sigorta şirketleri arasındaki yatay ve dikey ilişki ve işlemin özellikleri dikkate alınarak, rakip sigorta şirketleri arasındaki bilgi değişimine ilişkin değerlendirmelerde; değişime konu olan bilgilerin ticari sır veya rekabete hassas bilgi niteliği taşıyıp taşımadığı, kamuya açık bilgi olup olmadığı, teşebbüslerin gelecekteki uygulamalarını konu edinip edinmediği, teşebbüslerin stratejik kararlarının alınmasında veri olarak kullanılıp kullanılmayacağı gibi hususlar göz önünde bulundurulmuştur. Piyasadan erişilmesi mümkün olmayan ve/veya başka meşru kanallarla da elde edilemeyecek nitelikteki bilgilerin rakip sigorta şirketleri arasında paylaşımının 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirileceği açıktır. Diğer yandan belli branşlar bazında HAZİNE tarafından

birtakım tarifeler belirlenmiş olsa da dosya konusu işlemlerin yalnızca bu branşlara yönelik olmadığı, dolayısıyla bu iddianın dosya konusu işlemler bakımından geçerli olmadığı sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'te (Ceza Yönetmeliği) yapılan ayırım bakımından ihlal, koasürans ve reasürans işlemlerinin özellikleri dikkate alınarak, kartel kategorisinde değil; diğer ihlal kategorisinde değerlendirilmiştir.

Soruşturma Konusuna İlişkin Olarak 4054 sayılı Kanun'un 9. Maddesi Çerçevesinde İşlem Yapılmasının Yeterli Olduğu Savunması

- (228) ALLIANZ, AXA ve EUREKO tarafından yapılan savunmada, Kurulun, rekabet hukuku açısından sakınca gördüğü ve hatta ihlal niteliğinde gördüğü hallerde dahi öncelikle uyarıda bulunduğu; bu çerçevede uyarı görevinin yerine getirilmesinin, herhangi bir yaptırım uygulamadan önce idari usul kurallarının istikrarlı bir biçimde uyguladığının temin edilmesi açısından önemli olduğu ve dosya kapsamında rekabet hukuku açısından sakıncalı görülen bir husus olması halinde, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde işlem yapılmasının hukukun eşitlik ve tutarlılık ilkelerine uygun olacağı belirtilmiştir.
- (229) Danıştay 13. Dairesinin 30.11.2011 tarihli ve E. 2008/3117 K. 2011/5424 sayılı kararında şu değerlendirmede bulunulmuştur:

"...Bu bağlamda, ön araştırma sonucunda rekabet kurallarını ihlal eden eylem, karar ve anlaşmaların söz konusu olmadığına hiç bir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkması halinde Kurulca soruşturma açılmamasına karar verileceği, ancak ön araştırma sonucu elde edilen bilgi ve delillerin bu sonuca ulaşmaya elverişli olmaması veya yetersizliği halinde ise soruşturma açılmasına karar verilmesi gerektiği konusunda duraksamaya yer yoktur.

Başka bir anlatımla, ihbar ve şikayet başvurularında ileri sürülen iddia ve deliller ile re'sen araştırma sonucunda elde edilen bilgi ve bulguların noksan olduğu ve dolayısıyla ön araştırmaya konu edilen olayın soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde kesin bir kanaate ulaşmaya yetecek ölçüde aydınlatılmadığı hallerde Kurulca soruşturma açılmasına karar verilerek 4054 sayılı Yasanın 43. ve devamı maddelerinde düzenlenen idari usulün uygulanması sonucunda yapılacak değerlendirmenin 48. maddede öngörülen nihai kararlar sonuçlandırılması gerekir.

Aksi takdirde rekabet kurallarının ihlal edildiğine ilişkin iddialar açıklığa kavuşmadan soruşturma açılmaması yönünde alınan kararın rekabetin korunması amacına hizmet etmeyeceği kuşkusuzdur."

- (230) Bu doğrultuda, yargı kararı gereği, önaraştırma kapsamında bir ihlalin söz konusu olmadığına hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde ortaya konulamaması halinde soruşturma açılması gerekmektedir. Bu çerçevede, önaraştırma safhası sonunda Kurul, 03.05.2018 tarihli ve 18-13/240-M sayılı karar ile soruşturma açılmasını takdir etmiştir.

İdari Para Cezasına Hükmedilmesi Halinde İlgili Cironun Esas Alınması Gerektiği Savunması

- (231) ALLIANZ ve SOMPO savunmalarında, idari para cezası takdirinde teşebbüslerin toplam cirolarının baz alınmasının uygun olmadığını iddia etmişlerdir. ALLIANZ, ihlal iddiasına konu faaliyetlerinin reasürans/koasürans işlemlerine yönelik olduğu göz önünde bulundurularak, idari para cezasına hükmedilmesi halinde Kurulun benzer

içtihatları²³ ve diğer ülkelerdeki benzer yaklaşımlar doğrultusunda ALLIANZ'ın reasürans/koasürans işlemlerinden elde ettiği gelirlerinin dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir.

- (232) SOMPO ise savunmasında, şayet Kurul ceza takdir edecekse bu ceza miktarının belirlenmesinde inşaat branşından elde edilen gelirin esas alınmasını zira iddia olunan ihlalin bu branşa ait bir teklif için yapılan yazışmada yer aldığını belirtmiştir. İlgili ürün pazarındaki gelirin esas alınmasının hakkaniyete daha uygun olacağı ifade edilmiştir.
- (233) Söz konusu savunmaya ilişkin açıklamalara kararın ihlal tespitine yönelik değerlendirme kısmında yer verilmiştir.

İdari Para Cezasına Hükmedilmesi Halinde Hafifletici Sebeplerin Dikkate Alınması Gerektiği Savunması

- (234) ALLIANZ, DUBAI ve SOMPO savunmalarında Kurulun idari para cezasına hükmetmesi halinde ağırlaştırıcı sebepleri göz önüne almamasını ve hafifletici sebepleri dikkate almasını talep etmiştir. ALLIANZ tarafından yapılan savunmada, ihlal iddiasına konu yazışmaların pazarda bir etki doğurmasının mümkün olmadığı belirtilmiş; bu hususun ceza takdirinde dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra; hafifletici unsurların dikkate alınmadığı, ALLIANZ lehine söz konusu olan tüm hafifletici sebeplerin dikkate alınması gerektiği ileri sürülmüştür.
- (235) DUBAI savunmasında, ihlal kararı verilmesi durumunda verilecek idari para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesinde öngörülen ağırlaştırıcı unsurlara göre belirlenmemesi gerektiğini, ihlalin gerçekleştiği öne sürülen ilgili ürün pazarında, ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisinde çok düşük bir paya sahip olması sebebiyle cezaya ilişkin olarak Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesindeki hafifletici unsurların uygulanarak cezada indirim gidilmesi gerektiğini belirtmiştir.
- (236) SOMPO ise, faaliyet gösterdikleri tüm branşlar dikkate alındığında ihlale iddia olan belge kapsamındaki faaliyetlerinden elde ettikleri cironun yıllık gayri safi gelir içerisindeki payının çok düşük kaldığını, bu sebeple ceza miktarının belirlenmesinde inşaat branşından elde edilen ciro esas alınmasa dahi bu hususun dikkate alınmasını ve takdir edilen ceza miktarından ilgili hüküm uyarınca indirim yapılmasını talep etmiştir.
- (237) Soruşturma tarafı teşebbüslerin ihlal konusu faaliyetlerinin yıllık gayri safi gelirleri içerisindeki payının düşüklüğü ceza oranının takdirinde hafifletici bir unsur olarak dikkate alınmıştır.

Devam Eden Tek Bir İhlal Olmadığına İlişkin Savunma

- (238) DUBAI ve EUREKO savunmalarında devam eden tek bir ihlalin söz konusu olabilmesi için bir ortak plan dâhilinde anlaşma veya uyumlu eylemlerin belirli bir koordinasyon içinde gerçekleştirilmesi veya ilişkilendirilebilmesi gerektiğini ve bu doğrultuda çerçeve anlaşma veya ortak plan dahilinde ilgili teşebbüsler arasında bağlantı ve koordinasyonun, ilgili teşebbüslerin çerçeve anlaşmayı bildiğinin veya bilebilecek durumda olduğunun ve ilgili teşebbüslerin söz konusu çerçeve anlaşma veya ortak plandan haberdar olduğunun yeterli seviyede (makul şüphenin ötesinde) bir ispat standardı ile ortaya konulması gerektiğini belirtmişler ve dosya kapsamında konuya ilişkin detaylı değerlendirme yapılmadığını iddia etmişlerdir.

²³ 28.11.2017 tarihli ve 17-39/636-276 sayılı; 27.10.2011 tarihli ve 11-54/1431-507 sayılı; 07.03.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı Kurul kararları.

- (239) Söz konusu savunmaya ilişkin değerlendirme ve açıklamalara yukarıda yer verilmiştir.

I.4.3. Ayrik Savunmalar

I.4.3.1. ALLIANZ

ALLIANZ'ın Rekabet Hukukuna Açık Uyum Politikaları İzlediği Savunması

- (240) Savunmada, ALLIANZ'ın rekabet hukuku kurallarına uyumun önemine vakıf olduğu, bu yönde en üst seviyede çaba sarf ettiği ve rekabet hukukuna uyum politikası izlediği vurgulanmıştır. Ayrıca, ALLIANZ'ın 2013 tarihli "Allianz Türkiye Çalışanlar İçin Gizli Bildirim Hattı (*Speak-up*) Kılavuzu" ile çalışanların rekabet hukuku ihlali halinde bildirim yapmaları için teşvik edildiği, bunun yanında her projenin şirket hukuk departmanının onayına tabi olduğu belirtilmiştir. Sayılan bu unsurların ALLIANZ'ın 4054 sayılı Kanun'a uygun davranma istekliliğini ve hassasiyetini ortaya koyduğu belirtilerek, Kurulun geçmiş yaklaşımında ALLIANZ'a benzer şekilde rekabet hukukuna uyum programları uygulayan teşebbüslere karşı olumlu yaklaşımlar benimsediğine ve soruşturmadan ve/veya cezalardan muaf tutulabildiklerine değinilmiştir.
- (241) Teşebbüslerin rekabet hukukuna uyum amacıyla yaptıkları çalışmalar Kurum tarafından olumlu karşılanmakla birlikte, Kurulun 29.08.2013 tarihli ve 13-49/710-297 sayılı kararı da dikkate alınarak, sözü edilen hususun temel para cezasının belirlenmesinde hafifletici bir unsur olarak dikkate alınamayacağı yahut soruşturmadan ve/veya cezalardan muafiyete bir gerekçe olamayacağı değerlendirilmektedir.

ALLIANZ'ın Kendi Ticari Kararları Çerçevesinde Faaliyet Gösterdiği Savunması

- (242) Savunmada, ALLIANZ'ın kendi iş kabul kriterleri, risk iştahı, teknik değerlendirmesi ve finansal gücüne bağlı olarak kapasitesi dahilinde müşterilere teklif sunduğu ve her halükarda değerlendirmelerini rakip sigorta şirketlerinden bağımsız olarak yaptığı dile getirilmiştir. Bununla birlikte, riskin operasyonel olarak zorluk derecesi, plasman²⁴ süreci, güvenlik kriteri, maliyeti gibi unsurlar dikkate alınarak ALLIANZ'ın zaman zaman ihalelerde reasürör olarak yer almayı tercih edebildiği de eklenmiştir.
- (243) Söz konusu savunmanın ayrıntılı değerlendirmesine her bir tespit ve işlem özelinde yukarıda yer verilmiştir.

Soruşturma Kapsamında İsnat Edilen İhlallerin Dayandığı Belgelerin Rekabete Aykırı Bilgi Paylaşımı, Anlaşma veya Uyumlu Eylem Teşkil Etmediği Savunması

- (244) Yerinde incelemelerde elde edilen yüzlerce yazışma arasından sadece altı tanesinin ihlal isnadında kullanıldığı ve beş yılı kapsadığı iddia edilen ihlal sürecinde taraflar arasında bir anlaşma/uyumlu eylem olması halinde altıdan daha fazla belgenin bulunması gerektiğinin açık olduğu ifade edilmiştir. ALLIANZ tarafından; uyumlu eylemin varlığından söz edilebilmesi için teşebbüsler arasında koordinasyon bulunması, koordinasyonun taraflar arasında bir bağlantıdan kaynaklanması, bağlantının amacının gelecekteki belirsizlikleri ortadan kaldırmak olması ve bilinçli paralel davranışlarla rekabetin kısıtlanmasının amaçlanması ya da bu etkinin doğması gerektiği belirtilmiştir.

²⁴ Plasman, sigortalı ile sigortacı arasındaki sigorta sözleşmesinin tamamlanması işlemi ifade etmektedir. Aynı şekilde sedan şirket ile reasürans şirketi arasındaki reasürans sözleşmesinin tamamlanması işlemi de reasüransın plasmanı olarak ifade edilmektedir.

(245) Söz konusu savunmaya ilişkin değerlendirmelere yukarıda detaylıca yer verilmiştir.

I.4.3.2. AXA

Sigortacılık Sektöründeki İlgili Kurumların Bu Yöndeki Görev ve Yetkilerinin Dikkate Alınmadan Alınacak Bir Kararın Hukuka Uygun Olmayacağı Savunması

(246) AXA tarafından sigortacılık sektörünün özel düzenlemelere ve yoğun denetime tabi olduğu, soruşturma konusu ilgili pazara özel düzenlemeler, pazarın işleyişi ve ilgili kurumların bu sektördeki görev ve yetkileri dikkate alınmaksızın verilecek bir kararın hukuka uygun olmayacağı öne sürülmüştür.

(247) Her kurumun uygulamakla yükümlü olduğu mevzuatı çerçevesinde denetim görevini ifa etmek durumunda olduğu izahıtan varededir. Sigortacılık sektörünü ilgilendiren özel bir mevzuatın olması, 4054 sayılı Kanun'un uygulanmasına engel teşkil etmemektedir. İşbu soruşturma da, başta 4054 sayılı Kanun olmak üzere, tüm mevzuat dikkate alınarak yapılmıştır.

I.4.3.3. DUBAI

Soruşturma Bildiriminde Soruşturma İçeriğine Dair Kısıtlı Bilgi Paylaşıldığı, DUBAI ile Görüşme Yapılmadığı, Dosyaya Giriş Hakkının Hukuka Aykırı Şekilde Engellendiği Savunması

(248) DUBAI tarafından Soruşturma Bildiriminde soruşturma içeriğine dair kısıtlı bilgi paylaşıldığı, belli yazışmalara yer verildiği ve bu yazışmaların hangi açıdan ihlal teşkil ettiğine dair yeterli açıklamanın yapılmadığı, soruşturmaya taraf diğer teşebbüslerle ilgili yazışma, bilgi ve belgelere Soruşturma Bildiriminde yer verilmediği, ihlal tespiti yapılmadan önce Soruşturma Heyetinin DUBAI ile görüşme yapmadığı, dosyaya giriş hakkının hukuka aykırı şekilde engellendiği belirtilmiştir.

(249) Soruşturma Bildiriminde ticari sır gerekçesi ile kapatılan ve/veya orijinalleri sunulmayan tespitler Soruşturma Raporu ile birlikte soruşturmaya taraf teşebbüslerle paylaşılmıştır. Belgelerin teşebbüslere ilişkin ihlal iddialarını desteklemek üzere kullanılmalarını takiben ve artık soruşturma tamamlanmış olduğundan, daha açık hallerini sunmak mümkün olmuştur.

(250) Diğer yandan, Kanun'u ihlal ettiğine yönelik iddialar teşebbüslere Soruşturma Raporu ile bildirilmekte ve teşebbüsün bu aşamadan itibaren ikisi yazılı biri sözlü olmak üzere üç savunma hakkı bulunmaktadır. Söz konusu savunmalar birbirinin ikamesi olmasa da aynı sürecin tamamlayıcı parçalarıdır. Bu açıklamalar 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinde yer alan "*Kurul, tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak yapamaz*" yönündeki hüküm ile birlikte değerlendirildiğinde savunma hakkının kısıtlandığı iddiasının yerinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

(251) DUBAI çalışanlarının bilgisine başvurulmamasının yanlış değerlendirmelere yol açtığı iddiası bakımından ise belirtilmesi gereken husus, hâlihazırdaki soruşturmada elde edilen ve sigorta şirketleri çalışanları arasındaki iletişime dair delillerin tarafları, içeriği, gerçekleşme zamanı, müşterilerin onayının olup olmaması gibi hususlar çerçevesinde analiz edilmiş olduğudur. Yazışmaları yapan kişilerle görüşme gibi bir zorunluluğun söz konusu olmaması karşısında bahse konu iddia kabul edilmemiştir. Kaldı ki, tarafın talebi üzerine 28.05.2019 tarihinde adı geçen DUBAI çalışanının da dâhil olduğu bir toplantı Kurum merkezinde gerçekleştirilmiştir.

- (252) Son olarak, tarafın dosyaya giriş hakkının kullandırılmadığı iddiasının değerlendirilmesi yerinde olacaktır. 2010/3 sayılı Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ ile soruşturma dosyası kapsamında bazı bilgi ve belgelere ilişkin erişim bakımından, bu belgelerin taraflara kopyalarının gönderilmesi yerine Kurum bünyesinde erişime açılması şeklinde farklı bir usul getirilmiştir. Bu kapsamda dosyaya giriş talebine dair Kurulun 13.06.2019 tarih ve 19-21/314-138 sayılı kararı uyarınca teşebbüsün dosyaya giriş başvurusunda erişim talep ettiği belgelerin bazıları (bilgisine başvuru alan üçüncü taraflardan elde edilen belgeler ve sektör oyuncuları ile gerçekleştirilen görüşme tutanakları) yukarıda belirtilen türden belgeler olduğundan, erişim Kurum bünyesinde sağlanmıştır. DUBAI çalışanlarının ve temsilcilerinin belirlenen tarihte Kurum merkezinde ilgili belgeleri incelediği ve notlarını aldığı, söz konusu sürece ilişkin tutulan tutanak ile de sabittir. Kaldı ki, savunmalarında alınan notlar çerçevesinde ilgili belgelere yapılan atıflar sürecin herhangi bir kısıtlama olmaksızın gerçekleştirildiğini gösterir niteliktedir. Erişimi reddedilen belgelerin gerekçeleri ise ilgili Kurul kararında yer almakta olup, konuya ilişkin ayrıca bir değerlendirme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Soruşturmanın Hukuki Dayanağının Bulunmadığı Savunması

- (253) Savunmada, DUBAI'de gerçekleştirilen yerinde incelemelerde alınan belgelerin DUBAI ve EUREKO arasında geçen olağan iş yazışmalarından ibaret olduğu ve bu belgelerden de anlaşılabilen üzere makul bir şüphenin ötesine geçen hiçbir kanıt yokken Kurulun eldeki delil ve tespitleri yeterli bularak rekabetin ihlal edildiği iddiasıyla soruşturma açmasının hukuki dayanaktan yoksun olduğu iddia edilmiştir.
- (254) Yukarıda aktarılan Danıştay 13. Dairesinin 30.11.2011 tarihli ve E. 2008/3117, K. 2011/5424 sayılı kararı gereğince önaraştırma kapsamında bir ihlalin söz konusu olmadığına hiçbir kuşku yer bırakmayacak şekilde ortaya konulamaması halinde soruşturma açılması gerekmektedir. Bu çerçevede, önaraştırma safhası sonunda Kurul, 03.05.2018 tarihli ve 18-13/240-M sayılı karar ile soruşturma açılmasını takdir etmiştir.

DUBAI'nin Hayat Dışı Sigortacılık Pazarında Küçük Bir Oyuncu Olduğu Savunması

- (255) Savunmada, TSB'nin 2017 yılı sonu resmi istatistiklerine göre DUBAI'nin hayat dışı sigortacılık pazarında %0,56 oranında paya sahip olduğu ve 27. sırada bulunduğu, bunun yanı sıra sigorta bedeli yüksek olan işlerde DUBAI'nin ihtiyari reasürans yoluyla sigorta payı veren şirket (takipçi) konumunda olduğu ve takipçi konumunda olan ve pazardan oldukça küçük bir pay alan bir şirketin fiyatı yükseltme ya da rekabeti azaltma amacıyla hareket etmesinin mümkün olmadığı belirtilmiş ve dolayısıyla soruşturma kapsamında DUBAI'nin rekabeti ihlal etmesi ve/veya kartel oluşturmasının fiilen ve de hukuken olanaksız olduğu öne sürülmüştür. İlave olarak, DUBAI'nin sigorta pazarındaki koşulları değerlendirmek ve geçmiş tecrübelerinden yararlanmak suretiyle öngörülmesi ve tedbirli bir şekilde faaliyet gösterdiği ve bu durumun yerinde inceleme belgelerinden tespit edilebileceği de vurgulanmıştır.
- (256) Dosya kapsamında elde edilen belgeler incelendiğinde, DUBAI'nin hayat dışı sigortacılık pazarında oldukça düşük bir paya sahip olması DUBAI hakkında yapılan ihlal değerlendirmesini etkilememektedir.

DUBAI'nin Risk Kapasitesi Büyük İşlerde Takipçi Şirket Olduğu Savunması

- (257) DUBAI tarafından, risk kapasitesi büyük işlerin sigortalanma işleminin dikey bir ilişki içerisinde gerçekleştiği ve rekabetin, müşteri ile pazarlığın yapıldığı, prim tutarının ve

şartların belirlendiği üst pazarda var olduğu; DUBAI'nin ise rekabetin olmadığı alt pazarda faaliyet gösterdiği, müşteri ile pazarlık yapan taraf olmadığı belirtilmiştir. Teşebbüs, dosya kapsamında ihlal olarak değerlendirilen yazışmaların yapıldığı hiçbir teşebbüs ile risk kapasitesi büyük işlerde rakip veya muhtemel rakip olmadığını, yazışmaların yapıldığı şirketin altında dikey ilişkide bulunan takipçi firma olduğunu ifade etmiştir. DUBAI, 2013 yılından itibaren yurt dışındaki reasürans şirketleri ile yaptığı trete anlaşmaları gereği kapasitesini risk başına (.....) Euro olarak belirlediğini, politika olarak risk kapasitesi büyük işlerde kapasite kısıtı nedeniyle sedan/jeran olmak yerine takipçi şirket olarak yer alma kararı aldığını; broker, acente veya sedan/jeran şirketlere hisse verirken eşit mesafede durduğunu ve bağımsız karar aldığını belirtmiştir.

- (258) DUBAI tarafından sunulan bilgiler çerçevesinde, DUBAI'nin kapasite kısıtı nedeniyle jeran veya sedan olamayacağı kabul edilse dahi bu durumun DUBAI'nin açık koasürans panellerine katılımına engel olmadığı görülmektedir. Nitekim dosya konusu yazışmalar bakımından da DUBAI'nin açık koasürans panellerinde yer aldığı görülmüş; dolayısıyla DUBAI'nin üst pazarda rakip konumunda olmadığı yönündeki savunması kabul edilmemiştir.

Soruşturma Kapsamında Sigorta Terimlerinin Eksik ve Hatalı Kullanıldığı Savunması

- (259) DUBAI tarafından, reasürans, açık koasürans ve kapalı koasürans arasında uygulama açısından farklılıklar olduğu, ancak söz konusu işlemlerin aynı amaca hizmet ettikleri belirtilmiş, dosyada yer almayan bazı terimler nedeniyle yanlış değerlendirme yapıldığı ifade edilmiştir.
- (260) Dosya kapsamında kullanılan tüm terimler sektöre ilişkin kaynaklardan yararlanılarak açıklanmış olup, sektörün işleyişiyle ilgili olarak sektör oyuncularıyla yapılan görüşmelerden de faydalanılmıştır. Diğer yandan sektörün işleyişi ve bu terimler ilgili bölümlerde ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır. Dolayısıyla, bu konuda ilave bir açıklama yapılmasına gerek görülmemiştir.

I.4.3.4. ERGO

ERGO'nun Koasürans ve Reasürans İşlemleri Pazarında Pazar Payının Düşük Olduğu Savunması

- (261) Savunmada, koasürans ve reasürans işlemlerinde en çok tercih edilen yangın branşında dahi ERGO'nun pazar payının prim üretimi bakımından %(.....); poliçe adedi bakımından %(.....) seviyesinde olduğu ve ilk onda dahi yer almadığı, ERGO'nun bu alanda yoğunlaşmamasının global şirket politikaları gereği bilinçli bir tercih olduğu, ayrıca ERGO'nun stratejik olarak reasüransı koasürans işlemlerine tercih ettiği, dolayısıyla ERGO'nun koasürans pazarındaki gücünün sınırlı kaldığı ifade edilmiştir.
- (262) Dosya kapsamında elde edilen belgeler incelendiğinde, ERGO'nun oldukça düşük bir pazar payına sahip olmasının ERGO hakkında yapılan ihlal değerlendirmesini etkilemediği sonucuna varılmıştır.

I.4.3.5. EUREKO

EUREKO'nun 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği Kapsamında Muafiyetten Yararlanabileceği Savunması

- (263) Sigortacılık sektöründe bir şirketin hem sigortacı hem de reasürör olarak faaliyet gösterebildiği; dolayısıyla yatay rekabet ilişkisi içinde olan sigorta şirketlerinin aynı zamanda dikey rekabet ilişkisi içinde olabilmelerinin muhtemel olduğu; bu bağlamda dosya konusu yazışmalar incelendiğinde farklı seviyelerdeki şirketler arasında gerçekleştiğinin, bir başka ifadeyle EUREKO ve reasürör konumundaki şirketler arasında gerçekleştiğinin görülebileceği; bu bakımdan EUREKO'nun pazar payı da dikkate alındığında 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ) ile sağlanan muafiyetten yararlanmasının önünde bir engel olmadığı ve rekabet hukuku kurallarına uygun olarak reasürans hizmeti veren sigorta şirketlerine münhasıran kendisiyle çalışma koşulu getirebileceği ifade edilmiştir.
- (264) İnceleme kapsamında yer verilen yazışmalara konu işlemlerin, söz konusu açık/kapalı koasürans yapılarının kurulması yönü itibarıyla değil; rakip şirketler arası rekabete hassas bilgi değişimi yönünden incelendiği hatırlatılmalıdır. Bu çerçevede, her ne kadar kapalı koasürans desteği kapsamında tarafların dikey ilişki içerisinde olduğu kabul edilebilecek olsa da aynı teşebbüslerin sigortacılık faaliyetleri bakımından rakip olduğu açıktır. Dolayısıyla dosya konusu her bir işlem özelinde teşebbüslerin rakiplik konumları ve birbiriyle bilgi alışverişleri ayrı ayrı ele alınmıştır. Sonuç olarak, dosya konusu işlemlerin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlandığı yönündeki savunma kabul edilmemiştir.

Soruşturma Kapsamında Yer Alan Belgelerin Bir İrade Uyuşmasını Göstermediği Savunması

- (265) EUREKO tarafından yapılan savunmada; rekabet hukuku anlamında taraflar arasında bir anlaşmanın varlığından bahsedilebilmesi için öncelikle tarafların kendilerini bu anlaşmayla bağlı kabul etmelerinin gerektiği, soruşturma kapsamında yapılan tespitlerin hiçbirinin EUREKO ile diğer sigorta şirketleri arasında bir anlaşmayı göstermediği, ayrıca bir mutabakata varıldığına ilişkin hiçbir ifade içermediği; EUREKO'nun kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini rakiplerinden bağımsız olarak belirlediği, birbirinden bağımsız, farklı projeler kapsamında, farklı zamanlarda gerçekleştirilmiş birtakım iletişimlerin şirketler arasında bir irade uyuşması olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı ileri sürülmüştür.
- (266) Savunmada ayrıca, dosya kapsamında iddia edilen ihlalin bir anlaşmadan mı uyumlu eylemden mi kaynaklandığının belirtilmediği, ihlal olarak ileri sürülen davranışların açık bir şekilde nitelendirilmediği, bununla birlikte tespitlere konu yazışmalardan taraflar arasında bir anlaşma olduğu çıkarımı yapılamayacağı, nitekim tespitlere konu projelerin EUREKO'nun soruşturma döneminde gerçekleştirdiği işlerin çok küçük bir kısmını oluşturduğu; dahası, bu tespitlerin içeriklerinin farklı zamanlarda farklı projelere ilişkin birbirinden bağımsız bazı iletişimlerle kısıtlı olduğu iddia edilmiştir.
- (267) Dosya kapsamında elde edilen yazışmalarda, yukarıda ayrıntılarıyla yer verildiği üzere, ihlal isnadında bulunan iletişimlerin hepsinde EUREKO'nun taraf olduğu ve aynı kişiler arasında süregelen iletişimler dolayısıyla sorumlu tutulduğu göz önünde bulundurulduğunda, izole iletişimlerin söz konusu olduğuna ve bu iletişimlerin şirket politikasını yansıtmadığına yönelik savunmanın kabul edilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

I.4.3.6. SOMPO

Soruşturma Konusu İddiaların Gerçeği Yansıtmadığı Savunması

- (268) Soruşturma Bildiriminde ilgili pazar tanımına dair bilgi olmadığından ilgili pazarın risk kapasitesi yüksek işlere ilişkin sigorta pazarı olduğuna dair çıkarımda buldukları, SOMPO'nun bu pazardaki stratejisinin istisnai durumlar hariç olmak üzere ihalelere teklif vermemek ve lider sigorta şirketi olmamak şeklinde olduğu, herhangi bir sigorta şirketi ile bugüne kadar teklif vermeme yönünde bir iletişimlerinin söz konusu olmadığı, Soruşturma Bildiriminde yer verilen yazışma içeriğinin gerçeği yansıtmadığının SOMPO'da yapılan yerinde incelemede elde edilen 18.09.2014 tarihli belge ile sabit olduğu, dolayısıyla Soruşturma Bildirimindeki belgenin SOMPO aleyhine delil teşkil edemeyeceği ve SOMPO'nun anlaşma veya uyumlu eylem iddiasının muhatabı olamayacağı belirtilmiştir.
- (269) Söz konusu savunmanın ayrıntılı değerlendirmesine yukarıdaki bölümde yer verilmiştir.

SOMPO'nun Ticari Kararlarını Bağımsız Bir Şekilde Aldığı ve Takipçi Şirket Konumunda Olduğu Savunması

- (270) SOMPO tarafından yapılan savunmada, SOMPO'nun ilgili pazarda genellikle takipçi resasürör/koasürör olmayı tercih ettiği, sigortalama sürecinin ihaleyle gerçekleştirildiği işlerde de istisnai haller dışında ihaleye katılmayıp takipçi şirket olmayı tercih ettiği, takipçi şirket olmadığı hallerde ise direkt olarak ya da reasürans/sigorta brokeri aracılığıyla ihtiyari reasürans desteği arayışına girdiği, sigorta sürecine katılma şeklini kendi risk iştahı ve pazar stratejisi doğrultusunda belirlediği ifade edilmiştir. SOMPO savunmasında ayrıca, koasürans/reasürans işlemleri bakımından soruşturma dosyasında benimsenen ideal çalışma şekline uygun davrandığını gösteren yazışma örneklerini savunma ekinde paylaşmış ve bu bağlamda soruşturma kapsamında kendileri hakkında ihlal tespiti yapılan tek bir belgenin (Belge 24) yer almasının istisnai nitelikte olduğunu belirtmiştir.
- (271) Soruşturma kapsamında SOMPO'yu ilgilendiren tespitlere yönelik ilgili değerlendirmelere yukarıda yer verilmiştir.

I.5. İdari Para Cezasının Belirlenmesine İlişkin Değerlendirme

- (272) İlgili bölümlerde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere; soruşturma kapsamında, ALLIANZ, DUBAI, ERGO, EUREKO ve SOMPO'nun açık ve kapalı koasürans işlemleri bakımından; 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri tespit edilmiştir.
- (273) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası;

"Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."

hükmünü amirdir.

- (274) Ceza Yönetmeliği'nin 4. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, para cezası belirlenirken, öncelikle temel para cezası, ardından varsa ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurlar uygulanarak nihai para cezası tespit edilmektedir.

- (275) Bu çerçevede yukarıda belirtilen anlaşma/uyumlu eylemlerin tarafları olduğu tespit edilen ALLIANZ, DUBAI, ERGO, EUREKO ve SOMPO'ya Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında idari para cezası verilmesi gerektiği sonucuna varılmış ve idari para cezası Ceza Yönetmeliği çerçevesinde belirlenmiştir.
- (276) Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinde; *"Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve uyumlu eylemler"*, "kartel" olarak tanımlanmaktadır. İlgili bölümde açıklandığı üzere hem Türk rekabet hukukunda hem de küresel boyuttaki uygulamada rakipler arasında fiyat, miktar veya bunları etkileyen hususlara yönelik gerçekleşen tek veya karşılıklı bilgi değişimleri de kartel olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede her ne kadar taraflar arasında tespit olunan anlaşma/uyumlu eylemlerin teşebbüslerin teklif sürecinde/öncesinde poliçe şartları, fiyat, prim gibi rekabete duyarlı bilgilere yönelik olduğu anlaşılrsa da, koasürans ve reasürans işlemlerinin özellikleri de dikkate alındığında kartel olarak değerlendirilmemiş; diğer ihlal kategorisinde değerlendirilmiştir. Bu nedenle Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve aynı maddenin ikinci fıkrası çerçevesinde temel para cezasına esas oran ALLIANZ, DUBAI, ERGO ve SOMPO için %0,5 olarak belirlenmiştir. EUREKO bakımından ise gerçekleştirdiği ihlalin ağırlığı farklılaştığından Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde farklılığa gidilmiş ve temel para cezasına esas oran bu teşebbüs için %1 olarak belirlenmiştir.
- (277) Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasında ise ihlalin süresinin temel para cezasının tespitinde dikkate alınacağı öngörülmektedir. Belirtilen hükme göre temel para cezasının miktarı; bir ila beş yıl arasında süren ihlallerde yarısı oranında, beş yıldan uzun süren ihlallerde ise bir katı oranında artırılmaktadır.
- (278) ALLIANZ bakımından tespit olunan ihlalin 24.12.2009-23.12.2014 arasında gerçekleşmesi ve bu itibarla bir yıldan uzun beş yıldan kısa sürmüş olması nedeniyle, belirlenen para cezası miktarı yarısı oranında artırılmıştır.
- (279) DUBAI bakımından tespit olunan ihlalin 05.02.2014-26.11.2015 arasında gerçekleşmesi ve bu itibarla bir yıldan uzun beş yıldan kısa sürmüş olması nedeniyle, belirlenen para cezası miktarı yarısı oranında artırılmıştır.
- (280) ERGO bakımından tespit olunan ihlalin 08-29.12.2015 arasında gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu itibarla toplam süresinin bir yıldan kısa sürmüş olması nedeniyle, belirlenen para cezası miktarında artırıma gidilmemiştir.
- (281) SOMPO bakımından tespit olunan ihlalin 08-29.12.2015 arasında gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu itibarla toplam süresinin bir yıldan kısa sürmüş olması nedeniyle, belirlenen para cezası miktarında artırıma gidilmemiştir.
- (282) EUREKO bakımından ise gerçekleştirdiği ihlalin beş yıldan uzun sürdüğü tespit edildiğinden temel para cezasına esas oran bir katı oranında artırılmıştır.
- (283) Diğer taraftan Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinde temel para cezasının hafifletilmesini gerektiren haller düzenlenmektedir. Hafifletici hallerin bulunması durumunda verilecek cezanın dörtte bir ile beşte üç arasında indirilebileceği ifade edilmektedir. Bu çerçevede 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden soruşturma tarafı teşebbüslerin ihlal konusu faaliyetlerinin yıllık gayri safi gelirleri içerisindeki payının düşüklüğü dikkate alınarak belirlenen ceza miktarlarında %60 oranında bir indirim öngörülmüştür.

J. SONUÇ

(284) 03.05.2018 tarih, 18-13/240-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a, Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;

1)

- Allianz Sigorta A.Ş.
- Dubai Starr Sigorta A.Ş.
- Ergo Sigorta A.Ş.
- Eureko Sigorta A.Ş.
- Sompo Sigorta A.Ş.'nin

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine OYBİRLİĞİ ile,

2) Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi, ikinci fıkrası,

a) üçüncü fıkrasının (a) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2018 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren, % 0,3 oranında olmak üzere;

- Allianz Sigorta A.Ş.'ye (.....) TL,
- Dubai Starr Sigorta A.Ş.'ye (.....) TL,

b) üçüncü fıkrasının (b) bendi ve 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2018 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren, % 0,8 oranında olmak üzere;

- Eureko Sigorta A.Ş.'ye (.....) TL,

c) 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Ergo Sigorta A.Ş.'nin 2018 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren, % 0,2 oranında olmak üzere,

- HDI Sigorta A.Ş.'ye (Ergo Sigorta A.Ş. HDI Sigorta A.Ş. ile birleşmek suretiyle infisah olmuştur) (.....) TL,

d) 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 2018 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren, % 0,2 oranında olmak üzere,

- Sompo Sigorta A.Ş.'ye (.....) TL,

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

3)

- Aksigorta A.Ş.
- Axa Sigorta A.Ş.
- Zurich Sigorta A.Ş.'nin

20-06/61-33

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediklerine, dolayısıyla adı geçen teşebbüslere idari para cezası verilmesine yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, karar verilmiştir.